

Μικροχωρικά ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΤΕΥΧΟΣ 89 • ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010

ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΙΚΡΟΧΩΡΙΤΩΝ «Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»
(ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ 1885)

Βραβείο Ακαδημίας

Αθηνών (1986)

Κυκλοφορεί ανάμεσα στους Μικροχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού,
καθώς και στους φίλους του Μικρού Χωριού Ευρυτανίας
(Σημ.: Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τη γνώμη του συγγραφέα τους)
Κείμενα και φωτογραφίες δεν επιστρέφονται

Περίοδος Β' - Χρόνος 45ος - Αρ. Φύλλου 89 - Ιούλιος - Δεκέμβριος 2010

Ιδιοκτήτης:

Αδελφότητα Μικροχωριτών
“Η Μεταμόρφωση του Σωτήρος”

Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα

Διοικητικό Συμβούλιο:

Πρόεδρος: Αιμιλία Κουτσούκη

Αντιπρόεδρος: Αθανάσιος Κεράνης

Γεν. Γραμ.: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου

Ταμίας: Ιωάννης Αρώνης

Ειδ. Γραμ.: Χρήστος Μουτογιάννης

Σύμβουλος Τύπου: Σπύρος Κρίκος

Σύμβουλος: Θανάσης Παπαθανασίου

Σύνταξη – Επιμέλεια έκδοσης:

1966-1970: Μένιος Κουτσούκης

1971-1977: Γιώργος Δημόπουλος

1978-1992: Μένιος Κουτσούκης

1993-2003: Αθανάσιος Κεράνης και

Δημήτριος Κρίκος

2003 - Οι δημοσιογράφοι:

· Σοφία Κουτσούκη, τηλ. 210 8032231

E-mail: bily@otenet.gr

· Σπύρος Κρίκος, τηλ. 210 9945348

E-mail: skrikos@tivonews.gr

Φωτοστοιχειοθεσία – εκτύπωση:

Ι. Γκαντήραγας & Σία Ο.Ε., Γερανού 7,

Τηλ. 210 5244309, e-

mail: kaligoul@ath.forthnet.gr

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού Ευρώ 20

Εξωτερικού \$ 50

Εταιρειών, ΝΠΙΔ Ευρώ 30

Αποστέλλεται δωρεάν σε δημόσιες
υπηρεσίες, Ο.Τ.Α. και συλλόγους

Εκδότης/Διευθυντής

(σύμφωνα με το νόμο):

Αιμιλία Κ. Κουτσούκη

Διεύθυνση: Αγλαύρου 19-21, 117 41 Αθήνα.

Τηλ. 210 9238197, Fax: 210 9218177,

E-mail: Koutsoukis@hol.gr

Εκτύπωση Διευθύνσεων: Κρίκος Κώστας

Φωτογραφία εξωφύλλου: Το κτίριο του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Μικρού Χωριού

Το Δωδεκαήμερο των Χριστουγέννων

Τα Χριστούγεννα είναι η μεγάλη γιορτή της χριστιανοσύνης, που συγκεντρώνει τα μέλη της οικογένειας γύρω από το κοινό τραπέζι. Πέρα από το χριστόφωμο, το χοιρινό ή τη γαλοπούλα, σε μερικά μέρη μαγειρεύουν και ντολμάδες με λάχανο και κρέας. Τους λένε «σπάργανα του Χριστού», από τον τρόπο παρασκευής τους, δηλ. το λάχανο που τυλίγεται γύρω από το κρέας.

Τα Χριστούγεννα σχετίζονται με τον ήλιο και το φως. Το Δεκέμβρη έχουμε τις μικρότερες μέρες: «*Του Δεκέμβρη η μέρα, καλημέρα-καλησπέρα*», λέει μια παροιμία, ενώ στο χωριό μας λέγανε: «*Σπυρί, σπυρί μεγαλών' η μέρα απ' του Άη Σπυριδιών και πέρα*»

Η γιορτή των Χριστουγέννων, όπως πληροφορούμαστε από τη σχετική ιστοσελίδα του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας, θεοσπίστηκε στις 25 Δεκεμβρίου πρώτα από τους Χριστιανούς και επεκτάθηκε σταδιακά σε όλο το ρωμαϊκό κράτος, ανατολικό και δυτικό. Στόχος τους ήταν να παραμερίσουν τον περσικό θεό Μίθρα, θεό του ηλίου και του φωτός, που η ημέρα των γενεθλίων του «το γενέθλιον του αήττητου ηλίου» γιορταζόταν στις 25 Δεκεμβρίου. Η γιορτή αυτή συνδυαζόταν με τα Σατουρνάλια, σπουδαία αγροτική γιορτή των Ρωμαίων, που γιορταζόταν από τις 17 ως τις 23 Δεκεμβρίου. Το ότι ο Χριστός συνδέεται με τον ήλιο φαίνεται και στην υμνογραφία των Χριστουγέννων: «*Ανέτειλας Χριστέ, εκ Παρθένου, νοητέ Ήλιε της Δικαιοσύνης*». Η γέννηση του Χριστού γιορταζόταν αρχικά στις 6 Ιανουαρίου, μαζί με τη βάπτισή. Το 378, για πρώτη φορά, στην Κωνσταντινούπολη, γιορτάστηκαν τα Χριστούγεννα, ως αυτοτελής γιορτή, στις 25 Δεκεμβρίου.

Το Δωδεκαήμερο των Χριστουγέννων (ο χρόνος δηλαδή που μεσολαβεί από τη γέννηση ως τη βάπτισή του Χριστού), ανοίγει την παραμονή των Χριστουγέννων και κλείνει τα Θεοφάνεια με τον αγιασμό των υδάτων. Προάγγελος των Χριστουγέννων είναι τα «κάλαντα». Χαρούμενες φωνές παιδιών πηγαίνουν από σπίτι σε σπίτι και αναγγέλλουν τη γέννηση του Χριστού ψάλλοντας τα κάλαντα. Τα Γ.Α.Κ. Ευρυτανίας, σε μια αξιόπεινη έρευνα για συλλογή τοπικών τραγουδιών, κατέγραψε και τα κάλαντα που τραγουδιόνταν στα μέρη μας:

*Χριστούγεννα πρωτούγεννα, πρώτη γιορτή του χρόνου
εβγάτε, δείτε μάθετε πως ο Χριστός γεννάται
γεννάται κι αναθρέφεται με μέλι και με γάλα
το μέλι τρώνε οι άρχοντες, το γάλα οι αφεντάδες.*

*Χρόνια Πολλά
Υγεία, Δημιουργία
και Χαρά στο Νέο Έτος*

Αδελφότητα Μικροχωριτών

*ανοίξτε τα κουτάκια σας τα κατακλειδωμένα
που τα κλείδωσε ο Χριστός κι η Παναγιά η Παρθένα.
Αν είστε από τους πλούσιους, φλουριά μην τα λυπάστε
κι αν είστε κι απ' τους δεύτερους, τάληρα και δραχμίτσες.*

*Και σας καλονυχτίσαμε, πέστε να κοιμηθείτε,
λίγον ύπνο να πάρετε, πάλι να σηκωθείτε.
Στην εκκλησία τρέξατε μ' όλην την προθυμία
και τον παλά ν' ακούσετε, την Θεία Λειτουργία.*

Παγανά ή καλικάντζαροι

Το Δωδεκαήμερο των Χριστουγέννων σχετίζεται και με τα παγανά ή τους καλικάντζαρους. Τα Παγανά πιστεύεται ότι βγαίνουν την παραμονή των Χριστουγέννων και φεύγουν ξημερώματα των Θεοφανείων. Έχουν διάφορες ονομασίες: Παγανά, σκαρικατζέρια, λυκοκαντζαράιοι, πλανήταροι (Κύπρος), Κήδες (Σύμη), χρυσαφεντάδοι (Πόντος), κωλοβελόνηδες, παραωρίτες (πριν από το λάλημα του πετεινού) κ.ά. Παγανά είναι γενικότερα τα εξωτικά και τα φαντάσματα.

Σύμφωνα με την παράδοση: «Οι Λυκοκαντζαράιοι έρχονται από τη γη αποκάτου. Ούλο το χρόνο πελεκάν με τα τσεκούρια να κόψουν το δέντρο που βαστάει τη γης. Κόβουν, κόβουν όσο που μένει λιγάκι ακόμα, ως μια κλωνιά, άκολο, και λεν «άντε να λάμε και θα πέσει μοναχό το». Γυρίζουν πίσω τσ' Βάφτισης και βρίσκουν το δέντρο ολάκερο, ακέριο μλίτι. Και πάλε κόβουν και πάλε έρχονται κι ούλο φτούν τη δουλειά κάνουν. Κυρίως κάνουν μαύρους και ζημιές: χύνουν το νερό, τ' αλεύρι κ.ά.».

Οι καλικάντζαροι, που συμβολίζουν το σκοτάδι, ζουν όλο το χρόνο στα έγκατα της γης. Ο λαός τούς παγνάζεται μαύρους και άσχημους, κουτσούς, ψηλούς με μάτια κόκκινα, πόδια τραγίσια και σώμα τριχωτό. Προσπαθεί να τους διώξει με διάφορους τρόπους, κυρίως με τη φωτιά, η οποία στη διάρκεια του Δωδεκαημέρου καίει συνέχεια στο τζάκι. Διαλέγουν ένα κούτσουρο (δωδεκαμερίτης, χριστόξυλο) και μάλιστα από αγκαθωτό δέντρο. Αφού καεί, παίρνουν τη στάχτη του και ραντίζουν το σπίτι τα ξημερώματα της παραμονής των Θεοφανείων για να φύγουν τα δαιμόνια. Την παραμονή των Φώτων και πριν ξημερώσει η Αγία μέρα, φεύγουν με βιασύνη όλα τα παγανά:

*Φεύγεστε να φεύγουμε κι έρχετ' ο ζουρλόπαπας
με την αγιαστούρα και με τη βρεχτούρα.*

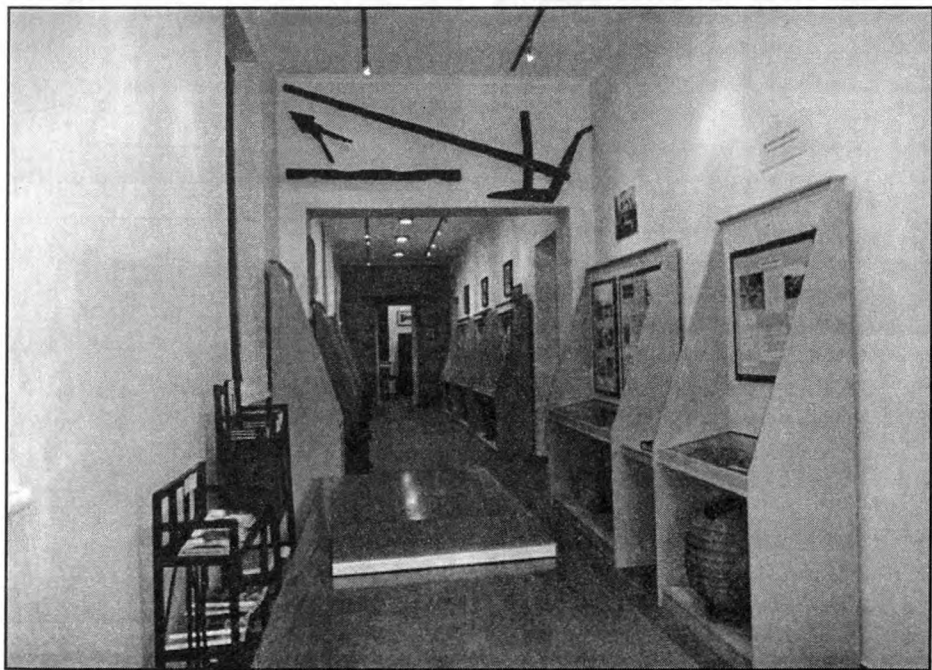
Δημοσιεύσεις στο περιοδικό μας

Τα Μικροχωρίτικα Γράμματα ευχαρίστως φιλοξενούν προσωπικές ιστορίες, σχόλια, ενθυμήσεις συμπατριωτών ή ανακοινώσεις – γνωστοποιήσεις τοπικών φορέων, αρκεί να αποστέλλονται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας (μέχρι τέλος Οκτωβρίου για το τεύχος Δεκεμβρίου ή μέχρι τέλος Απριλίου για το τεύχος Ιουνίου)

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Μικρού Χωριού

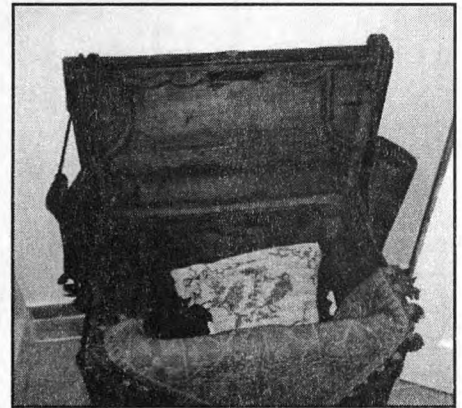
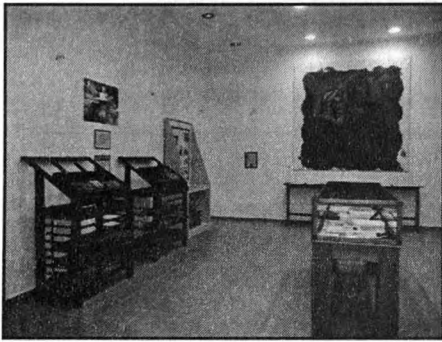
Η ανακαίνιση και αναδιοργάνωση του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του χωριού μας σχεδόν ολοκληρώθηκε. Ο στόχος της Αδελφότητας Μικροχωριτών, για τη διάσωση και διάδοση της πολιτισμικής κληρονομιάς του τόπου μας, πέτυχε. Το μουσείο μας στεγάζει όλα εκείνα τα στοιχεία που μαρτυρούν για την ιστορία και την ταυτότητα του χωριού μας και τα οποία η Αδελφότητα προσπαθούσε για χρόνια να συγκεντρώσει.

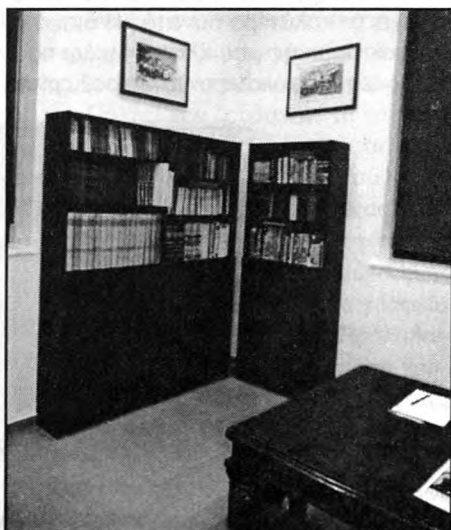
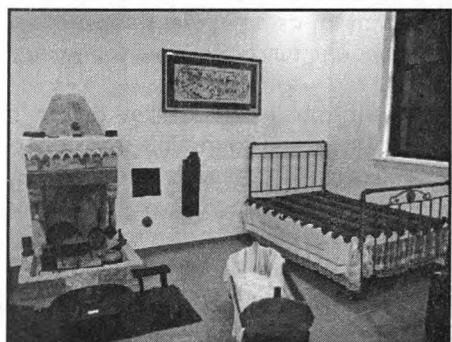
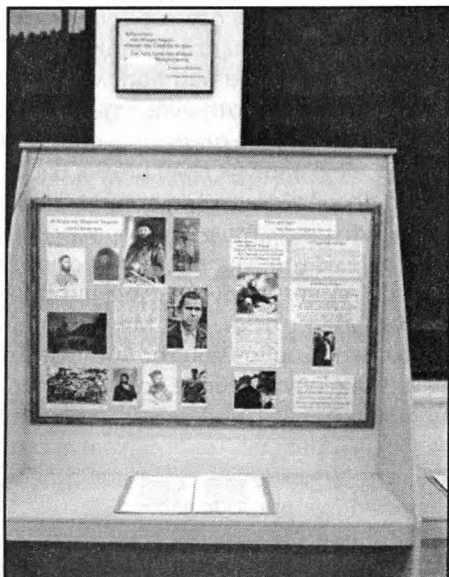
Η μικρή ή μεγαλύτερη ιστορία ενός τόπου είναι αυτή που κάνει έναν τόπο να ξεχωρίζει. Η ανάδειξη των διαφορών ανάμεσα σε εποχές και τόπους δημιουργεί την ποικιλία,

που ομορφαίνει τον κόσμο γύρω μας. Με άλλα λόγια, τα τοπικά μουσεία ακολουθούν τον κανόνα της φύσης, όπου όλα τα άνθη της δεν είναι ίδια. Το καθένα έχει το δικό του σχήμα και άρωμα και όλα μαζί χαρίζουν την αρμονία και ομορφιά της φύσης.

Τα τοπικά μουσεία απεικονίζουν τη ζωή και τις παραδόσεις του τόπου στον οποίο βρίσκονται. Γι' αυτό και καθένα είναι ξεχωριστό. Στο μουσείο του χωριού μας μπορεί κανείς να δει την πάλη των γενεών που πέρασαν για επιβίωση και πρόοδο, για ελευθερία και δημοκρατία. Η καθημερινότητα των κατοίκων, η ζωή τους σε καλές μέρες αλλά και σε ζοφερές, όπως σε πολέμους, πείνα, ξεσπιτωμό, κακουχίες, συνυπάρχει με τον αγώνα τους ενάντια στον κατακτητή.

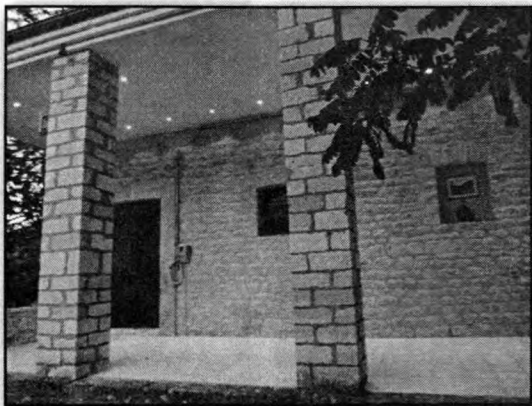
Βέβαια, τα χρόνια δεν γυρίζουν πίσω και το χωριό μας δεν θα μπορούσε παρά να ακολουθήσει το ρεύμα της εποχής. Είναι όμως χρέος όλων μας να κληροδοτήσουμε στις νέες γενιές, όλα όσα παραλάβαμε από τους προγόνους μας. Κι' αυτό, όχι μόνο γιατί το οφείλουμε στη μνήμη των προγόνων μας, αλλά και για να θυμόμαστε ότι, όσα σήμερα με ευκολία απολαμβάνουμε, είχαν μεγάλο κόστος στις γενιές που πέρασαν που το πλήρωσαν με πολύ μόχθο, θυσίες, πόνο και αίμα. Κατάφεραν να επιβιώσουν και να προοδεύσουν χάρη στο κοινοτικό πνεύμα, στη διάθεση για προσφορά και στην υπέρβαση μικροτήτων και ατομικών συμφερόντων προς όφελος του συνόλου.

Χάρη στις χορηγίες της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, της Νομαρχίας Ευρυτανίας και του Δήμου Ποταμιάς, έγινε μια ριζική ανακαίνιση στο κτίριο του μουσείου μας. Επίσης, χάρη στις δωρεές Μικροχωριτών, στην προσωπική εργασία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητας αλλά και συγχωριανών, όλο το συγκεντρωμένο υλικό συντηρήθηκε, ταξινομήθηκε, αναδιοργανώθηκε και επανατοποθετήθηκε, με μουσειακές προδιαγραφές, στις αίθουσες του μουσείου μας. Στην παρουσίαση των εκθεμάτων ακολουθήθηκε η θεματική-χρονολογική σειρά για να μπορεί ο επισκέπτης να παρακολουθήσει τον τρόπο ζωής και δράσης των ανθρώπων του χωριού στους προηγούμενους αιώνες.

Ένα πρώτο θετικό αποτέλεσμα της ολοκλήρωσης του μουσείου ήταν η ένταξη της Αδελφότητας στο Μητρώο Πολιτιστικών Φορέων του Υπουργείου Πολιτισμού. Βέβαια, η δουλειά του μουσείου δεν τελείωσε. Χρειάζεται αρχειοθέτηση όλων των εκθεμάτων αλλά και συνεχή φροντίδα, συντήρηση, και εμπλουτισμό. Είναι ο χώρος στον οποίο φυλάσσονται κειμήλια, παλιά έπιπλα, σημαντικά έγγραφα, αγαπημένες φωτογραφίες και άλλα, που δείχνουν πτυχές της ζωής των γιαγιάδων και παππούδων μας, δηλαδή τεκμήρια από τις ρίζες μας.

Το Μουσείο είναι πόλος έλξης επισκεπτών στο χωριό. Η σωστή διατήρησή του δείχνει την πολιτισμική μας ευαισθησία και είναι ευθύνη όλων των Μικροχωριτών. Για να έχει όμως μια ευπρόσωπη εμφάνιση χρειάζεται την αγάπη, τη φροντίδα και την έμπρακτη στήριξη όλων των χωριανών.

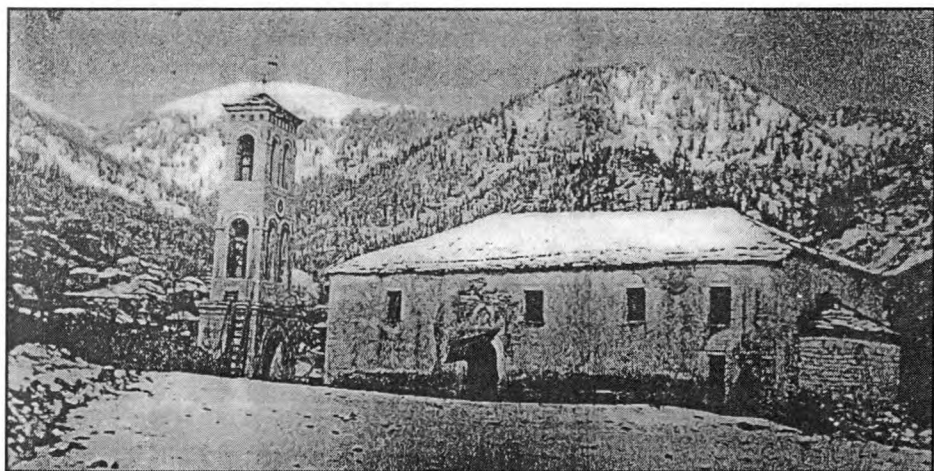
Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας εργάστηκε με ζέση και μεράκι για να πετύχει το καλύτερο δυνατό. Η διαφύλαξη και περαιτέρω αξιοποίηση της ιστορικής και πολιτισμικής μας κληρονομιάς, που φυλάσσεται στο Μουσείο του χωριού μας, εναπόκειται σε όλους τους Μικροχωριτές.

Ο Ι. Ν. της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος

Ένα από τα ιστορικά μνημεία του χωριού μας είναι η εκκλησία της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος. Στη χάρη Της εναπόθεταν και εναποθέτουν την ελπίδα τους οι όπου γης Μικροχωρίτες. Κι' αυτό γιατί γενιές και γενιές Μικροχωριτών γαλουχήθηκαν με την πίστη στη χάρη Της, αφού η πρώτη Αγιά Σωτήρα χτίστηκε αρκετούς αιώνες πριν, αφού ξέρουμε ότι στις αρχές του 19^{ου} αιώνα ήταν όχι μόνο χτισμένη αλλά είχε και δύο εφημέριους. Δείγμα αυτής της αγάπης και πίστης είναι η νέα μεγαλόπρεπη εκκλησιά, που υψώνεται αγέρωχη ως τα σήμερα.

Η παλιά Μεταμόρφωση ήταν βασιλικού ρυθμού με ανυψωμένο γυναικωνίτη στο δυτικό τμήμα της και όμορφο ξυλόγλυπτο τέμπλο. Το τέμπλο αυτό βρίσκεται σήμερα στην εκκλησία του Άη-Γιάννη. Η ιστορία της τωρινής Μεταμόρφωσης αρχίζει γύρω στα 1915. Τα μέλη της Αδελφότητας Μικροχωριτών της Πόλης, που ζούσαν με τη νοσταλγία για το χωριό και την αγάπη για την γλυκιά τους εκκλησιά, πήραν την απόφαση να χτιστεί ένας καινούργιος ναός στη θέση της ετοιμόρροπης πλέον παλιάς Μεταμόρφωσης. Για το σκοπό αυτό άρχισαν να μαζεύουν χρήματα, ενώ παράλληλα ανέθεσαν την εκπόνηση του σχεδίου στον παγκοσμίως φήμης αρχιτέκτονα, ακαδημαϊκό Αναστάσιο Κ. Ορλάνδο. Φιλοδοξούσαν να χτίσουν ένα μεγαλοπρεπή ναό βυζαντινού ρυθμού. Όμως τον θεάρεστο αυτό στόχο ήλθε να ανακόψει η Μικρασιατική καταστροφή. Τα γραφεία της Αδελφότητας στην Πόλη τυρπολήθηκαν και τα μέλη της σκορπίστηκαν. Πρόλαβαν όμως να στείλουν τα σχέδια της νέας εκκλησίας στο χωριό και να καταθέσουν όσα χρήματα είχαν συγκεντρώσει στην τράπεζα για λογαριασμό της επιτροπής ανέγερσης του νέου ναού.

Το 1923 ήλθε στο χωριό ο νέος ακαταπόνητος ιερέας *Αθανάσιος Παπαστάθης*, ο οποίος εγκοιλώθηκε τους στόχους και τις φιλοδοξίες του χωριού και με μεγάλο εν-

θουσιασμό ξεκίνησε εκστρατεία συγκέντρωσης χρημάτων για την ανοικοδόμηση της νέας Μεταμόρφωσης του Σωτήρος. Ο παπα-Θανάσης, μαζί με τους νέους της εποχής, έγραψαν δεκάδες γράμματα προς όλους τους ξενιτεμένους συγχωριανούς, κυρίως στην Αμερική, ζητώντας οικονομική ενίσχυση. Οι πύρινοι, ωραίοι λόγοι του παπα-Θανάση συγκινούσαν και παρότρυναν όλους τους χωριανούς να βοηθήσουν όσο μπορούσαν. Και ο μεγάλος αυτός στόχος πέτυχε.

Η ανοικοδόμηση της νέας εκκλησίας άρχισε το 1924 και τελείωσε το 1928. Οι μαστόροι ήλθαν από την Άρτα και την Κόνιτσα. Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν όλα τοπικά. Η πέτρα έβγαινε στο “Κρι” και κατέβαινε στο χωριό με αυτοσχέδιο βαγονέτο. Ο ασβέστης ερχόταν από τα “Καλύβια”, ο άμμος από το ποτάμι, η ξυλεία από τη “Δάφνη”, το αμμοχάλικο από το ρέμα κ.ο.κ. Όλα αυτά τα υλικά τα κουβαλούσαν Μικροχωρίτες με προσωπική εργασία. Και δεν έκαναν μόνο αυτό, έσκαβαν θεμέλια, βοηθούσαν τους τεχνίτες, πρόσφεραν καρυδιές για την εσωτερική «ευγενή» ξυλεία, τάιζαν τους μαστόρους και άλλα. Η συνδρομή των κατοίκων έπαιξε κύριο και καταλυτικό ρόλο.

Σιγά, σιγά άρχισαν να έρχονται και οι χρηματικές ενισχύσεις από την Αμερική, που όλο και πλήθαιναν. Συνολικά έστειλαν 3.002 δολάρια, ποσό σημαντικό για την εποχή εκείνη. Το ποσό αυτό ενισχύθηκε με τα λίγα χρήματα που τελικά κατάφεραν να αποταμιευτούν από την τραπεζική κατάθεση της Αδελφότητας Μικροχωριτών της Πόλης. Το 1929, έγιναν τα «θυρανοίξια» της νέας επτάθολης Μεταμόρφωσης από τον Μητροπολίτη Ναυπακτίας και Ευρυτανίας, Αμβρόσιο, μέσα σε παραλήρημα χαράς, συγκίνησης και περηφάνιας όλων των κατοίκων του χωριού.

Η Αγία Σωτήρα όμως, στην πορεία του χρόνου, έμελλε να περάσει από πολλές κακουχίες. Η πρώτη ήλθε σχεδόν δέκα χρόνια αργότερα με την εχθρική κατοχή και τον εμφύλιο πόλεμο που ακολούθησε (1941-49). Το 1958 η Αδελφότητα Μικροχωριτών, με πρόεδρο τον αείμνηστο βιομήχανο *Νικόλαο Αθ. Κεράνη*, αναλαμβάνει την επισκευή της.

Ιερέας του χωριού ήταν ο αείμνηστος *Βασίλειος Παπανίκος*. Η επισκευή, εκτός από τον εσωτερικό χρωματισμό, περιλάμβανε αντικατάσταση του τέμπλου (δωρεά ευσεβούς Μικροχωρίτικης οικογένειας) και νέες εικόνες, δείσεις Μικροχωριτών.

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1966, η περιοχή μας είχε συνεχείς σεισμούς, που προξένησαν σοβαρές ζημιές στην εκκλησία. Οι πλαϊνοί τοίχοι είχαν κόψει στα δύο και είχε παντού ρήγματα. Η Αδελφότητα Μικροχωριτών, με πρόεδρο τον αντιστράτηγο *Δημήτριο Πολύζο*, αποφάσισε την άμεση επισκευή της. Με τις οδηγίες του μηχανικού Φ. Καρακωστή, την οικονομική στήριξη της Καπνοβιομηχανίας Κεράνη και την φιλότιμη δουλειά του Μικροχωρίτη Δημητρίου Δερματά και των συνεργατών του, έγινε μια σοβαρή δομική στήριξη της εκκλησίας. Το έργο περιλάμβανε άνοιγμα τάφρου, πλάτους ενός μέτρου και βάθους 2½ μ., στη νότια πλευρά, με σκοπό να συγκεντρώνει τα νερά που κατέβαιναν στο προαύλιο. Το χαντάκι αυτό κατέληγε στο αυλάκι στα βόρεια της εκκλησίας. Στη συνέχεια έγινε περιμετρικό δέσιμο των θεμελίων του ναού από οπλισμένο τσιμέντο ύψους και πλάτους ενός μέτρου. Για τα ρήγματα στους τοίχους του ναού έγιναν τσιμεντένιοι δοκοί πάνω από τις πόρτες και ενισχύθηκαν οι κολώνες και τα τόξα με οπλισμένο τσιμέντο.

Στις αρχές του 1970, ο φυσιολάτρης πρόεδρος της Αδελφότητας, *Γεώργιος Δημόπουλος*, θαυμάζοντας τις πανύψηλες λεύκες, που στόλιζαν το προαύλιο και χάριζαν σκιά στις ζεστές μέρες του καλοκαιριού, φύτεψε στην πλευρά του σχολείου μια σειρά από κυπαρισσόδενδρα, που σώζονται ακόμη.

Όμως, τα βάσανα για τη Μεταμόρφωση δεν είχαν τελειώσει. Η στέγη με τους τρούλους παρουσίαζε σοβαρό πρόβλημα, κάτι που η Αδελφότητα Μικροχωριτών δεν μπορούσε να αγνοήσει. Σύμφωνα με την έκθεση του ειδικού για βυζαντινές εκκλησίες πολιτικού μηχανικού Φώτη Παπανάγνου, χρειαζόνταν εργασίες που είχαν ένα σημαντικό κόστος. Για να συγκεντρωθούν τα χρήματα, η Αδελφότητα Μικροχωριτών με πρόεδρο τον καθηγητή πανεπιστημίου *Μένιο Κουτσούκη*, ξεκίνησε έρανο ανάμεσα στους απανταχού Μικροχωρίτες. Πρόεδρος της Ερανικής Επιτροπής ορίστηκε ο αιδεσιμότατος ιερέας του χωριού *Δημήτριος Καραπάνος*. Δυστυχώς όμως τον Αύγουστο του 1981 ο αγαπητός παπα-Δημήτρης υπέκυψε στο μοιραίο. Όμως, τη θέση του στην ερανική επιτροπή πήρε ο δραστήριος ιερέας του Μεγάλου Χωριού *Κώστας Λαμπαδάρης*, που ανταποκρίθηκε με προθυμία και ενθουσιασμό. Μεγάλη ήταν η συμβολή του *Μητροπολίτη Καρπενησίου κ.κ. Νικολάου* και του πατέρα *Δοσίθεου*, Ηγούμενου της Ι. Μ. Τατάρνας, που, με τους μπνευσμένους ενθουσιώδεις και πειστικούς λόγους τους, ενέπνεαν την ενίσχυση του θεάρεστου αυτού έργου.

Πράγματι, όπως θα έλεγε ο αείμνηστος παπα-Δημήτρης Καραπάνος, οι ευσεβείς χριστιανοί *«έβαλαν βαθιά το χέρι στην αργυρή τους τσέπη»* και ο στόχος πέτυχε. Μετά από τη δημοπρασία της 21^{ης} Σεπτεμβρίου 1980, το έργο ανέλαβε ο εργολάβος Λάμπρος Σαμαράς από τη Λαμία. Η επισκευή περιλάμβανε: Στήριξη του κεντρικού τρούλου, που ήταν φτιαγμένος από πουρί, με λεπτές και αλληλοσυνδεόμενες πλάκες τσιμέντου και δέσιμο με ελαφρότερο τσιμέντο εσωτερικά. Όλη η στέγη της ελευθερώθηκε από ένα βαρύ μείγμα μάζων και στρώθηκε με ελαφριά οπλισμένη πλάκα τσιμέντου, η οποία συνδέθηκε με ισχυρό οπλισμένο σενάζ στο στεφάνι των τοίχων. Η πλάκα αυτή επικαλύφθηκε με ελλενίτ, πάνω στο οποίο τοποθετήθηκαν τα κεραμίδια. Αφαιρέθηκαν και ανακατασκευάστηκαν όλα τα εσωτερικά επιχρίσματα οροφής και τοίχων. Βάφτηκε όλο το εσωτερικό της εκκλησίας και στρώθηκε ο περιμετρικός εξωτερικός διάδρομος με χοντρόπλακες.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1980 η Αδελφότητα Μικροχωριτών, με πρόεδρο τον Μένιο Κουτσούκη, στην προσπάθειά της να αξιοποιήσει το σχολικό κήπο, γκρέμισε την αποθήκη και τις παλιές τουαλέτες του σχολείου, στη βόρειο-ανατολική πλευρά του οικοπέδου του σχολείου και άφησε το χώρο ελεύθερο, για να μπορεί να εξυπηρετείται η Εκκλησία με πρόσβαση αυτοκινήτου.

Στη δεκαετία του 1990, οι τρούλοι της Μεταμόρφωσης παρουσίαζαν πάλι υγρασία. Η λύση που προτάθηκε ως οριστική ήταν η επικάλυψη των τρούλων με μολύβι. Μια εργασία αρκετά δαπανηρή, για την οποία αποφασίζεται να διενεργηθεί και πάλι έρανος ανάμεσα στους Μικροχωρίτες. Επικεφαλής της Ερανικής Επιτροπής ήταν ο αεικίνητος

νέος ιερέας του χωριού, *Νικόλαος Αζακάς*. Οι δωρεές άρχισαν σιγά, σιγά να εισρέουν, τόσο προς την εκκλησιαστική επιτροπή, όσο και προς την Αδελφότητα Μικροχωριτών, πρόεδρος της οποίας ήταν ο *Θανάσης Ι. Κεράνης*. Οι εργασίες άρχισαν με την τοποθέτηση μολυβίου στους τρεις μπροστινούς τρούλους και τον εσωτερικό χρωματισμό της εκκλησίας και τελείωσαν με τον κεντρικό και τους υπόλοιπους τρούλους μαζί με την αντικατάσταση των κεραμιδιών της στέγης.

Παράλληλα, για να περιορισθεί η υγρασία, που παρουσίαζε η εκκλησία στη νότια πλευρά της, το 1994, η Αδελφότητα Μικροχωριτών τσιμεντόστρωσε και πλακόστρωσε όλο το νότιο-ανατολικό μέρος του προαυλίου και συγχρόνως, επέκτεινε την υδραυλική εγκατάσταση του σχολικού κήπου για να υδροδοτηθεί το προαύλιο της εκκλησίας.

Λίγο αργότερα, με δωρεά του συγχωριανού *Γιώργου Παπαθανασίου*, αντικαταστάθηκαν οι φθαρμένες ξύλινες πόρτες της εκκλησίας και στρώθηκε ο διάδρομος της εκκλησίας καθώς και η είσοδος της Πνευματικής Γωνιάς με χοντρόπλακες. Έκτοτε, χάρη στις δωρεές των πιστών και τη φροντίδα του π. Νικολάου Αζακά η συντήρηση της Μεταμόρφωσης συνεχίστηκε με αντικατάσταση όλων των φθαρμένων σιδερένιων παραθυριών, την προσθήκη ξυλόγλυπτων στασιδιών κ.ά.

Καλοκαιρινή Συγκέντρωση Μικροχωριτών

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, στις 12 Αυγούστου, πραγματοποιήθηκε η ετήσια συγκέντρωση των Μικροχωριτών στην ανακαινισμένη αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Μουσείου του χωριού.

Ο Αντιπρόεδρος της Αδελφότητας κ. Θανάσης Κεράνης άνοιξε τη συνεδρίαση καλωσορίζοντας όλους τους παρευρισκόμενους και λέγοντας, μεταξύ άλλων: «Για το όραμα και την πραγματοποίηση του Μουσείου μας θα μάς μιλήσει ο κ. Γιάννης Αρώνης, ο οποίος μαζί με την πρόεδρο μας, κ. Αιμιλία Κουτσούκη, εργάστηκαν πολλές μέρες, μήνες, για να μην πω χρόνια... Τους ευχαριστώ ιδιαίτερα, όπως και τα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ. της Αδελφότητας. Επίσης ευχαριστώ και τους χωριανούς μας για τις οικονομικές ενισχύσεις τους...»

Στη συνέχεια το λόγο πήρε ο ταμίας της Αδελφότητας κ. Γιάννης Αρώνης ο οποίος πρότεινε τον κ. Σπύρο Κυρίτση για πρόεδρο της συνέλευσης, πράγμα που έγινε αποδεκτό. Ο κ. Κυρίτσης ευχαρίστησε τους παρευρισκόμενους, χαρακτήρισε θαυμάσια την υποδομή που έγινε στο Μουσείο και ζήτησε σύσσωμη η συνέλευση να δώσει θερμά συγχαρητήρια, τόσο στην πρόεδρο της Αδελφότητας κ. Αιμιλία Κουτσούκη και στον κ. Κλεομένη Κουτσούκη, όσο και στον κ. Γιάννη Αρώνη, αλλά και στον κ. Θανάση Κεράνη και σε όλους τους συντελεστές.

Ακολουθώς ο λόγος δόθηκε στον κ. Γιάννη Αρώνη, ο οποίος επισήμανε ότι η συνέλευση αυτή, μεταξύ συγχωριανών και τοπικών αρχόντων, έχει φέτος ιδιαίτερη βαρύτητα, δεδομένου ότι η διεύρυνση των δήμων, με την διοικητική μεταρρύθμιση «Καλλικράτης», αλλάζει πλέον την ως τώρα γνωστή διαδικασία αντιμετώπισης των τοπικών θεμάτων. Γι' αυτό διάβασε ευχαριστήρια επιστολή της προέδρου της Αδελφότητας κ. Αιμιλίας Κουτσούκη προς τον Δήμαρχο Ποταμιάς κ. Γιάννη Ίβρο για την ως τώρα αγαστή συνεργασία. Συνεχίζοντας, ανέλυσε τις εργασίες που απομένουν να γίνουν ακόμη στο κτίριο και στις εκθέσεις του Μουσείου.

Στη συνέχεια δόθηκε ο λόγος στον Δημοτικό Σύμβουλο του Χωριού κ. Γιώργο Ντζούφρα, ο οποίος τόνισε ότι το τεχνικό πρόγραμμα 2010 έχει ολοκληρωθεί κατά 50% και βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη. Αναφέρθηκε σε έργα όπως η χαλκόστρωση των δασικών δρόμων, η σύνδεση αποχέτευσης οικιών σε νέο και παλιό οικισμό, οι πλακοστρώσεις στην πηγή του Μάρκου Μπότσαρη και σε ορισμένα σημεία, όπως πάνω από την πλατεία και κάτω από την εκκλησία. Μίλησε επίσης για την κατασκευή του πεζόδρομου που ολοκληρώθηκε στο νέο οικισμό και κατέληξε λέγοντας ότι φέτος θα δημοπρατηθεί επιτέλους το νομαρχιακό έργο της ασφαλτόστρωσης του δρόμου Νέου – Παλιού Μικρού Χωριού.

Ο Δήμαρχος Ποταμιάς, στον οποίο δόθηκε ο λόγος στη συνέχεια, είπε ότι δέχεται οποιαδήποτε κριτική και ως προς τα έργα θεωρεί ότι αυτό που μετράει δεν είναι να τα αναφέρουμε αλλά κυρίως να μπορούμε να τα βλέπουμε. Συγχάρηκε την Αδελφότητα για την εξαιρετική δουλειά στο Μουσείο και αναφέρθηκε στην αγωνία του για τα τοπικά θέματα με το νέο δήμο Καρπενησίου, ο οποίος σύμφωνα με το σχέδιο «Καλλικράτης» θα περιλαμβάνει έξι δήμους της περιοχής.

Λόγω απουσίας του προέδρου του Τοπικού Συμβουλίου, ο ιερέας του χωριού, Νι-

κόλαος Αζακάς, απένειμε το βραβείο «Ξενοφών Ζορμπαλάς» στον αριστούχο μαθητή της τρίτης τάξης του Ενιαίου Λυκείου Καρπενησιού, *Μάριο Μπούρα*. Στη συνέχεια, ο παπα-Νίκος συγχάρηκε όλους όσους εργάστηκαν για την επαναλειτουργία του Μουσείου, όσο για τον Ι.Ν. της Μεταμόρφωσης του Σωτήρος είπε ότι άλλαξαν τα μπροστινά τζάμια με δωρεά των Σωτήρη Φωτόπουλου και Σπύρου και Βαρβάρας Χονδρού και τα υπόλοιπα καλύφθηκαν από τα έσοδα του ιερού ναού.

Στη συνέχεια δόθηκε ο λόγος σε Μικροχωρίτες για να θέσουν θέματα που απασχολούν το χωριό. Ο κ. Θανάσης Κεράνης ρώτησε γιατί είναι κλειστή η πλατεία του Νέου Χωριού, ύστερα μάλιστα από τόσο αγώνα τα τελευταία χρόνια, και επίσης, για το θέμα του νερού, ζήτησε να υπάρξουν δεξαμενές νερού προκειμένου να καλύπτουν τις ανάγκες των σπιτιών που θα γίνουν με τις μελλοντικές επεκτάσεις.

Ο κ. Νίκος Φλώρος χαρακτήρισε το Νέο Χωριό «παρατημένο» και ανέφερε ότι δεν υπάρχουν φώτα, ενώ στην πλατεία και στον ΟΤΕ δεν λειτουργούν οι βρύσες.

Απαντώντας ο Δήμαρχος κ. Ίβρος τόνισε ότι για όλα τα ζητήματα που προκύπτουν θα πρέπει να ενημερώνεται το Τοπικό Συμβούλιο. Για το νερό είπε ότι «το Μικρό Χωριό δεν τροφοδοτεί ούτε μια βρύση στο Μεγάλο Χωριό» και πρόσθεσε ότι για το Δήμο «το ζήτημα είναι να μη λείπει το νερό από κανένα χωριό» και επειδή η δεξαμενή του Μικρού Χωριού υπερχειλίζει, προγραμματίζεται να γίνει μια δεξαμενή στα Πλα-

τανάκια για την οποία υπάρχει έτοιμη μελέτη. Όσο για την πλατεία, συμφώνησε με όσα αναφέρθηκαν, είπε ότι είναι ο πρώτος που στενοχωριέται και αναλαμβάνει το μερίδιο της ευθύνης που του αναλογεί για την επιλογή ενός μη επαγγελματία, που ανέλαβε το κατάστημα. Διευκρίνισε ότι καταστηματούχος έχει πάρει παράταση μέχρι το τέλος Αυγούστου και ότι ο δήμος έχει αποφασίσει να τον διώξει.

Ο κ. Αλέκος Φλέγκας έκανε μια αναδρομή στη δράση των παλαιότερων που αγωνίστηκαν με όλες τους τις δυνάμεις για την πρόοδο του χωριού και χαρακτήρισε ευτύχημα ότι η πορεία τους αποτυπώνεται στις αίθουσες του Μουσείου μας. Όσο για την πλατεία του Νέου Χωριού ανέφερε ότι την θυμάται να έχει κόσμο μόνο όταν λειτουργούσε το κατάστημα ο κ. Γιάννης Ντζούφρας. Τόνισε την αναγκαιότητα να ηλεκτροφωτιστεί η Παιδική Χαρά και να γίνει ένα περίπτερο στο χωριό. Επίσης, πρότεινε να επαναποδοθεθούν τα σαμαράκια για τη μείωση της ταχύτητας των αυτοκινήτων στο δρόμο και ως προς τη συντήρηση και λειτουργία του Μουσείου πρότεινε η Αδελφότητα να εξετάσει το ενδεχόμενο ενός συμβολικού εισιτηρίου του ενός ευρώ.

Ο κ. Δήμαρχος απάντησε ότι ο ηλεκτροφωτισμός της παιδικής χαράς είναι σε εξέλιξη και πρόκειται να γίνει, ενώ για το περίπτερο είπε ότι δεν υπήρξε τέτοιο ενδιαφέρον από το Μικρό Χωριό. Το μόνο χωριό του Δήμου που ζήτησε περίπτερο ήταν το Κλαυσι.

Ο κ. Ανουσάς ζήτησε να μπει μια πινακίδα «προς κοιμητήριο» και η κ. Ελένη Πα-

ναγιώτου, πρότεινε ο δρόμος που περνάει από τα χαλάσματα να γίνει άνοδος για τα αυτοκίνητα, να διαμορφωθεί χώρος στάθμευσης στο χώρο της κατολίθησης και τέλος αναφέρθηκε στις κούνιες της παιδικής χαράς που είναι φθαρμένες και η ίδια προσφέρθηκε να τις βάψει.

Ο Δήμαρχος κ. Ίβρος απάντησε ότι το θέμα των παρεμβάσεων και των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων στο δρόμο χρειάζεται να εξεταστεί περισσότερο και ευχαρίστησε τους παρευρισκόμενους για τον όλο εποικοδομητικό διάλογο.

Παρεμβαίνοντας ο κ. Σπύρος Κρίκος πρόσθεσε ότι για την επίλυση των κυκλοφοριακών προβλημάτων υπάρχουν πολλές εναλλακτικές λύσεις, όπως η τοποθέτηση φαναριού που δίνει προτεραιότητα εναλλάξ σε άνοδο ή κάθοδο.

Η κ. Γκόλφω Φλέγγα αναφέρθηκε στα προβλήματα που υπάρχουν στην εσωτερική οδοποιία του παλιού οικισμού, όπως στο δρόμο μπροστά στην οικία Παπαδόπουλου που είναι σε κακή κατάσταση.

Ο κ. Γιάννης Αρώνης, για το θέμα καθιέρωσης εισόδου στο Μουσείο, είπε ότι το θέμα απασχόλησε την Αδελφότητα, έχει όμως πολλές παραμέτρους και πάντως είναι σε εκκρεμότητα και θα συζητηθεί και πάλι σε επόμενα Δ.Σ. της Αδελφότητας. Ως προς τα εγκαίνια του Μουσείου, είπε ότι η Αδελφότητα τα προγραμματίζει μόλις ολοκληρωθούν ορισμένες τελικές λεπτομέρειες και πάντως στην αρχή της επόμενης τουριστικής περιόδου. Κλείνοντας, ο κ. Αρώνης ευχαρίστησε πάλι τους παρευρισκόμενους και επισήμανε την αναγκαιότητα συνοχής και συνεργασίας όλων των κατοίκων του χωριού, ιδιαίτερα τώρα που το χωριό μας θα υπάγεται στον διευρυμένο καλλικρατικό Δήμο Καρπενησίου.

Καλοκαιρινή Συνεστίαση

Οι Μικροχωρίτες, πιστοί στο καθιερωμένο αυγουστιάτικο ραντεβού, μετά την καλοκαιρινή συνέλευση, δώσανε και φέτος το παρόν στην πλατεία του Παλιού Μικρού Χωριού. Οργανωτής και χορηγός της συνεστίασης ήταν η Αδελφότητα Μικροχωριτών. Με καλό φαί, χορό και φυσικά πολύ κέφι η βραδιά έμεινε αξέχαστη σε Μικροχωρίτες και επισκέπτες και κράτησε ως τις πρώτες πρωινές ώρες.

Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Σε μια ζεστή μικροχωρίτικη ατμόσφαιρα πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 5 Δεκεμβρίου 2010 η Τακτική Γενική Συνέλευση της Αδελφότητάς μας, στο νεοκλασικό κτίριο του Κέντρου Τεχνών του συγχωριανού μας Γιώργου Πλάκα.

Ο κ. Γιώργος Πλάκας καλωσόρισε τους Μικροχωρίτες με πλούσιο μπουφέ από γευστικότερα βουτήματα, ζεστό μυρωδάτο καφέ, χυμούς και αναψυκτικά.

Η Συνέλευση ξεκίνησε με την εκλογή του κ. Μένιου Κουτσούκη ως Προέδρου και της κ. Σοφίας Κουτσούκη-Κούμπου, ως Γραμματέα της Γενικής Συνέλευσης.

Μετά τη διαπίστωση απαρτίας, ο Πρόεδρος της Συνέλευσης ζήτησε να τηρηθεί ενός λεπτού σιγή για τους Μικροχωρίτες που έφυγαν απ' τη ζωή κατά την τριετία που πέρασε και αφού ευχαρίστησε τον Διευθυντή του Κέντρου Τεχνών Πλάκα για την, όπως πάντα, απλόχερη φιλοξενία του, έδωσε το λόγο στον Πρόεδρο του απερχόμενου Διοικητικού Συμβουλίου κ. Γιάννη Αρώνη για τον απολογισμό.

Ο κ. Αρώνης ανέπτυξε την οικονομική διαχείριση του Συλλόγου για τα έτη 2007-2010 και προχώρησε στην ανάλυση των τακτικών εσόδων-εξόδων της Αδελφότητας σε ετήσια βάση, για να αποδείξει ότι τα ετήσια έσοδα της Αδελφότητας αδυνατούν να καλύψουν τις ετήσιες δαπάνες, οι οποίες προβλέπονται αυξημένες λόγω των εξόδων λειτουργίας του Μουσείου. Ο κ. Αρώνης κλείνοντας τόνισε: «Για την εύρυθμη λειτουργία του Μουσείου και την τακτική έκδοση του

περιοδικού μας, τα δύο σημαντικά μέσα προβολής του χωριού μας, είναι αναγκαία, όχι μόνο η έγκαιρη εξόφληση των ετήσιων συνδρομών, αλλά και η καθ' οιονδήποτε τρόπο ενίσχυση της Αδελφότητας από όλα τα μέλη της».

Μετά την έγκριση του απολογισμού και της έκθεσης της Ελεγκτικής Επιτροπής, ο λόγος δόθηκε στην τ. πρόεδρο κ. Αιμιλία Κουτσούκη, η οποία αναφέρθηκε στις δυσκολίες, τόσο στην επισκευή του κτιρίου, όσο και στην αξιοποίηση του συγκεντρωμένου μουσειακού υλικού. Τόνισε τη θετική επίδραση του Μουσείου στην επισκεψιμότητα του χωριού, αλλά και τη σπουδαιότητα των συλλογών που παρουσιάζονται σ' αυτό γιατί, όπως, χαρακτηριστικά είπε, μεταξύ άλλων:

«Είναι οι μοναδικές μαρτυρίες, που έχουν διασωθεί, από τη ζωή και δράση των προγόνων μας. Είναι τα μοναδικά δείγματα από τους αγώνες τους για επιβίωση, πρόοδο και ελευθερία. Είναι όσα αποτελούν την πολιτισμική και ιστορική κληρονομιά, που εμείς αφήνουμε στις επόμενες γενιές.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης που ζούμε, όπου οι αξίες βρίσκονται σε κρίση, τα τοπικά μουσεία αποκτούν μεγάλη σημασία, γιατί αποτυπώνουν τον προσωπικό και συλλογικό μόχθο σε εποχές πιο δύσκολες από τη δική μας. Δεν είναι τυχαίο που και το παραμικρό χωριό προσπαθεί να έχει ένα χώρο με στοιχεία που να θυμίζουν τον τρόπο ζωής και λειτουργίας της μικρής του κοινωνίας. Κάθε τοπικό μουσείο τιμά την εντοπιότητα, τον τόπο δηλαδή στον οποίο βρίσκεται. Γι' αυτό και κάθε τοπικό μουσείο έχει το χαρακτήρα της μοναδικότητας, της ιδιοπροσωπίας του. Το δικό μας Μουσείο φέρνει τον απόηχο άλλων καιρών στο σήμερα και ζωντανεύει εποχές, που μπορεί μεν να πέρασαν, αλλά δεν έλαψαν να αποτελούν το αγαπημένο μας χθες. Κάθε φωτογραφία, κάθε αντικείμενο και μια ιστορία και όλα μαζί ένα δυναμικό σύνολο που αφορά το χωριό και ένα παράδειγμα προς μι-

μηση. Όλα ζωντανεύουν μνήμες και μας πληροφορούν για το χρόνο, το ρόλο και την προσφορά τους στην κοινωνία.

Στόχος μας ήταν να διασωθεί η ιστορική μνήμη του χωριού μας, η μνήμη των προγόνων μας, που μόχθησαν για την πρόοδο του χωριού, αλλά και να διαδοθεί η πολιτισμική μας κληρονομιά. Για να το πετύχουμε αυτό, προσπαθήσαμε να ακολουθήσουμε μουσειακούς κανόνες και οδηγίες, ώστε ο χώρος να είναι λειτουργικός αλλά και έλκυστικός στους επισκέπτες για να μπορούν να πάρουν μια γεύση από όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές από τη ζωή και κίνηση του χωριού μας.

Το Μουσείο μας σχεδόν ολοκληρώθηκε. Ωστόσο, η αποστολή δεν έχει τελειώσει. Χρειάζεται συνεχή φροντίδα και συντήρηση, τόσο το κτίριο και οι αίθουσες, όσο και τα εκθέματα.

Τα Μουσεία είναι κυρίως οπτική εμπειρία και ασφαλώς τα εκθέματα θα θυμίσουν σε Μικροχωρίτες ότι κάπου έχουν ένα αντικείμενο των γονιών ή παππούδων τους, που μπορούν να δωρίσουν στο Μουσείο. Το Μουσείο μας έχει αρκετά περιθώρια εμπλουτισμού. Πρέπει όμως να έχουμε κατά νου δύο βασικούς μουσειακούς κανόνες: α) το Μουσείο δεν είναι χώρος όπου αφήνουμε ό,τι παλιό θέλουμε να ξεφορτωθούμε, αλλά χώρος όπου εμπιστευόμαστε ένα αγαπημένο αντικείμενο που δείχνει πτυχές της ζωής του χωριού σε μια άλλη εποχή. β) τα εκθέματα θα πρέπει να ακολουθούν μουσειακές προδιαγραφές, γιατί οι οδηγίες αυτές, που κι εμείς ακολουθήσαμε, στοχεύουν στην κατάλληλη παρουσίαση ενός μουσείου, ώστε να ανταποκρίνεται στο σκοπό του. Είναι οδηγίες ειδικών που περιγράφονται σε δυο τόμους του Υπουργείου Πολιτισμού, οι οποίοι βρίσκονται στην κατοχή της Αδελφότητας.

Είμαι βέβαιη ότι η προσπάθειά μας αυτή θα βρει αξίους συνεχιστές στα πρόσωπα των νέων Μικροχωριτών και ιδιαίτερα αυτών που θα αναλάβουν τα ηνία της Αδελφότητας. Όλοι όσοι απαρτίζουν το ψηφοδέλτιο, που θα ψηφίσουμε σε λίγο, είναι νέοι με οράματα, φιλοδοξίες, ιδέες και κυρίως με πολύ αγάπη και μεράκι για το καλό του χωριού μας.

Κλείνοντας θα ήθελα να προσθέσω ότι ο νέος στόχος της Αδελφότητας είναι η ηλεκτρονική ενημέρωση και προβολή του χωριού μας. Η δημιουργία δηλ. μιας ιστοσελίδας στο διαδίκτιο. Καθώς η τεχνολογία έχει εισβάλει στα σπίτια όλων μας, η Αδελφότητα δεν θα μπορούσε να μην ανταποκριθεί σ' αυτόν το σύγχρονο τρόπο επικοινωνίας. Η ιστοσελίδα είναι σχεδόν έτοιμη: Έχει ήδη γίνει ο σχεδιασμός με τη θεματολογία της και υπάρχει άφθονο καταγραμμένο υλικό. Απομένει το στήσιμο, όπως λέγεται στην ηλεκτρονική γλώσσα.

Είμαι βέβαιη, ότι τα μέλη του Νέου Διοικητικού Συμβουλίου, που όλα γνωρίζουν καλά αυτή τη σύγχρονη τεχνολογική γλώσσα, σύντομα θα αναρτήσουν αυτή την ιστοσελίδα. Η ιστοσελίδα μας θα τονίζει την ιστορικότητα και φυσική ομορφιά του χωριού μας, θα ελκύει το ενδιαφέρον, τόσο των επισκεπτών, όσο και ερευνητών και θα είναι αντάξια της μεγάλης ιστορικής και πολιτισμικής μας κληρονομιάς».

Ακολούθησε η προβολή της βίντεο-ταινίας: «Το Μικρό Χωριό στο διάβα του χρόνου», που συγκίνησε όλους τους παρευρισκόμενους. Το DVD αυτό θα προβάλλεται στην αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων του Μουσείου για τους επισκέπτες του χωριού μας.

Τέλος, πήρε θέση η Εφορευτική Επιτροπή αποτελούμενη από τους: κ. Εύα Σιδερίδου, κ. Κώστα Δ. Θάνο, κ. Βαγγέλη Σπ. Κυρίτση και ακολούθησαν οι αρχαιρεσίες. Μετά τη διαλογή των ψήφων εκλέχτηκαν για το Διοικητικό Συμβούλιο (Με τη σειρά ψήφων που έλαβε ο καθένας) οι:

- Γιάννης Αρώνης
- Θανάσης Μιχαηλίδης
- Σπύρος Κρίκος
- Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου
- Ελένη Παναγιώτου-Τσακίρη
- Χρήστος Δημόπουλος
- Χρήστος Μουτογιάννης

Για την Ελεγκτική Επιτροπή εκλέχθηκαν οι:

- Σπύρος Δερματάς
- Μαρία Κυρίτση
- Γιάννης Αθανασόπουλος

Ευχαριστίες

Η Αδελφότητα Μικροχωριτών ευχαριστεί θερμά τον συγχωριανό μας, Γιώργο Πλάκα, για τη ζεστή, όπως πάντα, μικροχωριτική φιλοξενία της Γενικής μας Συνέλευσης στο νεοκλασικό κτίριο του Κέντρου Τεχνών Πλάκα.

Το Νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών

Τα εκλεγέντα μέλη από της αρχαιρεσίες της Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της Αδελφότητας Μικροχωριτών, συνεδρίασαν στις 18 Δεκεμβρίου 2010 και αποφάσισαν την ακόλουθη σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου:

Πρόεδρος: Γιάννης Αρώνης
Αντιπρόεδρος: Θανάσης Μιχαηλίδης
Γενικός Γραμματέας: Χρήστος Δημόπουλος
Ταμίας: Σοφία Κουτσούκη-Κούμπου
Ειδικός Γραμματέας: Σπύρος Κρίκος
Σύμβουλος: Χρήστος Μουτογιάννης
Σύμβουλος: Ελένη Παναγιώτου-Τσακίρη

Τα *Μικροχωρίτικα Γράμματα* εύχονται καλή δύναμη και καλή ευδόωση στο έργο τους, που στόχο έχει τη σύσφιξη των δεσμών ανάμεσα στους απανταχού Μικροχωρίτες και τη διάσωση και διάδοση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

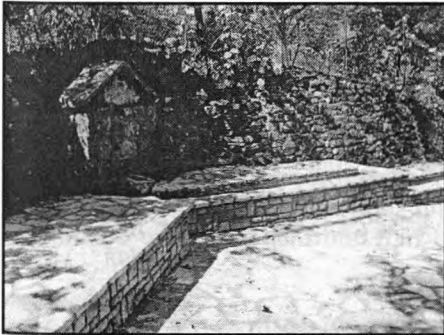

Η Βρύση του Μάρκου Μπότσαρη

Η πολύ όμορφη αναβάθμιση του χώρου και της βρύσης του Μάρκου Μπότσαρη, μας παροτρύνει να ανατρέξουμε στα χρόνια της Επανάστασης του 1821 και να θυμηθούμε τη συμβολή του μεγάλου καπετάνιου στον ξεσηκωμό του Γένους για ανεξαρτησία. Σ' αυτόν τον αγώνα του έθνους το Μικρό Χωριό συμμετείχε ολόψυχα. Μέχρι τώρα έχουμε εντοπίσει τα ονόματα πάνω από 70 συγχωριανών, που πολέμησαν σε πολλές μάχες, κυρίως στο πλευρό του Γεωργίου Καραϊσκάκη και του Μάρκου Μπότσαρη. Όμως, όπως είναι γνωστό, το χωριό μας συνδέθηκε με την τελευταία και μοιραία μάχη αλλά και τις τελευταίες στιγμές του ήρωα Μάρκου Μπότσαρη.

Ο Μάρκος Μπότσαρης ήταν γιος του Κίτσου Μπότσαρη. Γεννήθηκε το 1790 και το 1812, τη χρονιά που ο πατέρας του έπεσε θύμα δολιότητας του Αλή Πασά, έγινε ο αρχηγός στη φάρα, που έφερε το όνομα της οικογένειάς του. Από το 1812 ως το 1820 παρέμεινε στην Ήπειρο ως επισκέπτης και όμηρος του Αλή, αλλά όταν ο Πασάς των Ιωαννίνων περιέπεσε στη δυσμένεια του Σουλτάνου, ο Μάρκος άρπαξε την ευνοϊκή ευκαιρία και σήκωσε το λάβαρο της επανάστασης στη γενέτειρά του, το Σούλι.

Στο μεταξύ η οικογένειά του έπεσε στα χέρια των Τούρκων και κρατήθηκαν ως φυλακισμένοι μέχρι το 1822. Με τη μεσολάβηση του Μάρκου Μπότσαρη ανταλλάχτηκαν με κάποιες προσωπικότητες Τούρκων, που είχαν αιχμαλωτισθεί κατά την άλωση της Τριπολιτσάς.

Η «βρύση του Μάρκου Μπότσαρη», μετά την ανακαίνιση

Μόλις η οικογένειά του ελευθερώθηκε, ο Μάρκος Μπότσαρης έστρεψε την προσοχή του στην απελευθέρωση του Σουλίου. Έλαβε μέρος στη μνημειώδη αλλά καταστροφική μάχη του Πέττα, ενώ μαζί με τον Μαυροκορδάτο πάλευε στο καθημερινό δράμα του αγώνα.

Μετά το συνέδριο στο Μεσολόγγι, όπου ο Μπότσαρης πέταξε το δίπλωμα της αρχιστρατηγίας που του είχε απονεμηθεί, πήρε την απόφαση να πάει να συναντήσει ο ίδιος τον εχθρό και να τον συντρίψει. Έτσι, στις αρχές Αυγούστου 1823, στρατοπεδεύει στο Μικρό Χωριό. Είναι αποφασισμένος να σταματήσει την προέλαση των Τούρκων και καταστρώνει το πολεμικό του σχέδιο.

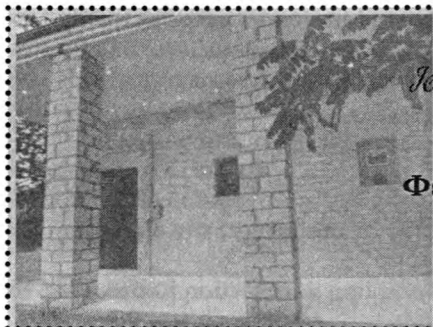
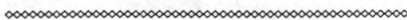
Στέλνει τα ξαδέλφια του Θανάση Τούσια Μπότσαρη και Θανάση Κουτσονίκα να

συλλέξουν πληροφορίες γύρω από τις κινήσεις των Τουρκαλβανών, που είχαν στο μεταξύ στρατοπεδεύσει στο Καρπενήσι. Ύστερα παίρνει τις τελευταίες και τόσο μοιραίες για τη ζωή του αποφάσεις. Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης, που έχει το καρσάουλι του ψηλά στη Χελιδόνα, προσπαθεί να τον αποτρέψει, θεωρώντας το εγχείρημά του επικίνδυνο. Δεν τα καταφέρνει, αλλά πειθεται να στείλει ενισχύσεις στον Μπότσαρη. Έτσι, ο γενναίος Σουλιώτης προχωρεί στην εφαρμογή του σχεδίου του. Ξεκίνησε από το Μικρό Χωριό με τους άνδρες του και τη νύχτα, 8 προς 9 Αυγούστου, έκανε έφοδο στο στρατόπεδο των Τουρκαλβανών, με το σύνθημα «στουρνάρι – τσεκούρι». Όμως, πάνω στη μάχη, ο Μάρκος χτυπήθηκε θανάσιμα από διπλό βόλι. Τα παλικάρια του όμως συνέχισαν να αγωνίζονται και κέρδισαν τη μάχη.

Ο Θανάσης Τούσια Μπότσαρης σήκωσε στους ώμους του τον βαριά λαβωμένο καπετάνιο και τράβηξε για το Μικρό Χωριό. Από εκεί, αφού ζαπόστασαν λίγο δίπλα σε μια βρυσούλα, τη γνωστή «Βρωμόβρυση» ή «Βρύση του Μ. Μπότσαρη» και αφού περιποιήθηκαν τον μεγάλο ήρωα, τον στήριξαν καβάλα σ' άλογο του και τον μετέφεραν στο Μεσολόγγι. Σύμφωνα με την παράδοση του χωριού, ο Μικροχωρίτης Νικολάκης Δανίλης ήταν αυτός που ανέλαβε να τρέξει στο Μεσολόγγι για να αναγγείλει το θλιβερό μαντάτο, ώστε να προετοιμασθεί η πάνδημη κηδεία του γενναίου ήρωα (10-8-1823).

Μαζί με τον νεκρό Μάρκο Μπότσαρη, όπως μας πληροφορεί ο Σπ. Τρικούπης στην Ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης, κουβάλησαν και τους άλλους πληγωμένους αλλά και άφθονα λάφυρα: «Εφθασαν εις το Μικρόν Χωριόν λαφυραγογήσαντες 690 τυφέκια, 1000 πιστόλας, πολλούς ίππους και ημιόνους, και φορτία γιαταγανίων και πολεμοφοδίων. Εύληπτος εντεύθεν η μεγάλη φθορά των εχθρών εκ δε των Ελλήνων 36 εφρονεύθησαν και 20 επληγώθησαν».

Ο Μάρκος Μπότσαρης άφησε στη ζωή τη γυναίκα του, ένα γιο και δυο κόρες. Αυτοί ήταν οι κληρονόμοι της μεγάλης του φήμης. Έζησαν στην Αθήνα με την εκτίμηση και τις διακρίσεις που αρμόζουν στους συγγενείς ενός ήρωα, αλλά που δεν εξαιρούνταν από τις στερήσεις που βασιάνιζαν τότε ακόμα και τις καλύτερες ελληνικές οικογένειες. Ο γιος του Μάρκου Μπότσαρη – ένας πολλά υποσχόμενος νέος – υπηρέτησε στο στρατό. Η μεγαλύτερη κόρη του παντρεύτηκε το γιο μιας επιφανούς οικογένειας της Πελοποννήσου και η νεώτερη κόρη του, η Ρόζα Μπότσαρη, έγινε κυρία επί των τιμών της βασίλισσας Αμαλίας και αποτελούσε φωτεινό στολίδι στο παλάτι του βασιλέα Όθωνα.

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Μικροσ Χωριού

**Φέρνει τον απόηχο περασμένων εποχών
στο σήμερα**

Επισκεφθείτε το

Η Διοικητική μεταρρύθμιση «Καλλικράτης»

Διοικητική μεταρρύθμιση «Καλλικράτης». Τ' είχες Γιάννη; Τ' είχα πάντα! Τίποτα καινούργιο για το Μικρό Χωριό, αφού, μέχρι τον Αύγουστο του 1912, οπότε με Β.Δ. έγινε ξεχωριστή κοινότητα, υπαγόταν στον Δήμο Καρπενησίου. Στο Δήμο Καρπενησίου εκπροσωπούσε το χωριό ένας πάρεδρος, που εκλεγόταν γι' αυτό το σκοπό. Γνωστοί πάρεδροι του χωριού ήταν οι: *Ιωάννης Νικολόπουλος, Νικόλαος Κυρίτσης, Σταύρος Ζορμπαλάς και Ελευθέριος Παπαδής.*

Ο διευρυμένος Δήμος Καρπενησίου περιλαμβάνει σήμερα έξι παλαιούς δήμους: *Καρπενησίου, Δομνίστας, Κτημενίων, Ποταμιάς, Προυσού και Φουρνά,* φυσικά, μαζί με τα χωριά που υπάγονταν στους δήμους αυτούς. Έδρα του Δήμου είναι το Καρπενήσι και τα ως τώρα Δημοτικά Διαμερίσματα ονομάζονται πλέον Δημοτικές Κοινότητες, π.χ. Δημοτική Κοινότητα Μικρού Χωριού.

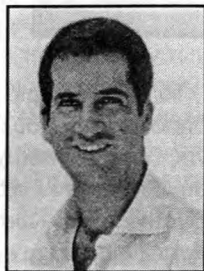
Ποιος όμως ήταν ο «Καλλικράτης», που η νέα διοικητική μεταρρύθμιση πήρε το όνομά του; Ο Καλλικράτης ήταν αρχιτέκτονας και εργολήπτης που έζησε τον 5^ο π.Χ. αιώνα. Εκπόνησε το σχέδιο για το Ναό της Αθηνάς Νίκης στα Προπύλαια και συνεργάστηκε με τον αρχιτέκτονα Ικτίνο στο χτίσιμο του Παρθενώνα της Ακρόπολης. Η αρχιτεκτονική βάση του Παρθενώνα ήταν η «χρυσή τομή». Είθε η διοικητική μεταρρύθμιση «Καλλικράτης» να αποτελέσει τη χρυσή τομή για την ανάπτυξη του τόπου μας.

Σύμφωνα με το σχεδιασμό του «Καλλικράτη», ο νέος Δήμος Καρπενησίου έχει 22 Δημοτικούς Συμβούλους. Από αυτούς οι 15 ανήκουν στον συνδυασμό που πλειοψηφεί και 7 στον δεύτερο σε ψήφους συνδυασμό. Οι 15 έδρες του νικητή των εκλογών κατανέμονται σε 6 από τον τ. δήμο Καρπενησίου και σε 9 από τους πέντε άλλους δήμους. Έτσι, ο τ. Δήμος Ποταμιάς, στο νέο Δημοτικό Συμβούλιο, θα έχει 2 δημοτικούς συμβούλους στον συνδυασμό του Δημάρχου κ. Μπακογιάννη και 1 στο συνδυασμό του κ. Καρφή. Η θητεία των εκλεγμένων δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων αρχίζει την 1^η Ιανουαρίου 2011.

Δήμαρχος του Δήμου Καρπενησίου

Οι κάλπες των τοπικών εκλογών ανέδειξαν δήμαρχο Καρπενησίου τον κ. Κώστα Μπακογιάννη. Η υπερψήφιση του κ. Μπακογιάννη ήταν συντριπτική, αφού κατόρθωσε να συγκεντρώσει το 54,3% των ψήφων και μάλιστα στον 1^ο γύρο των εκλογών.

Όπως οι Ευρυτάνες γνωρίζουμε, ο Κώστας Μπακογιάννης είναι γιος του αδικοχαμένου συντοπίτη μας από τη Βελωτά, Παύλου Μπακογιάννη και της βουλευτού και τώρα Προέδρου της Δημοκρατικής Συμμαχίας κ. Ντόρας Μπακογιάννη. Είναι παντρεμένος και έχει δύο παιδιά. Ολοκλήρωσε τις πτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές του στην Αμερική στους τομείς της Ιστορίας, των Διεθνών Σχέσεων, των Πολιτικών Επιστημών και της Δημόσιας

Διοίκησης, ενώ είναι υποψήφιος Διδάκτορας στο πανεπιστήμιο της Οξφόρδης στο γνωστικό αντικείμενο των Διεθνών Σχέσεων και Πολιτικών Επιστημών. Έχει εργασθεί σε Διεθνείς Οργανισμούς, στην Παγκόσμια Τράπεζα, στο Υπουργείο Εξωτερικών κ.ά., ενώ είναι συντάκτης και υπεύθυνος της στρατηγικής και επιχειρησιακής ανάπτυξης σε ιδιωτική εταιρεία επενδυτικών σχεδίων και εταιρικής επικοινωνίας στην Αθήνα.

Η συντριπτική πλειοψηφία, με την οποία ο κ. Μπακογιάννης κέρδισε στις αυτοδιοικητικές εκλογές της 7^{ης} Νοεμβρίου, αποδεικνύει, τόσο την εκτίμηση και εμπιστοσύνη των Ευρυτάνων στο πρόσωπό του, όσο και την ελπίδα ότι ο τόπος μας θα γνωρίσει καλλίτερες μέρες.

Ευχόμαστε καλή ευόδωση των στόχων του.

Οι Σύμβουλοι της Δημοτικής Κοινότητας Μικρού Χωριού

Οι εκλογές για την Τοπική Αυτοδιοίκηση της 7^{ης} Νοεμβρίου 2010 ανέδειξαν στο Κοινοτικό Συμβούλιο του χωριού μας τους εξής συμβούλους:

Βασίλειο Μπούρα, Πρόεδρο Δημοτικής Κοινότητας

Δημήτριο Τζαβέλη, Σύμβουλο Δημοτικής Κοινότητας

Αναστασία Φλώρου, Σύμβουλο Δημοτικής Κοινότητας

Ευχόμαστε σε όλους καλή δύναμη και καλή επιτυχία στο έργο τους για το καλό του χωριού μας.

Οι Δημοτικοί σύμβουλοι της περιοχής μας (τ. Δήμου Ποταμιάς)

Ι. Ίβρος

Οι εκλογές της 7^{ης} Νοεμβρίου 2010 για την τοπική αυτοδιοίκηση ανέδειξαν 3 δημοτικούς συμβούλους για τον δήμο Ποταμιάς. Θριαμβευτής ήταν ο ως τις 31 Δεκεμβρίου Δήμαρχος Ποταμιάς κ. **Γιάννης Ίβρος**, ο οποίος ήλθε πρώτος σε σταυρούς προτίμησης (862 ψήφους) στην Ευρυτανία, με τον συνδυασμό «Δημοτική Ενωτική Κίνηση» του Βαγγέλη Καρφή. Οι δύο άλλοι δημοτικοί σύμβουλοι που εκλέχτηκαν με τον συνδυασμό «Δύναμη Ανανέωσης» του Κώστα Μπακογιάννη είναι ο κ. **Νικόλαος Λιάππης** από το Μεγάλο Χωριό και η κ. **Φραγκάκη-Σταυροπούλου Ελευθερία** από το Κλαψί.

Το Μικρό Χωριό καλωσορίζει τον μικροχωρικής καταγωγής νέο δημοτικό σύμβουλο Καρπενησίου κ. **Κλεομένη Λάππα**. Ο Κλεομένης Λάππας πέτυχε την τρίτη θέση σε σταυρούς προτίμησης στο συνδυασμό του νέου δημάρχου Καρπενησίου, Κώστα Μπακογιάννη. Είναι γιος του Κώστα Λάππα, τ. Γενικού Διοικητή του Νοσοκομείου Καρπενησίου και εγγονός της Μικροχωρίτισσας Μαργαρίτας Φλέγγα-Λάππα.

Ο Κλ. Λάππας κατέχει δύο πτυχία στον κλάδο των επιστημών του αθλητισμού και διδακτορικό δίπλωμα στην Κοινωνιολογία του Αθλητισμού. Εργάζεται ως καθηγητής Φυσικής Αγωγής, ενώ παράλληλα παρακολουθεί το μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου «Οργάνωση και Διοίκηση

Κλ. Λάππας

ση Αθλητικών Οργανισμών και Επιχειρήσεων».

Συγχαίρουμε τους νεοεκλεγέντες δημοτικούς συμβούλους και προσβλέπουμε στη συμπαράστασή τους σε θέματα που απασχολούν το χωριό μας.

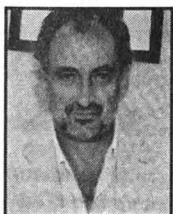
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

Κλ. Περγαντάς

Ο δεύτερος γύρος των αυτοδιοικητικών εκλογών της 14^{ης} Νοεμβρίου 2010, ανέδειξε περιφερειάρχη στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος τον κ. **Κλέαρχο Περγαντά**. Ο κ. Περγαντάς είναι ο επί οκτώ χρόνια Νομάρχης Βοιωτίας (παραμένει Νομάρχης μέχρι 31/12/2010), γνωστός για το ήθος και το πολύ αποδοτικό έργο του στο πόστο αυτό.

Η Ευρυτανία θα εκπροσωπείται στην περιφέρεια με τον πρώτο αιρετό αντιπεριφερειάρχη κ. **Βασίλη Καραμπά**. Ο κ. Καραμπάς είναι ο επί σειρά ετών Δήμαρχος Καρπενησίου με σημαντικό έργο στην πόλη και όχι μόνο.

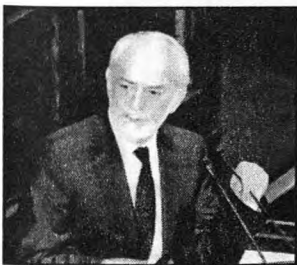

Β. Καραμπάς

Ως περιφερειακοί σύμβουλοι Ευρυτανίας, στο πλευρό του αντιπεριφερειάρχη εκλέχθηκαν οι κ.κ. **Ταξιάρχης Σκλαπάνης** και **Λάμπρος Τσιτσάνης**, ενώ από την πλευρά της μειοψηφίας εκλέχθηκε ο μέχρι τις 31/12/2010 Νομάρχης Ευρυτανίας κ. **Κώστας Κοντογεώργος**, ο οποίος βγήκε πρώτος σε σταυρούς προτίμησης στην Ευρυτανία.

Οι Ευρυτάνες βασιζόμαστε στη μεγάλη αυτοδιοικητική εμπειρία και τη βαθιά γνώση τους στα τοπικά θέματα για να δει καλλίτερες μέρες η γενέτειρά μας Ευρυτανία.

Τιμητικές Διακρίσεις στον Βουλευτή Ευρυτανίας κ. Ηλία Καρανίκα

Συγχαίρουμε τον Βουλευτή Ευρυτανίας, κ. Ηλία Καρανίκα, για τις δύο σημαντικές διακρίσεις, με τις οποίες τιμήθηκε πρόσφατα: Στις 20 Οκτωβρίου 2010, εκλέχθηκε Πρόεδρος της Μόνιμης Επιτροπής Ελληνισμού της Διασποράς, η οποία αποτελείται από 30 βουλευτές της ελληνικής Βουλής. Η επιτροπή ασχολείται με τα προβλήματα του απόδημου ελληνισμού, τη σύμφιση των σχέσεων των αποδήμων Ελλήνων με τη μητέρα πατρίδα και την προώθηση του ελληνικού πολιτισμού και των εθνικών θεμάτων.

Η δεύτερη διάκριση ήλθε από την Παλαιστινιακή Πρεσβεία: Στις 29 Οκτωβρίου, στην αίθουσα τελετών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, η παλαιστινιακή πρεσβεία τίμησε όσους βοήθησαν τον λαό της Παλαιστίνης κατά τη διάρκεια των επιθέσεων εναντίον της Γάζας, τον Ιανουάριο του 2009.

Όπως είχαμε γράψει σε προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας, ο κ. Καρανίκας ήταν ανάμεσα στους γιατρούς που αφήφησαν τον κίνδυνο και έσπευσαν στη Γάζα, στην περίοδο των βομβαρδισμών και, για μια εβδομάδα, πρόσφεραν τις ιατρικές τους φροντίδες σε τραυματίες από τις συνεχείς επιθέσεις.

Δημογραφικά Στοιχεία του Νομού Ευρυτανίας (1905)

Μία εικόνα της Ευρυτανίας πριν από 100 περίπου χρόνια μας δίνουν τα δημογραφικά στοιχεία του 1905 όπου διαβάζουμε...

Ο Νομός ούτος, περιλαμβάνων μόνον την χώραν της Ευρυτανίας, έχει 45.065 κατοίκους και πρωτεύουσαν το Καρπενήσιον. Δήμαρχος Καρπενησίων είναι ο Δημ. Χαντζάκης. Ο Νομός υποδιαιρείται εις τους δήμους:

Δήμος	Πρωτεύουσα
Καρπενησίων	Καρπενήσιον
Αγραιών	Κεράσοβον
Αγράφων	Άγραφα
Απεραντίων	Γρανίτσα
Αρακυνθίων	Προυσός
Δολόπων	Καροπλέσιον
Ευρυτάνων	Κρίκελον
Κτημενίων	Φουρνά
Παρακαμπυλίων	Άγιος Ανδρέας

Καρπενήσιον. Πρωτεύουσα του Νομού, κείμενον εις τας δυτικές υπαρείας του Τυμφρηστού, εν καταφύτω και ευφόρου λεκανοπεδίου εις ύψος 966 μ. υπεράνω της θαλάσσης. Έχει πρωτοδικείον και δημοτικά καταστήματα. Οι κάτοικοι του νομού ασχολούνται κυρίως εις την κτηνοτροφίαν, υλοτομίαν και γεωργίαν. Έχει κλίμα θαυμάσιον και υγιεινότατον και άφθονα ύδατα, οι δε κάτοικοι διακρίνονται δια την ευρωστίαν των. Συγκοινωνεί δι' αμαξιτής οδού μετά της Λαμίας, Αγρινίου και Μεσολογγίου.

Από τα υπόλοιπα δημογραφικά στοιχεία για το Καρπενήσι και για τα χωριά που υπάρχουν στον Δήμο Καρπενησίου, εμείς επιλέξαμε τα στοιχεία που αφορούν το χωριό μας:

Μικρό Χωριό

Καφενεία: Γιαννακόπουλος Γ. - Κομπορόζος Στ.

Παντοπώλαι: Ζορμπαλάς Δ. - Κυρίτσης Ν.

Σιδηρουργοί: Πλάκας Α. - Πλάκας Κ.

Τοκισταί: Σιδέρης Δ. - Δερματάς Γ.

Υδρομύλων (ιδιοκτ): Καλαντζής Ι. - Ζορμπαλάς Ι.

Υφασμάτων έμποροι: Παπαδής Ε. - Κομπορόζος Ι.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

Αν δεν έχετε ανανεώσει τη συνδρομή σας, θυμηθείτε ότι:

Η ετήσια συνδρομή των μελών προς την Αδελφότητα είναι η δική σας συμβολή στην προσπάθεια ανάδειξης του χωριού μας

*****

Αποφεύγετε να στέλνετε χρήματα μέσα σε επιστολές. Για διευκόλυνση, η ταχυδρομική επιταγή πρέπει να γράφεται στο όνομα του μέλους του Δ.Σ., στο οποίο τη στέλνετε.

Απογραφή του 1907

Ο Δήμος Καρπενησίων, σύμφωνα με την απογραφή του 1907 είχε συνολικά 11.980 κατοίκους. Αναλυτικά, ο πληθυσμός των χωριών που υπάγονταν στον Δήμο Καρπενησίων, είχε ως εξής:

Καρπενήσι	2.895	Μέγα Χωριό	829
Άγιος Αντρέας	240	Μηλιά	86
Ανιάδα	391	Μικρό Χωριό	600
Βουτύρου	474	Μιάρα	120
Γόλιανη	214	Μουζήλο	377
Γοργιανάδες	210	Μυρίσι	442
Δερμάτι	154	Νόστιμο	228
Ερκίστα	253	Παπαρούσι	344
Καλεσμένο	630	Παυλόπουλο	132
Καρύτσα	260	Σελά	174
Κλαύσιον	395	Συγκρέλλο	390
Κορυσχάδες	336	Στένωμα	413
Λάσπη	720	Τέρνοβο	109
Λάστοβο	289	Φειδάκια	275

*Ο δάσκαλος Αριστείδης Γιουρνάς με τους μαθητές του
στο σχολικό κήπο (1953)*

Η Επίσκεψη του Όθωνα και της Αμαλίας

Του αείμνηστου Δημ. Κοικιάλα

Το καλοκαίρι του 1923, που είχαμε έλθει στο χωριό αρκετοί νεαροί, κυρίως οι υποψήφιοι κληρωτοί της κλάσεως 1924, ο Κυρτσονίκος – ο πατέρας του Σταύρου Κυρίτση – ησυχολείτο κυρίως με το να φτιάχνει «μεζεδία». Έπαιρνε όλες τις σικωταριές των χασάπιδων. Όταν τον βλέπαμε να κατεβαίνει, τρέχαμε, τον προλαβαίναμε στης Πολυζοσπίρυνας και του τα αρπάζαμε. Οι μεγαλύτεροι διαμαρτύρονταν: «βρε παιδιά, αφήστε να τρώμε και μεις». Κατέβαινε με το άδειο ταψί στην παρέα «πόσα ήτανε μάστρο Νίκος;» «τόσα». Δύναμε αναλόγως του τι πήρε ο καθένας, μάζευε τα χρήματα ο Κώστας Πανατζής και του τα 'δινε.

Κάποια φορά, με το συνωσιισμό έσταξε λίπος στο παντελόνι μου. Όταν το είδε η μητέρα μου με κατσάδιασε: «Βρε δεν ντρέπεσαι καημένη, θα πας στρατιώτης μεθαύριο, να κάνεις σαν λιμασμένος, να μας γελάει ο κόσμος; Θα πάρω μια σικωταριά να χορτάσεις». Κι εγώ της λέω: «Εφκιασες κι άλλη φορά, φκιάνει κι ο Γιωργούλας, αλλά δεν είναι σαν του Κυρτσονίκου». «Ωστε έτσι ε; Ξανάλα λερωμένος κι αν δεν σε κλείσω όξω τι να με λένε;» «Κοικιάλω θα σε λένε, αλλά το σπίτι είναι του πατέρα μου». Ξαφνιάστηκε, κοικίνισε, άνοιξε την πόρτα, πήγε στο άλλο δωμάτιο και έπεσε στο κρεβάτι της. Έτρεξα ξωπίσω της: «Βρε μητέρα, αστεία το 'πα, βρε χρυσή μου, βρε καλή μου» τίποτα εκείνη (Ζορμπαλοπούλα γαρ). Τελικά την τρίτη ημέρα κατάφερε η Αφροδίτη να την ξαναφέρει στο τραπέζι.

Ο Κυρτσονίκος δεν είχε μεγάλες ικανότητες αλλά ήταν ήσυχος και αγαθός, μόνο που, όταν το έτσουζε λιγάκι, τον έπιανε η μανία να διηγείται με περηφάνια πως στο σπίτι του παππούλη του, του Κυρτσονικολάκη, φιλοξενήθηκε και ο βασιλιάς Όθωνας. Έτσι του κόλλησαν το παρατσούκλι «Ο Όθωνας». Κάποιο βράδυ, που έπιασε κουβέντα με έναν από τους γέροντες για το ίδιο θέμα, πήγαμε τρεις, τέσσερις και τους παρακαλέσαμε να μας πουν πώς και γιατί έγινε αυτή η φιλοξενία. Από όσα μας έλεγε ο ένας και συμπλήρωνε ο άλλος προέκυψε η ακόλουθη ιστορία:

Κάποιο βράδυ, έφτασε στο σπίτι του Κυρτσονικολάκη, που ήταν Προεστός του χωριού, ένας απεσταλμένος του Έπαρχου Καρπενησίου και του έφερε ένα έγγραφο που έλεγε ότι το Βασιλικό ζεύγος της Ελλάδος, που περιόδευε την Ελλάδα, ήταν στο Καρπενήσι και επειδή θέλησαν να επισκεφθούν ένα χωριό της Ευρυτανίας, αυτός τους υπέδειξε το Μικρό Χωριό. Να ετοιμάσει, λοιπόν, ένα καλό τραπέζι για το μεσημέρι της άλλης μέρας για 7-8 άτομα. Ο Προεστός έδωσε εντολή σε 2-3 οικογένειες να ετοιμάσουν πίτες, έσφαξε κι αυτός ένα θρεφτάρι του, το σουβλίσε κι έπεσε να κοιμηθεί για να είναι την επαύριο ξεκούραστος. Ο Κυρτσονικολάκης όμως ήταν και «γιατάκι» δύο ληστών, μάλλον πλιατσικολόγων της περιοχής, δηλ. τους παρείχε άσυλο, τους τροφοδοτούσε όταν είχαν ανάγκη και έτσι δεν πείραζαν το χωριό.

Κατά τα μεσάνυχτα, χτύπησε συνηματικά η πόρτα του. Σηκώθηκε, άνοιξε, τους είδε και τους είπε: «τώρα βρήκατε να ρηήτε; Να σας δώω τι χρειάζεστε και να φύγετε γιατί αυτό κι αυτό θα γίνει αύριο». Εκείνοι τον παρακάλεσαν να τους αφήσει να ιδούν κι αυτοί, έστω και από κανένα παράθυρο διπλανού σπιτιού τους βασιλιάδες. Ο Κυρτσονικολάκης όμως δεν τα μάσαγε αυτά, τους ξαρμάτωσε , πήρε τα όπλα τους, τις κουμπούρες, τα γιαταγάνια και τα ψυσεκλίκια

τους, τα κλείδωσε στην κασέλα του και την άλλη μέρα τούς παρουσίασε σαν μπιστικούς του.

Την επομένη το πρωί, έφτασαν 7-8 χωροφύλακες και έκαναν βόλτες στους δρόμους του χωριού, περί την μεσημβριάν δε, όταν το καραούλι ειδοποίησε, παρατάχθηκαν στις δυο πλευρές της εισόδου του χωριού και απέδωσαν τας κεκανονισμένες τιμάς. Της Βασιλικής πομπής προηγείτο ο Έπαρχος, μετά ο Βασιλιάς, η Βασίλισσα με ωραίες ελληνικές ενδυμασίες και ακολουθούσαν ο υπασπιστής του Βασιλέως, ένας διεργμηνέας και δύο ακόλουθοι, όλοι καβάλα σε άσπρα άλογα.

Στην είσοδο του χωριού και μέχρι το σπίτι του προορισμού, οι βασιλείς έγιναν αντικείμενο θερμών εκδηλώσεων, επευφημιών και χειροκροτημάτων από όλους τους κατοίκους. Ο Κυρτσονικολάκης περίμενε τους ξένους στην αυλόπορτα του σπιτιού και όταν ο Βασιλιάς πλησίασε, έσπευσε, κράτησε τα γκέμια του αλόγου με το αριστερό του χέρι, ενώ πρόσφερε το δεξιό του στον Βασιλέα. Ταυτοχρόνως είχε καταφθάσει και ο ακόλουθός του, αλλά ο Βασιλεύς προτίμησε να στηριχθεί στο χέρι του Νικολάκη για να ξεπεζέψει. Ταυτοχρόνως σχεδόν είχε κατεβεί και η Αμαλία με τη βοήθεια του ακολούθου της. Όταν μια μικρή Μικροχωριτοπούλα τής πρόσφερε ανθοδέσμη από αγριολούλουδα, τόσο πολύ ενθουσιάστηκε, ώστε παρέβλεψε το πρωτόκολλο, έσκυψε πήρε τη μικρή στην αγκαλιά της, την καταφίλησε και της πρόσφερε ένα χρυσό φλουρί.

Ο Κυρτσονικολάκης, αφού οδήγησε τους μουσαφιρέους του στο στρωμένο ήδη τραπέζι στην αυλή του σπιτιού του, δεν δέχτηκε να καθίσει σ' αυτό αλλά προτίμησε να τους περιποιηθεί ο ίδιος, με βοηθούς τους δήθεν υπηρέτες του (δηλ. τους κατασπλιάδες). Μετά το γεύμα, οι βασιλείς ξεκουράστηκαν λίγο στον οντά του Κυρτσονικολάκη και αφού εξέφρασαν την πλήρη ευαρέσκεια και τις ευχαριστίες, αναχώρησαν με τη συνοδεία τους και το απόσπασμα χωροφυλάκων.

Το βραδάκι, οι ληστές πήραν τα φυσεκίλια τους και λίγα απομεινάκια του γεύματος κατευχαριστημένοι και υπερήφανοι που είδαν τους βασιλιάδες και μάλιστα από κοντά λέγοντας: «αφέντ' ημείς απόυ δω κι πέρα, ότ' θέλς, θυσία θα γίνουμει για τ' ισέννα».

Υ.Γ. το μυστικό για τα «μεζέδια» μαθεύτηκε πολύ αργότερα και ήταν απλούστατο: Ο Κυρτσονικός, αφού έφτιαχνε την πλεξούδα, την έβραζε λίγο και την άφηνε να στεγνώσει. Ύστερα προτού να την βάλει στο ταψί και μετά στη «γάστρα» για ψήσιμο, την άλειψε με λάδι. Αυτό βοηθούσε να ψηθούν καλύτερα αλλά και να γίνουν μαλακότερα και νοστιμότερα τα «μεζέδια».

Συκώτι, ένα ζωτικό μας όργανο

Σε όλη τη ζωή μας, το συκώτι μας δουλεύει ακατάπαυστα για να φιλτράρει το αίμα μας από το αλάτι και από κάθε άχρηστη ουσία που μπαίνει στον οργανισμό μας. Με τον καιρό, στο συκώτι συγκεντρώνονται άλατα, που καλό είναι να αποβάλλονται από τον οργανισμό. Πώς θα το πετύχουμε αυτό; Πολύ εύκολα. Με ένα ματσάκι μαϊντανό:

Παίρνομε ένα μάτσο μαϊντανό το πλένομε και το κόβουμε σε κομματάκια. Το βάζουμε σε μια κατσαρόλα με νερό και το βράζουμε για δέκα λεπτά. Το αφήνομε να κρυώσει, το στραγγίζουμε σε ένα καθαρό μπουκάλι και το βάζουμε στο ψυγείο.

Αν προσπαθήσουμε να πίνουμε ένα ποτήρι απ' αυτό κάθε μέρα, γρήγορα θα παρατηρήσουμε το αποτέλεσμα στα ούρα. Ο μαϊντανός είναι γνωστός σαν το καλλίτερο φυσικό βότανο για να καθαρίζει το συκώτι.

Σ.Χρ.Μ.

ΜΗΤΡΩΟ ΑΡΡΕΝΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ (1845-1878)

Όπως είναι γνωστό, το Μικρό Χωριό ως το 1912 υπαγόταν στο Δήμο Καρπενησίου. Γι' αυτό πολλοί Μικροχωριτίες ήταν γραμμένοι στο Μητρώο Αρρένων του Δήμου Καρπενησίου. Πιο κάτω παραθέτουμε όσα ονόματα Μικροχωριτών βρήκαμε γραμμένα στο Μητρώο αυτο:

Επώνυμο	Όνομα	Όνομα πατρός	Έτος Γέννησης
Κωστόπουλος	Χαράλαμπος	Δημήτριος	1845
Κατζαούνης	Ιωάννης	Βασίλειος	»
Κεράνης	Νικόλαος	Αθανάσιος	»
Μαστρογεωργόπουλος	Χαράλαμπος	Γεώργιος	»
Μπάτζας	Ιωάννης	Κωνσταντίνος	»
Πασπάλης	Δημήτριος	Κωνσταντίνος	»
Δερματάς	Κωνσταντίνος	Νικόλαος	1846
Δερματάς	Δημήτριος	Κωνσταντίνος	»
Κυρίτζης	Δημήτριος	Νικόλαος	»
Τζούμας	Κωνσταντίνος	Νικόλαος	»
Κουτσούκης	Νικήτας	Ιωάννης	1847
Ζορμπαλάς	Χαράλαμπος	Δημήτριος	1848
Θάνος	Δημήτριος	Γεώργιος	»
Μοχρίτζας	Χαράλαμπος	Γεώργιος	»
Νικολής	Ιωάννης	Νικόλαος	»
Πλάκας	Σπυρίδων	Κωνσταντίνος	»
Πλάκας	Αθανάσιος	Βασίλειος	»
Παπαδής	Ελευθέριος	Ιωάννης	»
Γιαννακόπουλος	Χρήστος	Νικόλαος	1849
Ζωγραφόπουλος	Χριστόδουλος	Δημήτριος	»
Κυράνης	Νικόλαος	Αθανάσιος	»
Πλάκας	Ιωάννης	Βασίλειος	1850
Πασπάλης	Ιωάννης	Παναγιώτης	»
Γιοβάνης	Κωνσταντίνος	Ιωάννης	1851
Γεωργούλης	Σταύρος	Νικόλαος	»
Κατζαούνης	Κωνσταντίνος	Βασίλειος	»
Κυρίτζης	Κωνσταντίνος	Δημήτριος	»
Μοχρίτσας	Μάνθος	Γεώργιος	»
Τζούμας	Ιωάννης	Νικόλαος	»
Γιοβάνης	Χρήστος	Δημήτριος	1852
Δερματάς	Ελευθέριος	Νικόλαος	»
Κυρίτζης	Σπυρίδων	Δημήτριος	»
Μπάτζας	Νικόλαος	Κωνσταντίνος	»
Πλάκας	Νικόλαος	Κωνσταντίνος	»
Παπαδής	Σταύρος	Ιωάννης	»
Ζαχαρόπουλος	Νικόλαος	Γεώργιος	1853
Κατζαούνης	Δημήτριος	Βασίλειος	»
Μπελέτας	Αναγνώ. ή Ιωάν.	Γεώργιος ιερέυς	»
Νικολής	Γεώργιος	Νικόλαος	»
Παπανικολάου	Νικόλαος	Χαράλαμπος	»
Πασπάλης	Γεώργιος	Παναγιώτης	»

Πασπάλης	Νικόλαος	Παναγιώτης	1853
Σιδηρόπουλος	Δημήτριος	Ιωάννης	»
Κομπορόζος	Ιωάννης	Αθανάσιος	1854
Κυρίτζης	Νικόλαος	Δημήτριος	»
Μοχρίτζας	Δημήτριος	Γεώργιος	»
Παπανικόλαος	Κωνσταντίνος	Χαράλαμπος	»
Πλάκας	Κωνσταντίνος	Ιωάννης	»
Ζαχαρόπουλος	Κωνσταντίνος	Δημήτριος	1855
Κοκκάλας	Ιωάννης	Κωνσταντίνος	»
Μπελέτας	Δημήτριος	Παπαγιώργος	»
Πολύζος	Διονύσιος	Ιωάννης	»
Γρατζούνης	Δημήτριος	Νικόλαος	1856
Δερματάς	Νικόλαος	Ζαχαρίας	»
Κομπούρας	Νικόλαος	Ιωάννης	»
Λιάπης	Ιωάννης	Βασίλειος	»
Χειμάρας	Φώτιος	Ιωάννης	»
Γιούσμπασης	Ιωάννης	Χαράλαμπος	1857
Κυρίσης	Αθανάσιος	Ιωάννης	»
Παπαδής	Ανδρέας	Ιωάννης	»
Γρατσούνης	Κωνσταντίνος	Νικόλαος	1858
Κεράνης	Αθανάσιος	Κωνσταντίνος	»
Κατσαούνης	Γεώργιος	Βασίλειος	1859
Πλάκας	Κωνσταντίνος	Βασίλειος	»
Πανταζής	Κωνσταντίνος	Χρήστος	»
Γιοβάνης	Γεώργιος	Δημήτριος	1860
Δερματάς	Ιωάννης	Νικόλαος	»
Κεράνης	Ιωάννης	Κωνσταντίνος	»
Κυρίσης	Χαράλαμπος	Γεώργιος	»
Πλάκας	Ελευθέριος	Κωνσταντίνος	»
Σιδέρης	Ιωάννης	Δημήτριος	»
Δερματάς	Χαράλαμπος	Ζαχαρίας	1861
Κιτέας	Αθανάσιος	Νικόλαος	»
Γρατζούνης	Ιωάννης	Νικόλαος	»
Κομπορόζος	Θεοφάνης	Δημήτριος	»
Μπελέτας	Κωνσταντίνος	Παπαγιώργος	»
Παπαναστασίου	Δημήτριος	Ιωάννης	»
Γιοβάνης	Νικόλαος	Δημήτριος	1863
Μαστρογεωργόπουλος	Σπυρίδων	Χαράλαμπος	»
Πολύζος	Νικόλαος	Χαράλαμπος	»
Σιδέρης	Ιωάννης	Νικόλαος	»
Γιούσμπασης	Δημήτριος	Χαράλαμπος	1864
Γιοβάνης	Νικόλαος	Κωνσταντίνος	»
Ζαχαρόπουλος	Κωνσταντίνος	Γεώργιος	»
Λιάπης	Χαράλαμπος	Βασίλειος	»
Μπελέτας	Σπυρίδων	Γεώργιος - Ιερεύς	»
Μπακοζαχαρόπουλος	Ιωάννης	Δημήτριος	»
Μανίκας	Χρήστος	Νικόλαος	»
Παπαδοκώναςτας	Νικόλαος	Κωνσταντίνος	»
Πλάκας	Σταύρος	Βασίλειος	»
Πανταζής	Ιωάννης	Χρήστος	»

Από τα παραλειπόμενα του Μακεδονικού Αγώνα

Η ανέλπιστα περιπέτεια ενός Μικροχωρίτη Μακεδονομάχου

Την παρακάτω περιπέτεια έζησε ο συγχωριανός μας Γιώργος Γιαννακόπουλος και την έγραψε για τα Μικροχωρίτια Γράμματα ο γιος του Χρήστος.

Ημωνα που λες δεκαοχτάχρονο παιδί, τσίλιγγρό και στεγνό, σφιχτοδεμένο με νεύρα ο κόσμος μίλαγε για τον Παύλο Μελά. Ένα λεβέντη που βγήκε ψηλά στα βουνά της Μακεδονίας και Θεσσαλίας και μαζώνει αγωνιστές για τη λευτεριά μας.

Εγώ δεν ήθελα και δεύτερη κουβέντα. Έφυγα απ' το χωριό και αντάμωσα το πρώτο ασκέρι ψηλότερα απ' τη Θεσσαλία, πίσω απ' τον Κόζιακα, σ' ένα χωριό που το λέγανε Τύρνα. Εκεί κατατάχτηκα στις ομάδες του Παύλου Μελά. Φόρεσα το σκούρο ντουλαμά και πήρα το γκρα στον ώμο μου.

Τραγουδώντας με το τουφέκι στην πλάτη, τραβήξαμε για την Κοζάνη και, περνώντας από τα χωριά, συγκεντρώναμε πληροφορίες από δικούς μας ανθρώπους για το πού θα πάμε να χτυπήσουμε. Τις πιο πολλές φορές χτυπάγαμε εχθρικά φυλάκια και κονάκια κανενός πασά. Κάποτε γύραμε πάλι προς την Αργιθέα. Ο καπετάνιος μας μού λέει: «Γιωργούλα, εσύ τα ξέρεις ετούτα τα μέρη, να τραβήξεις για τ' Άγραφα, στο χωριό Τροβάτο, να ζητήσεις να βρεις έναν δικό μας άνθρωπο που λέγεται Νιαβής. Να του πεις να φροντίσει στα χωριά της περιοχής αυτής Πιγγιανά-Βραγγιανά-Πετρίλια, καθώς και σ' όλα τα χωριά των Αγράφων να τους μιλήσει, όσοι θέλουν να ρθούνε ν' ανταμώσουν μαζί μας στις ομάδες του Παύλου Μελά. Επίσης να πας και στο κοπάδι του Τσιγαρίδα, να μιλήσει στους μπιστικούς να στείλουν κι αυτοί κάποια απ' τα παιδιά τους».

Το κοπάδι του Τσιγαρίδα στ' Άγραφα – του Χατζηγάκη στα Τρίκαλα και του Βελέντζα στο Βελούχι ήταν κοπάδια που σ' έπιανε ζαλάδα να τα βλέπεις να περνάνε και ν' ακούς τα κούδούνια τους. Ήταν από πέντε-έξι χιλιάδες πρόβατα το κάθε κοπάδι. Το Μάη, του Αγίου Κωνσταντίνου, που ανέβαιναν από τα χειμαδιά στις βουνοκορφές, κάνανε ένα μήνα. Περνούσαν μπροστά οι οικογένειες των βλάχων με τα μουλάρια φορτωμένα με τα νοικοκυριά τους, τα παιδιά τους, τα σκεύη τους. Ύστερα περνούσαν τα στέρφα και τα βαρβάτα και στο τέλος ερχόταν ήρεμο και σιγά-σιγά το κοπάδι με τα γαλάρια. Αν τύχαινε καμιά πρώιμη άνοιξη και φέρναν το κοπάδι να γεννήσει στο βουνό, τότε γινόταν μεγάλο γλέντι. Έστελναν οι τσελιγγάδες τελάληδες πληρωτούς και φώναζαν στα χωριά να μαζωχτούν στην τάδε περιοχή να γλεντήσουν όλοι μαζί. Θα ψήσουν κριάρια και θα έχουν κρασί και όργανα γιατί άρχισε το κοπάδι να γεννάει. Και άκουγες: Σήμερα είχαμε δυο χιλιάδες αρνιά. Πώς να μη χαρείς μαζί μ' αυτούς τους ανθρώπους για το μερεκέτι τους!

Έφυγα, λοιπόν, εγώ μέσα από πολλές ράχες ώσπου πήρα μια πλαγιά κι άρχισα σιγά, σιγά να κατηφορίζω προς το χωριό Πετρίλια. Στην κατηφόρα περπατούσα ξεκούραστα. Πέρασα το όπλο στις πλάτες μου, όπως ο τσοπάνης τη γκλίτσα του και κρέμασα απ' τους αγκώνες τα χέρια μου να ξεκουραστούν. Έτσι μου ήρθε και το κέφι κι άρχισα να λιανοτραγουδάω: «Βλαχούλα μ' εροβόλαγε από ψηλή ραχούλα...».

Δεν πρόλαβα να πω άλλη λέξη και πετάγεται πίσω από ένα έλατο ένας Γκέκας, ένα θηρίο ανήμερο και μ' άρπαξε απ' το σβέρκο έτσι που μυρμήγκιασε όλο το κορμί μου.

Δεν μπορούσα ν' αναδέψω απ' το σφίξιμο που μου είχε κάνει. «Γκιαούρ Κερατάλάρ» φώναξε. Με πήρε μισοσβαρνόντας και με έσυρε πίσω από ένα κλώσμα που ήταν κρυμμένο ένα ολόκληρο απόσπασμα, πέντε-έξη Τούρκοι, που άκουσα να λένε αυτόν που έπιασε εμένα «Τσαούς». Το ξύλο που μου 'ριξαν όλοι τους, καλύτερα να μην το θυμάμαι. Είχαν μια τεράστια φωτιά αναμμένη για να ζεσταίνονται και τα τουφέκια τους κρεμασμένα δω και κει στα έλατα. Εμένα, βέβαια, δεν με υπολόγιζαν αν ζω ή πεθαίνω και το όπλο μου το είχαν κάνει κομμάτια, αλλά εγώ δεν σκεπτόμουνα ούτε το ξύλο που έφαγα, ούτε τις κλωτσιές, ούτε το όπλο μου, το μόνο που σκεπτόμουνα ήταν να μην με ρίξουν μέσα στα αναμμένα κούτσουρα της φωτιάς. Ο Τσαούσης με κράταγε σφιχτά με τα χέρια του, αλλά καθώς με κράταγε κατάλαβα ότι σιγά, σιγά άρχισαν να ξεσφίγγουν. Δεν είχα ελπίδες για δεύτερη ευκαιρία. Μάζωξα όλη τη δύναμη της νιότης μου στο δεξί μου ποδάρι και του τραβάω μια κλωτσιά στα αχамνά του, τόσο δυνατή, που απ' τον πόνο παράτησε εμένα αμέσως και κουλουριάστηκε. Σφίγγα κι αέρας έγινα και δεν μ' έπιασε ούτε σφαίρα.

Όσπου να καταλάβουν οι άλλοι τι έγινε και να ξεκρεμάσουν τα τουφέκια τους απ' τα έλατα, ρίχνομαι σε μια σάρα πολύ κατηφορική και τρέχοντας και κουτροβαλόντας έφτασα στο βάθος της ρεματιάς. Οι Τούρκοι με τουφέκιζαν συνέχεια αλλά έριχναν στον γάμο του Καραγκιόζη. Στη ρεματιά με χάσανε εντελώς. Απόστασα πολύ και κοντανάσαινα λαχανιασμένος. Με το ξύλο που μου είχανε δώσει και με τις τούμπες που είχα πάρει στον κατήφορο, στουμπίστηκε και μελάνιασε όλο το κορμί μου. Έτρεξα λίγο ακόμα δεξιότερα απ' το ρέμα και κάπου βρήκα μια νεροσυρμή να τρέχει σε κάτι φτέρες και αγριόκλαρα και τρύπωσα μέσα, πίσω απ' τη νεροσυρμή. Δεν είχα και τίποτα άλλο να κάνω, είχα αποκάμει πια.

Απέναντί μου, στο ύψωμα, ήταν ένας τσοπάνης με κάτι λίγα προβατάκια. Άκουσα από ψηλά να τον ρωτάνε οι Τούρκοι, για μένα βέβαια. Την εποχή εκείνη όλοι ξέραμε από δυο-τρεις λέξεις τούρκικες. Άκουσα την απάντηση του τσοπάνη που τους είπε: «Γκατστί» Έφυγε. Ύστερα από λίγη ώρα, αφού σιγουρεύτηκε ο πατριώτης τσοπάνης ότι έφυγαν οι Τούρκοι και δεν υπήρχε κίνδυνος, ήρθε ψάχνοντας και σφυρίζοντας για να ξετρωπώσω και με συμμάζωξε στο καλύβι του. Βλέποντας τα χάλια που είχα, έτρεξε και έσφαξε αμέσως μια προβατίνα, την έγδαρε και έτσι όπως ήταν ζεστό και μισοζώντανο το τομάρι της έντυσε μ' αυτό κατάσαρκα το κορμί μου για να τραβήξει το στουμπισμένο αίμα από τα τόσα χτυπήματα που είχα.

Με κράτησε στο κονάκι του τρεις μέρες μέχρι που αισθανόμουν ότι μπορώ να φύγω, πήγα στο Τροβάτο, συνάντησα τον Νιαβή και ένα νέο παιδί, τσοπάνη του Τσιγαρίδα. Του είπα τα χαμπέρια απ' το αρχηγείο και γύρισα ξανά για τα βουνά της Πίνδου.

*Ο Γιώργος Γιαννακόπουλος
την εποχή του Μακεδονικού Αγώνα*

Οι Μικροχωρίτες της διασποράς μάς γράφουν

Μικρό Χωριό, αγαπημένο! Μνήμες και Εντυπώσεις

Είχα να πάω στο χωριό από τον Αύγουστο του 1982. Όταν ξαναπήγα, εφέτος το καλοκαίρι και κάθισα στην πλατεία του χωριού, ένιωσα κάτι σαν σε όνειρο. Όλα γύρω μου ήταν τόσο γνώριμα και όμως τίποτα δεν έμοιαζε ίδιο.

Φυσικά, αναγνώριζα τα πρόσωπα, αφού είχα περάσει εκεί τόσα καλοκαίρια στα παιδικά μου χρόνια. Όμως αν και τα πρόσωπα και ονόματα μου ήταν γνωστά, ύστερα από τόσο καιρό, πάνω από 25 χρόνια, δεν μπορούσα να θυμηθώ αμέσως ποιο ακριβώς ήταν.

Στο χωριό πήγα μαζί με μια Αμερικανίδα φίλη μου, την Ντέμπορα. Εκείνη, που είχε μεγαλώσει στην Αμερική, νόμιζε ότι ο κόσμος τέλειωνε κάπου στη θάλασσα της Καραϊβικής. Όταν γνώρισε εμένα, έμαθε ότι ζωή ήταν μόνο στην Ελλάδα - καλό φαί, καφέ και Μικρό Χωριό. Ήθελε πολύ να γνωρίσει την πατρίδα μου και μια μέρα μου λέει: «Δεν πάμε στην Ελλάδα φέτος;» Άλλο που δεν ήθελα εγώ. Μέσα σε ένα μήνα βρισκόμασταν στην Ελλάδα.

Η Αθήνα με τα μουσεία της και την Ακρόπολη, το Σούνιο, την Ιτέα, τους Δελφούς, τα Μετέωρα μαζί με το καλό φαί ήταν για τη Ντέμπορα παράδεισος. Ήχασε αμέσως τη δουλειά της, στην οποία δούλευε πάνω από 80 ώρες την εβδομάδα. Όμως, ανυπομονούσε να δει το Μικρό Χωριό. Πήγαμε στο χωριό και εγώ έκανα ό,τι μπορούσα για να της αρέσει. Δεν μπορούσα όμως καν να φανταστώ αυτό που πραγματικά έγινε. Η Ντέμπορα άκουγε πάντα με ευγένεια όλα όσα της έλεγα για την κουλτούρα, τον κόσμο που ήταν φιλότιμος (δεν μπορούσε να καταλάβει την έννοια της λέξης) και για έναν τόπο όπου οι άνθρωποι μένουν δεμένοι ο ένας με τον άλλο, όσα χρόνια κι αν περάσουν. Της είχα πει τα λίγα που ήξερα για την ιστορία του χωριού - τους πολέμους, τον παππού μου που τον σκότωσαν, τον εμφύλιο πόλεμο που έκανε αδέρφια να πολεμούν μεταξύ τους, την κατολίπηση που κατέστρεψε το χωριό και σκότωσε ανθρώπους, καθώς επίσης και για το πνεύμα των ανθρώπων που παρέμενε πάντα ακμαίο και περήφανο.

Στο χωριό τής σύστησα παλιούς παιδικούς φίλους αλλά και καινούργιους που γνωρίσαμε εκεί. Με περηφάνια τής έδειχνα το κάθε τι στο χωριό, ώσπου ήλθε κάτι τελείως αναπάντεχο: Το Μουσείο του χωριού! Είπα στη Ντέμπορα ότι το μουσείο ανακαινίστηκε πρόσφατα και ότι εγώ θα ήθελα αρκετό χρόνο για να δω τα πάντα σ' αυτό, αλλά εκείνη θα μπορούσε να ρίξει μια γρήγορη ματιά και να με περιμένει στο καφενείο. Η Ντέμπορα όμως ενθουσιάστηκε τόσο, που ήθελε να μάθει τα πάντα για την ιστορία μας. Κι' αυτό γιατί ήταν η αληθινή η ιστορία μας.

Τα πρόσωπα στις φωτογραφίες και τα διάφορα αντικείμενα της έκθεσης συνδέονταν με τη ζωή μας. Δεν ήταν εικόνες από χίλια χρόνια πριν, που φαντάζουν σαν σε παραμύθι. Ο

παππούς και η γιαγιά μου, για παράδειγμα ή η μητέρα μου και τ' αδέλφια της. Εκεί είδαμε και πρόσωπα, που η Ντέμπορα γνώριζε στο Γκρήνβιλ όπου ζούμε, όπως: Χαμπερής, Κουτσούκης, Ζαχαρόπουλος, Μπακογιάννης, Πλάκας – όλοι από το Μικρό Χωριό. Και τότε συνειδητοποίησε και τις δεκάδες άλλων Ευρυτάνων που ήταν γείτονές μας. Κοιτάζοντας όλα τα εκθέματα με προσοχή, έλεγε συνέχεια: «Έχεις καταλάβει την μεγάλη ιστορία της καταγωγής σου; Την έχεις πει στα παιδιά σου; Καταλαβαίνεις πόσο διαφορετική και μεγάλη είναι η παγκόσμια ιστορία; Νιώθεις πόσο περήφανοι θα 'πρεπε να είμαστε;» Το Μουσείο είναι ένα μέρος ζωντανής μνήμης της ιστορίας μας. Τα πρόσωπα στις φωτογραφίες είναι τόσο καθαρά, που, αν μετά καθίσεις στην πλατεία, μπορείς να αναγνωρίσεις τους απογόνους τους.

Στη Ντέμπορα άρρεσε που οι άνθρωποι του χωριού, που συναντούσαμε, μιλούσαν άνετα για τις δύσκολες καταστάσεις των οικογενειών τους στον πόλεμο. Ξέροντας την ιστορία του παππού μου και της δικής μου οικογένειας, έμενε κατάπληκτη που μιλούσαν άνετα, χωρίς πάθος ή μίσος. Απορούσε πώς μπορούσε να γίνεται αυτό; Η απάντηση ήλθε μόνη της σε λίγες μέρες: Όλοι ήμασταν δεμένοι με αυτόν τον τόπο και τα παιδιά αυτού του τόπου σπουδήποτε κι αν βρίσκονται, η μάνα - το Μικρό Χωριό - που τα αγαπά όλα το ίδιο, τα περιμένει πάντα με ανοιχτή την αγκαλιά της για να τα καλωσορίσει στο σπίτι της, το χωριό όλων μας.

Είχα μαζί μου κάποιες παλιές φωτογραφίες. Μια βραδιά στο «Ρίζωμα» καθόμασταν με το Θόδωρο και τις κοιτάζαμε. Η Ντέμπορα διέκρινε στο πρόσωπό μας την αγάπη και περηφάνια που νιώθαμε για τα πρόσωπα που εικονίζονταν. Στην πλατεία γνωρίσαμε την οικογένεια της Ρούλας και όταν εκείνη εξήγησε ότι εγώ ήμουν κόρη της Ευδοκουλάς ή εγγονή της Ουρανίας, οι άνθρωποι μάς αγκάλιαζαν όχι μόνο εμένα αλλά και την Ντέμπορα. Αυτό είναι κάτι που δεν μπορείς να το βρεις στην Αμερική.

Κάθε πρωί και απόγευμα δεν μπορούσαμε παρά να πάμε στο μουσείο, γιατί εκεί ξαναζωντάνευαν όλες οι ιστορίες της γιαγιάς μου και όλες οι αναμνήσεις μου. Εκεί συναντούσαμε ανθρώπους που ο καθένας είχε τη δική του ιστορία. Παρατηρώντας την έκφραση όποιου αναγνώριζε ένα συγγενικό ή φιλικό του πρόσωπο ή οικείο αντικείμενο, βλέπαμε το πρόσωπό του να γεμίζει με περηφάνια και τα μάτια του με δάκρυα. Τότε νιώθαμε και τα δικά μας μάτια να δακρύζουν από συγκίνηση.

Το νέο Μουσείο της Ακρόπολης αποτελεί ένα παγκόσμιο μουσείο, γιατί αντιπροσωπεύει την εποχή που γεννήθηκε η δημοκρατία. Την εποχή των σοφών και φιλοσόφων, τη γέννηση του πολιτισμού που ο περισσότερος κόσμος γνωρίζει και βιώνει σήμερα. Το Μουσείο του Μικρού Χωριού αντιπροσωπεύει την Ελλάδα και το πνεύμα που κυριαρχεί στην καρδιά και στην ψυχή του Έλληνα: Περηφάνια, ιστορία, οικογένεια, τραγωδία, θρίαμβο, φιλία, πόλεμο, ειρήνη, συγχώρεση, εκτίμηση - φιλότιμο. Δεν είναι ειρωνικό, όλα αυτά, που έπρεπε να μαθαίνουν τα παιδιά μας στο σχολείο, να τα διδάσκει ένα μικρό σχολικό κτίριο σ' ένα μικρό χωριό;

Όταν γυρίσαμε στην Αμερική, η Ντέμπορα άλλαξε τρόπο ζωής. Έπαψε να δουλεύει τόσες πολλές ώρες. Όταν την ρωτούν τι ήταν αυτό που της άρρεσε περισσότερο στην Ελλάδα, «το Μικρό Χωριό», απαντάει. Στο τέλος, τέλος αυτό είχε αληθινή ζωντάνια. Είχαμε σκεφθεί να ξαναπάμε κάποια μέρα στην Ελλάδα μαζί με τις κόρες μας – και χθες

βράδου τηλεφώνησε και μου είπε: «Νιώθω ότι πρέπει να ξαναπάω – είσαι έτοιμη να φύγουμε;» Ντέμπορα, έγινες και συ Μικροχωρίτισα!

Μαζί με όλη μου την αγάπη, θερμά συγχαρητήρια στην Αδελφότητα Μικροχωριτών για την πολύ δύσκολη δουλειά να δώσει πνοή στο μουσείο. Τώρα υπάρχει ένα μέρος που θα μπορεί ο καθένας να βλέπει την ιστορία του Μικρού Χωριού. Όμως εσείς είστε εκείνοι που χαρίσατε στα παιδιά μας το χώρο αυτό, όπου θα μπορούν να δουν παραστατικά ό,τι κάποτε είχαν ακούσει για τους προγόνους τους και για την ιστορία του χωριού.

Ανυπομονώ να το ξανα-επισκεφτώ και να σας ξαναδώ όλους σας!

*Ελένη Κόνιτς-Λαϊνη,
Greenville, S.C., Η.Π.Α.*

Τα Λούσματα

Στις αρχές του εικοστού αιώνα, όπως όλοι ξέρουμε, η ιατρική εξέλιξη δεν βρισκόταν στο βαθμό που είναι σήμερα. Τότε όμως υπήρχε η ακράδαντη πίστη στα Άγια. Όλοι μας καταφεύγαμε στην θαυματουργή Παναγιά μας, την Προυσιώτισσα, για οτιδήποτε μάς βασάνιζε. Δεν υπήρχε τότε άνθρωπος που να είχε κάποια δύσκολη αρρώστια που να μην επικαλείται τη βοήθειά της. Η πιο αποτελεσματική δέηση στη χάρη Της ήταν τα λεγόμενα *Λούσματα της Παναγίας*.

Δύο άνδρες του χωριού, ντυμένοι και καθαρά και λευκά, σαν το βαμβάκι, ρούχα πήγαιναν στο μοναστήρι του Προυσού για να λούσουν την εικόνα της Παναγίας. Έπρεπε να πάνε νύχτα και σε όλη τη διαδρομή δεν έπρεπε να πούνε λέξη. Δεν έπρεπε να μιλήσουν σε κανένα αλλά ούτε και μεταξύ τους. Σαν έφταναν στο μοναστήρι, πήγαιναν στην εικόνα της Παναγίας και την σκούπιζαν με καθαρό βαμβάκι. Μετά τύλιγαν το βαμβάκι σε καθαρό άσπρο πανί και γύριζαν στο χωριό.

Στο μεταξύ, στο σπίτι του αρρώστου, όλη η οικογένεια συγκεντρωνόταν γύρω από το τραπέζι, προσευχόταν για τη θεραπεία του ασθενούς και περίμενε με λαχτάρα το λούσματά. Μόλις οι δυο άνδρες έφεραν τα λούσματα, τα τοποθετούσαν πάνω στο τραπέζι και όλοι μαζί δέονταν υπέρ της υγείας του αρρώστου, τον οποίο, στη συνέχεια, σταύρωναν με τα λούσματα. Και το θαύμα γινόταν. Η πολυπόθητη γιατρεία ερχόταν, γιατί η βαθιά πίστη και η προσευχή ήταν το πιο αποτελεσματικό φάρμακο.

*Στέφανος Χρ. Μαστρογεωργόπουλος
Καλιφόρνια Η.Π.Α.*

Οι μαθήτριες μαθαίνουν χορό στο προαύλιο του σχολείου (1954)

Το άλογο

Το 2010, όπως γράψαμε και στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας, έχει ονομαστεί «Έτος Ζαχαρία Παπαντωνίου». Η Πανευρωπαϊκή Ένωση για να τιμήσει τη μνήμη του οργάνωσε εκδηλώσεις τόσο στην Αθήνα, όσο και στο Καρπενήσι. Πρόσφατα, 8-12 Δεκεμβρίου 2010, το Τμήμα Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών οργάνωσε διεθνές επιστημονικό συνέδριο με θέμα: Λαϊκός Πολιτισμός και Έντεχνος Λόγος, στη θεματολογία του οποίου περιέλαβε και ημερίδα της Πανευρωπαϊκής Ένωσης για το Ζαχαρία Παπαντωνίου. Τα Μικροχωρίττικα Γράμματα για να τιμήσει τον μεγάλο Ευρυτάνα ακαδημαϊκό, ποιητή, πεζογράφο και όχι μόνο, δημοσιεύουν ένα συγκινητικό διήγημά του.

Του Ζαχαρία Παπαντωνίου

Ένα κάρο ανέβαινε απ' τα Σφαγεία. Κουβαλούσε ένα βόδι σφαγμένο, με τα πόδια στον ουρανό. Απάνω στο σφαχτό καθόταν ο καροτσέρης, ένας άνθρωπος μελαχροινός, με ψαρά γένια, και το παιδί του. Το κάρο κυλιόταν, αργά, νωθρά, μέσα στη γαλήνη. Ήταν Απρίλης, είχε σκοτεινιάσει κι άναβαν τα φώτα. Από το καμουτσίκι, ένα μαδημένο σκοινί, μπορούσε να καταλάβει κανείς πως ο καροτσέρης αγαπούσε τ' άλογο. Το σκοινί έπεφτε στα καπούλια πολύ ελαφρά σαν παιγνίδι. Και σ' όλον τον ανήφορο, απ' τα Σφαγεία ίσαμε την πόλη, αυτό τ' άλογο δεν άκουσε βρισιά, μήτε προσταγή, παρά τη φωνή: «Έλα, Κύρκο! Άιντε, Κύρκο!» Έτσι, μ' αυτό το χαιδί, ανέβαινε σέρνοντας το κάρο, ένα σφαχτό και δυο ανθρώπους.

Που λες, είπε ο γέρος καροτσέρης, φτύνοντας καπνό, που λες, βρε, ο Κύρκος έχει φιλότιμο. Να τ' ακούς εσύ, που κάποτε χτυπάς. Δεν τα δέρνουν τα ζα. Το ζω είν' άνθρωπος. Και τέτοιο άλογο, βρε, που βρίσκεις; Ετούτο δω μάς τρέφει όλους μας. Δίνει ψωμί εμένα, εσένα, της μάνας σου, των αδελφών σου, του σπιτιού. Και στους οχτώ. Θα πεις, εγώ δουλεύω. Μα αυτό δουλεύει πρώτα κ' ύστερα εγώ. Γιατί αυτό είναι δουλευτής, απ' τη Σερβία. Χρεωθήκαμε να το πάρουμε, δεν ξέρεις εσύ.

Πέρασε κάμποση ώρα. Το παιδί έπαιζε με την ουρά του βοδιού. Ο γέρος έφτυνε τον καπνό, λέγοντας πότε-πότε: φτού, φαρμάκι! Έπειτα ξανάρχισε:

Που λες..., πόσες αραμπάδες έφερε ο Κύρκος απ' τα νταμάρια... Κανένα άλογο δεν κουβάλησε τόση πέτρα, σαν τον Κύρκο. Δώδεκα δραχμές την ημέρα. Μάς έσωσε. Κι απ' την Πεντέλη, πριν πάρουμε κάρο δικό μας, είχε ζευτεί και τράβαγε μάρμαρο και κακό. Να μάρμαρο! Θεόρατο! Για τ' αγάλματα, που λες. Και να πεις πως δεν ήταν άγριο! Ήταν, όμως με συμπάθησε. Εδώ στο Λυκαβηττό μπορούσε, αν ήταν άλλος καροτσέρης, να βρει το διάολό του στον κατήφορο. Όμως εγώ του μιλάω. «Κύρκο» να του πεις, ακούει αυτός. Γιατί το ζω καταλαβαίνει. Τα βάσανά μας, τη φτώχεια... όλα. Και εγώ είμ' άρρωστος, το ξέρει αυτό.

Το κάρο πήγαινε βαριά, τραντάζοντας τους επιβάτες και το σφαχτό. Σε λίγη ώρα ξανάρχισε ο γέρος:

Άκου, βρε. Αύριο τ' άλογο και το κάρο και τη δουλειά θα την πάρεις εσύ. Εγώ δεν μπορώ. Ξέρεις που η μέση μου πονεί. Να, θα πέσω. Μου 'πε ο γιατρός να μη δουλεύω. Και τι να κάμεις; Έλα, ντε! Ζήσε χωρίς δουλειά μια φιλία οχτώ στόματα. Να που καταντήσαμε. Να κουβαλάμε απ' τα Σφαγεία, δυόμιση δραχμές την ημέρα. Τι να κάμεις; Πώς ν' ανεβείς σε νταμάρι άρρωστο κορμί; Κ' η αδερφή σου κίτρινη σε κακό χάλι! Ναι, βρε, η Βγενιώ, την είδες πως είναι; Αυτά θέλουν γιατρούς, παράδες... Είμαστε συμφορισμένοι, άκου, βρε παιδί! Κοίταξε συ να πάρεις

τη δουλειά. Να πάρεις τον Κύρκο να τον ξαναπάς στα νταμάρια, να βγάλουμε ψωμί. Να γιατρευτώ κ' εγώ. Κ' η μάνα σου να μην ξενοπλένει. Κ' η Βγενιώ να κάνει χρώμα, που βήχει το κορίτσι... Βήχει, μωρέ, τ' ακούς; Να το λοιπόν. Πιάσε τα λουριά. Κατέβα κάτω και πιάσε τον Κύρκο. Να τον βγάλεις εδώ τον ανήφορο! Έλα, σιγά! Χαϊδεύε τον στο λαιμό. Άιντε Κύρκο...

Το παιδί πήδησε κάτω, έπιασε τ' άλογο και το τραβούσε. Ο γέρος χάρηκε τη λυγρή σκιά του παιδιού, το τολμηρό του χέρι που κρατούσε τα λουριά, τη συνέχειά του. Αυτό το παιδί θα γένει γερός καροτσέρης. Χρειάζεται δύναμη γι' αυτό. Είναι σκληρή δουλειά τα νταμάρια!

Πέρασαν μπρος από κάποιο εικόνισμα του δρόμου. Ο γέρος έβγαλε την ψάθα του και σταυροκοπήθηκε μέσα στο σκοτάδι. Ήταν άρρωστος, σακατεμένος, όμως δε σταυροκοπήθηκε για τον εαυτό του. Είπε: «Θε μου, κάμε να μη βήχει το κορίτσι η Βγενιώ. Κάμε τούτο το παιδί να πάρει στα χέρια του το κάρο με τον Κύρκο. Και για μένα ό,τι πες»...

Το κάρο είχε προχωρήσει πολύ μέσα στην πόλη, όταν άκουσε μια φωνή:

Άλτ!

Η φωνή ερχόταν από μακριά και δεν κατάλαβε πως ήταν γι' αυτόν. Όμως το «Άλτ» ξανακούστηκε. Το κάρο σταμάτησε. Τρεις στρατιώτες του πυροβολικού κ' ένας δεκανέας, με τα όπλα στον ώμο, πλησίασαν.

- Έλα, κατέβα κάτω! Είπε ο δεκανέας.
- Σ' εμένα το λές;
- Άιντε, γειά σου, κατέβα να μη χάνουμε καιρό!
- Και γιατί;
- Κουβέντα θέλεις, πατριώτη; Το κάρο θα το πάμε στο στράτώνα. Επιστρατεία έχουμε. Τώρα το μαθαίνεις;
- Επιστρατεία...
- Ναι, γειά σου! Αναγκαστική εισφορά! Πιάσε από κει να ξεφορτώσουμε... Τι έχεις μέσα;
- Κοτζάμ βόδι!
- Να το ρίξεις κάτω.
- Έτσι, μες' το δρόμο; Για στάσου, βρε παιδί. Πώς γίνεται; Θα το πάω στην αγορά! Έχω δουλειά, έχω μεροκάματο.
- Το μεροκάματο κοιτάς, καημένη ή που φεύγει απόψε το Σύνταγμα; Χωρατεύεις;
- Για εξήγα μου, χριστιανέ μου... Για πες μου... Πώς παίρνεις έτσι τ' άλογο τ' αλουνού, απ' το δρόμο; Έτσι το λέει ο νόμος;
- Τώρα θα σου ξηγήσω και το νόμο; Εμπρός, βοηθάτε από δω. Σύντομα!

Οι τρεις στρατιώτες ανέβηκαν στις ρόδες. Πιάνοντας κ' οι τρεις, έσυραν το βόδι προς τα έξω. Το μαύρο σφαχτό έπεσε με βρόντο βαρύ κάτω στο πεζοδρόμιο.

Έλα, μαρς, είπε ο δεκανέας. Κόπιασε κοντά, πατριώτη.

Πού κοντά;

Στο στράτώνα, να πάρεις τον αριθμό σου. Κ' ύστερ' απ' τον πόλεμο, αν γίνει πό-

λεμος, ύστερ' απ' την επιστρατεία, τέλος πάντων, να 'ρθεις να πάρεις τ' άλογο σου και το κάρο ή να πληρωθείς απ' το δημόσιο, αν σκοτωθεί το ζω.

Ο γέρος γύρισε και κοίταξε το βόδι, που ήταν πεσμένο στο δρόμο. Είπε στο παιδί του: «Κάτσε κει ώσπου να 'ρθω». Το παιδί έπεσε απάνω στο βόδι και ξεκουραζόταν. Ο γέρος ακολουθούσε το κάρο. Δεν έλεγε τίποτα. Ένας στρατιώτης, εκεί που πήγαιναν, γύρισε και του 'πε:

- Αμ, ό,τι έχουμε και δεν έχουμε, πατριώτη, θα το δώσουμε για την πατρίδα!

- Ποιος λέει όχι; Για την πατρίδα είν' όλα! Μα ο Θεός δίνει σε κάποιους, βλέπεις, έξη παιδιά. Κ' ετούτ' η δόλια καρδιά που έχουμε, σάμπως μπορείς να την κάνεις όποτε θέλεις πέτρα στο νταμάρι; Για να μην ακούεις; Πάντα καρδιά είναι...

- Καραβάσης, φώναξε ο δεκανέας στο στρατιώτη που 'σερνε το άλογο. Τράβα γρήγορα!

Φτάσανε στο στρατώνα κ' έμπασαν το κάρο στην αυλή φωνάζοντας: « Ε! Ω! Ιπ!» Το Σύνταγμα ετοιμαζόταν. Θα 'φευγε τα μεσάνυχτα. Οι έφεδροι χόρευαν, πηδούσαν, τάραζαν τον κόσμο απ' τις φωνές. Τα τραγούδια, τα λιανοτραγουδα, τα λησμονημένα τα παλιά ηχούσαν τώρα χαρωπά, σε τόνο που ποτέ δεν τους έδωκε το κρασί, ποτέ τα πανηγύρια. Ο γέρος ήταν μόνος σ' αυτό το πανηγύρι. Κανένα δεν ήξερε και δεν τον ήξερε κανένας. Όμως προχώρησε στο βάθος, εκεί που ήταν αραδιασμένα κάμποσα κάρα και το δικό του μαζί. Ο Κύρκος σήκωσε το κεφάλι και φύσηξε με τα πλατιά ρουθούνια. Ο γέρος άπλωσε τα χέρια και τον έπιασε απ' το λαιμό.

Δεν θα σε ξαναϊδώ! ... Ε, δουλευτή!... Ε, παλικάρι!... Και στο σπίτι δεν ξέρουν τίποτα!... Μήτε η κυρά σου! Μήτε η Βγενιώ, κατάλαβες; Μια φαμίλια σε χάνει!... Πας στο καλό! Δουλευτή, ε, δουλευτή!... Θα σε πάρουνε... Και ποιος ξέρει που θα πεθάνεις... και πώς ... Στρατιώτης ... Κύρκο ... βρε, Κύρκο, που μάς αφήνεις;...

'Ενας στρατιώτης πλησιάζει.

- Άϊντε, καημένη γέρο! Τη δουλειά σου θα 'χουμε; Άϊντε, να πάρεις τον αριθμό!

Ο γέρος μπήκε σ' ένα γραφείο, πήρε κάποιο χαρτί, το 'βαλε στον κόρφο. Έπειτα βρέθηκε στο δρόμο. Πήγαινε αργά, με το κεφάλι κάτω, προς το μέρος που άφησε το σφαχτό με το παιδί. Πολλοί γύριζαν απ' το στρατώνα, μοναχοί, μα μέσα σ' αυτούς ο καροτσέρης ο πεζός, ο γέρος, ήταν ο πιο μονάχος!

Λίγο Γέλιο

Πόσο χρονών είσαι;

Ένας τουρίστας ρωτάει έναν τσοπάνο σε ένα ορεινό χωριό:

- Πόσα πρόβατα έχεις πατριώτη;

- 134, απαντάει αμέσως ο κτηνοτρόφος

- Και πόσων χρονών είσαι;

- Δεν ξέρω, 60, 70...

- Καλά, πώς γίνεται να ξέρεις ακριβώς πόσα πρόβατα έχεις και να μην ξέρεις πόσων χρονών είσαι;

- Να σου πω, πατριώτη. Τα πρόβατά μου τα μετράω γιατί φοβάμαι μήπως μου κλέψουν κανένα. Για τα χρόνια μου δεν έχω τέτοιο φόβο.

Ο Γάμος

- Ο Δάσκαλος: Πότε ο Χριστός ευλόγησε το μυστήριο του γάμου;

- Ο Μαθητής: Όταν είπε: «Άφες αυτοίς, ου γαρ οίδασι τι ποιούσι»

Μεγάλοι επιστήμονες με μικρή προβολή

Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής

Ο τόπος καταγωγής του, βέβαια, τον τίμησε με ανδριάντα στην κεντρική πλατεία της Κομοτηνής και με μουσείο, που περιλαμβάνει φωτογραφικό υλικό, επιστημονικές εργασίες, προσωπικά αντικείμενα κ.ά. του διάσημου απόδημου επιστήμονα. Όμως, η τεράστια επιστημονική απήχηση του Έλληνα μαθηματικού Κωνσταντίνου Καραθεοδωρή και η μεγάλη συμβολή του στον κλάδο των μαθηματικών και της φυσικής δεν είναι πολύ γνωστή. Αποτυπώνεται όμως, ξεκάθαρα στα λόγια του μεγάλου Αλμπέρτου Αϊνστάιν, πατέρα της Θεωρίας της Σχετικότητας:

«Κύριοι, ζητήσατε να σας απαντήσω σε χίλια δυο πράγματα, κανείς όμως δεν θέλησε να μάθει ποιος ήταν ο δάσκαλός μου, ποιος μου έδειξε και μου άνοιξε τον δρόμο προς την ανώτερη μαθηματική επιστήμη και έρευνα. Και για να μην σας κουράσω, σας λέω έτσι απλά, χωρίς λεπτομέρειες, ότι ο μεγάλος μου δάσκαλος υπήρξε ο αξεπέραστος Έλληνας Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής, στον οποίο, εγώ προσωπικά, αλλά και η μαθηματική επιστήμη, η φυσική, η σοφία του αιώνα μας, χρωστάμε τα πάντα».

Ο Κ. Καραθεοδωρής γεννήθηκε στο Βερολίνο το 1873 από Έλληνες γονείς. Μεγάλωσε σε αρχοντικό περιβάλλον και μορφώθηκε στα καλλίτερα σχολεία της εποχής. Διετέλεσε καθηγητής σε πανεπιστήμια της Γερμανίας, του Χάρβαρντ της Αμερικής αλλά και του πανεπιστημίου Αθηνών. Η επιστημονική του εργασία τον κατέταξε μεταξύ των κορυφαίων σύγχρονων μαθηματικών και η εκτίμηση του ως μέλους πολλών Ακαδημιών, όπως του Βερολίνου (1919), του Μόναχου (1925), της Βολώνιας Ιταλίας (1926), των Αθηνών (1927) κ.ά.

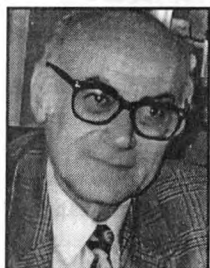
Το 1915 άρχισε να αναπτύσσει στενή επιστημονική σχέση με τον Αλ. Αϊνστάιν, σχέση που στηριζόταν στην αλληλοεκτίμηση και τον σεβασμό, όπως δείχνουν οι πολλές επιστολές που αντάλασσαν. Ταγός της μαθηματικής και φυσικής επιστήμης, δημοσίευσε πάνω από 160 επιστημονικές εργασίες εξαιρετικής σημασίας και συγκαταλέγεται στους μεγαλύτερους θετικούς επιστήμονες του 20^{ου} αιώνα.

Ο Κ. Καραθεοδωρής, ο άνθρωπος που γοήτευσε τον Αϊνστάιν, καταπιπίστηκε σχεδόν με όλους τους κλάδους των μαθηματικών, όπως θεωρίες συναρτήσεων, διαφορικές εξισώσεις, σύμμορφες απεικονίσεις κ.ά. και οι μαθηματικές του αποδείξεις δίνουν απόλυτη ασφάλεια στα συμπεράσματα που προκύπτουν. Η συμβολή του στην Θεωρητική Φυσική ήταν πολύ ουσιαστική, ιδίως στη θεμελίωση τομέων της φυσικής όπως: θερμοδυναμική, γεωμετρική οπτική, μηχανική, σχετικότητα κ.ά.

Σ. Χρ. Μ.

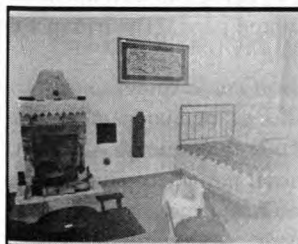
- Μέγας Αλέξανδρος και Απόστολος Παύλος - Βίοι παράλληλοι

Γράφει ο Πάνος Ν. Λύρας
Οικονομολόγος, Γεν. Γρ. Ευρωπαϊκής Κίνησης

Ο Μεγαλέξανδρος, Κύριε Διευθυντά, και ο Απόστολος Παύλος, ως γνωστόν, έγραψαν Ιστορία. Ο Έλληνας στρατηλάτης πήρε τη δάδα του Πνεύματος από τη Δύση και τη μετέφερε στην Ανατολή και ο Ιουδαίος Παύλος πήρε τη δάδα της Αγάπης από την Ανατολή και τη μετέφερε στη Δύση. Η Ευρώπη, όπως συνήθως λέγεται, χτίστηκε πάνω σε τρεις (3) λόφους, στο Καπιτώλιο της Ρώμης, στην Ακρόπολη της Αθήνας και στο Γολγοθά της Ιερουσαλήμ. Η Οργάνωση των Ρωμαίων, το Πνεύμα των Ελλήνων και η Αγάπη των Χριστιανών συναποτέλεσαν την Ευρωπαϊκή κουλτούρα:

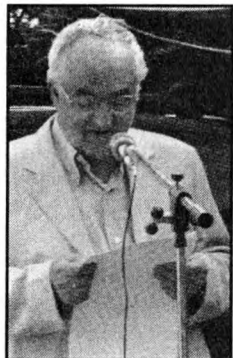
- Τόσο ο Αλέξανδρος όσο και ο Παύλος περπάτησαν 20.000 περίπου χιλιόμετρα ο καθένας. Ο Αλέξανδρος από την Πέλλα έφθασε στον Ύψαση ποταμό. Αλλού επιεικής, αλλού σκληρός κατάφερε να γίνει θρύλος και όλοι να θέλουν να θεωρούνται απόγονοι του Ισκεντέρ, του εκπολιτιστή.
- Ο Απόστολος Παύλος φέρνοντας το Χριστιανισμό στην Ευρώπη έδωσε περιεχόμενο στη ζωή των Ευρωπαίων. Η Αγάπη ολοκλήρωσε την τρίλοφη ευρωπαϊκή κουλτούρα και ο πολιτισμός αυτός έγινε τρόπος ζωής, που οι περισσότεροι προσπαθούν να μιμηθούν σήμερα γιατί εξασφαλίζει Ελευθερία, Δημοκρατία, Οικονομική και Κοινωνική Ανάπτυξη.
- Φυσικά, υπάρχει και αντίλογος: Σήμερα το δυτικό πρότυπο βρίσκεται σε κρίση. Σύμφωνοι, αλλά είναι κάτι το προσωρινό. Υπάρχουν τρόποι και διαδικασίες να διορθωθούν σταδιακά τα πράγματα.
- Επανερχόμενοι στην κοσμοϊστορική προσφορά του Έλληνα Αλέξανδρου και του Ιουδαίου Παύλου θα παρατηρήσουμε ότι συμπτωματικά και οι δυο, εκτός του ότι περπάτησαν σχεδόν την ίδια απόσταση (20.000χιλιόμετρα), όπως προείπαμε, χρειάστηκαν επίσης και οι δυο από 13 χρόνια για να ολοκληρώσουν το έργο τους. Ο Αλέξανδρος έδρασε την περίοδο 336-323π.Χ και ο Παύλος την περίοδο 45-58μ.Χ Πραγματικά μπορούμε να μιλάμε για βίους παράλληλους δυο Μαραθωνοδρόμων εκπολιτιστών.

**Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο
Μικρού Χωριού**

Απεικονίζει τη ζωή και δράση των ανθρώπων του χωριού στους προηγούμενους αιώνες.

Επισκεφθείτε το

Αξιοκρατία, Ισονομία και άλλα Ανέκδοτα

Γράφει ο Γιώργος Σταυράκης

Ενα ανοιξιάτικο πρωινό, δηλαδή κατά τις δέκα η ώρα, ξεκίνησα για τη δουλειά. Κάθε πρωί που ξυπνώ κοιτάζω πρώτα τον κατάλογο με τους πλούσιους Έλληνες και άμα δε βρω το όνομά μου φεύγω. Αυτούς ντε, που κάνανε τις αυτοκρατορικές βίλες στην επικράτεια και τα ρέστα από τον ιδρώτα τους τα καταθέτουν σε κρυφούς λογαριασμούς σε τράπεζες της Ελβετίας να πούμε. Εργάζομαι στη μεγαλύτερη ΔΕΚΟ εδώ και δεκαπέντε χρόνια. Είμαι ανάμεσα στο πλήθος δημόσιων υπαλλήλων που

κανέννας δεν ξέρει πόσοι τέλος πάντων είμαστε.

Γιατί πάω αργά στη δουλειά; Μα θα χαλάσω την πιάτσα των συναδέλφων αν κάθε φορά πηγαίνω στην ώρα μου. Αυτό μου είπαν κάτι παλιοί από το σινάφι, που βρίσκονται στη λίστα αναμονής για την παχυλή σύνταξη και το εφάπαξ φυσικά.

Τώρα τελευταία δεν μπορώ να καταλάβω τι δουλειά έχουν και κάθε τρεις και πέντε αριβάρουν στην Αθήνα κάτι βαρύγδουποι ελεγκτές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Τι ψάχνουν να βρουν σε ένα ιστορικό και περήφανο λαό; Μην τρελαθούμε εντελώς δηλαδή.

Με το λέγε-λέγε των πολιτικών μας και την συνεπικουρία των δημοσιογράφων μας, που χύνουν μαύρο δάκρυ για τις αδύναμες κοινωνικές τάξεις, άρχισα να ψυλλιάζομαι ότι θα βάλουν χέρι και στον δικό μου ιδρώτα. Να σας πω τη μαύρη μου αλήθεια, με τα όσα ακούω και βλέπω, έγινα λίγο σαν διχασμένη προσωπικότητα. Ώρες, ώρες νιώθω άβολα με το γαλαντόμο μισθό και τα άλλα προνόμια που έχω, όταν πάει ο νους μου στις αδύναμες κοινωνικές τάξεις. Αλλά πάλι, τον πιο πολύ καιρό νιώθω βολεμένος. Και αυτό είναι που μετράει στους χαλεπούς καιρούς που ήτανε γραπτό μας να περάσουμε.

Γράμματα πολλά δεν έμαθα, το βρόντηξα από νωρίς γιατί οι καθηγητές με πήρανε με κακό μάτι και με το λέγε - λέγε, για το καλό μου φυσικά, με πείσανε ότι με τις επιδόσεις μου στα μαθήματα το πολύ-πολύ να πουλάω το μαλλί της γριάς στα πανηγύρια. Με τα χρόνια όμως, ψιλοκατάλαβα ότι τα πολλά γράμματα δεν χρειάζονται, υπάρχουν και άλλοι τρόποι για να δεις προκοπή. Βρέθηκα τυχερός με το χρυσό δαχτυλίδι. Το σημείωμα ντε, που δίνουν οι βουλευτές από (ανα)συστάσεως του ελληνικού κράτους. Έτσι, βρέθηκα τοποθετημένος στη ΔΕΚΟ που λέγαμε.

Ο πατέρας μου, αντάν-παπαντάν κομματόσκυλο στο χωριό, εκτός από κάτι προεκλογικά κεράσματα και φιλικά χτυπήματα στην πλάτη, δεν είδε άσπρη μέρα. Την αγάπη του για το κόμμα την κληρονόμησα εγώ, ώρα του καλή εκεί που πήγε.

Στο περίπτερο της γειτονιάς μου κρέμονται στα μανταλάκια καμιά τριανταριά τίτλοι αθηναϊκών εφημερίδων. Τις προάλλες διάβασα για το σκάνδαλο με τις δυο χιλιάδες πλαστά πτυχία με βαθμό άριστα που παραπλανούν και πλαγιοκοπούν το δύσμοιρο ΑΣΕΠ για μια θέση στο Δημόσιο του ελλαδιστάν, έτσι ώστε να εμπλουτιστεί η συνομοταξία. Θυμάμαι που το έλεγε ο μακαρίτης ο πατέρας μου: Δεν πειράζει που σταμάτησες το Γυμνάσιο, παιδί μου. Θα σε γράψω σε νυχτερινό να πάρεις το απολυτήριο. Δεν θα παρακολουθείς

μαθήματα, θα λαδώσουμε το διευθυντή, όπως κάνουνε όλοι και το παίρνουν. Χωρίς να το καταλάβω καλά-καλά, βρέθηκα να ανήκω στη χορεία των χρυσοκάνθαρων τυχερών. Τώρα μαθαίνω έχουμε και πτυχιούχους μαϊμούδες ορμώμενους από χώρες της Βαλκανικής για να συμβάλουν και αυτοί στο εθνικό μας σύστημα υγείας και αλλού, είναι έτοιμοι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε χιλιάδες πληβείους που περιμένουν υπομονετικά στις ουρές και τα ράντσα.

Το ντοβλέτι – δεν ξέρω κι εγώ γιατί – δείχνει ιδιαίτερη συμπάθεια σε μάς τους συνδικαλιστές. Είναι δημοκρατικό δικαίωμα των εργαζομένων να συνδικαλιζονται, λέει. Τις προάλλες, με τη δική μας απεργία, από το μπαλκόνι της πολυκατοικίας, έκανα χάζι τη σκοτεινιασμένη πόλη και τη δύναμή μας να γίνεται μεγαλύτερη, αφού μπορούμε να βυθίζομε στο σκοτάδι εκατομμύρια συμπολίτες. Να πω την αλήθεια δεν είμαι σαδιστής να βλέπω κόσμο να ταλαιπωρείται. Στενοχωριόμουν κι εγώ λιγάκι, πονούσα, αλλά μπροστά στα δίκαια αιτήματα του κλάδου, τι είναι ο πόνος. Κάποιοι άλλοι χοντρόπετσοι συνάδελφοι το ευχαριστηθήκανε καλύτερα. Δεν θέλανε ασφαλιστικά να πέσουμε στο Ι.Κ.Α., ένα ταμείο για ποπολάρους και φτωχο-συγγενείς. Βλέπετε, η περιουσία της ΔΕΗ είναι μεγάλη για τέτοιες εκπτώσεις. Κάτω τα χέρια από τις ΔΕΚΟ είναι το σλόγκαν. Είναι τα λεφτά μας, είναι ο ιδρώτας μας.

Φαίνεται ότι η λογική στον εγκέφαλο κάποιων συναδέλφων είναι χωρισμένη σε στεγανούς θαλάμους, χωρίς να συγκοινωνούν μεταξύ τους. Ο θάλαμος της άλλης άποψης, που θα μπορούσε να συμβάλει σε ένα *monpus vivendi* με την εργοδοσία, βρίσκεται σε διαρκή νάρκη. Η άποψή τους είναι μία. Να παίρνουμε διπλάσιους και τριπλάσιους μισθούς και συντάξεις από ό,τι το υπόλοιπο πόπολο και να πείσουμε το ντοβλέτι ότι λίγο-πολύ είμαστε συνιδιοκτήτες και συνδιοικούμε στις πολύπαθες ΔΕΚΟ. Εκατομμύρια Έλληνες δεν είναι δυνατόν να χρειάζονται όλοι το ντιβάνι.

Όμως είναι απορίας άξιον πώς ανέχονται διαρκείς απεργίες ποικίλων κοινωνικών φορέων που τους ταλαιπωρούν σχεδόν κάθε εβδομάδα. Μήπως τελικά είμαστε, ολίγον τι, μαζόχες και το αρνούμαστε; Γιατί όποιος αρνείται το πρόβλημά του, το πιθανότερο είναι ότι το έχει.

Στην οικονομική επιστήμη τα χρήματα είναι δημόσια περιουσία και με τη δίκαιη και σωστή κατανομή ανήκουν σε όλους τους πολίτες. Είναι ένα εργαλείο συναλλαγής για να μην τρώει ο ένας τον άλλο, όπως γινόταν στους αρχέγονους και μαλλιαρούς ανθρώπους.

Το Μικρό Χωριό Ευρυτανίας Περιήγηση στο χώρο και στο χρόνο*

Ένα βιβλίο για τον κάθε επισκέπτη ή φίλο του Μικρού Χωριού
Κεντρική διάθεση:

- Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού
- Αδελφότητα Μικροχωριτών

* Τα έσοδα από την πώληση του βιβλίου διατίθενται για τη συντήρηση της
Πνευματικής Γωνιάς του χωριού μας.

Το Χρηματοκιβώτιο

Διήγημα του Παναγιώτη Μποκοβού

Το διήγημα που ακολουθεί το δανειστήκαμε από το πάντα πλούσιο σε ύλη φύλλο λόγου, τέχνης και πολιτιστικής καλλιέργειας του Ευρυτάνα λογοτέχνη Μιχάλη Σταφυλά: *Πνευματική Ζωή* τ. 177/2008. Είναι ενδεικτικό της κρίσης, που βρίσκεται στις μέρες μας η οικοδομική δραστηριότητα:

Ήταν η χρυσή εποχή των εργολάβων. Τότε που στα μεγάλα αστικά κέντρα χτιζόνταν πολυκατοικίες για να στεγάσουν τους άστεγους και εκείνους που δεν είχαν ένα σπίτι της προκοπής. Μόλις είχε εφευρεθεί το σύστημα της αντιπαροχής και της οριζόντιας ιδιοκτησίας. Έδιναν στον εργολάβο το οικόπεδό τους, που μέχρι τότε στεκόταν άχρηστο, ή το χαμόσπιτό τους με το οικόπεδό τους και έπαιρναν αντιπαροχή μερικά διαμερίσματα. Αμέσως γίνονταν πλούσιοι και ανέβαιναν κοινωνικά.

Οι εργολάβοι ήταν έξυπνοι άνθρωποι. Όσοι δεν ήταν κατέληγαν στη φυλακή. Αλλά οι έξυπνοι κέρδιζαν πολλά χρήματα. Μόλις υπέγραφαν το συμβόλαιο με τον ιδιοκτήτη του οικοπέδου, το περίφημο εργολαβικό, έστηναν τη μαγική ταμπέλα: «Ανέγερσις υπερπολυτελούς πολυορόφου οικοδομής. Πωλούνται διαμερίσματα. Ευκολία πληρωμής». Οι ενδιαφερόμενοι έτρεχαν να αγοράσουν. Να προαγοράσουν δηλαδή, προτού ακόμη αρχίσει το σκάψιμο του οικοπέδου. Αγόραζαν από χώμα και πίστευαν ότι έτσι το διαμέρισμα τους ερχόταν φτηνότερο, αφού μετά την ολοκλήρωση της οικοδομής ο εργολάβος θα πουλούσε ακριβότερα τα έτοιμα διαμερίσματα. Κανένας δεν σκεφτόταν ότι έδινε στον εργολάβο τα ωραία του λεφτά, για να τα εκμεταλλευτεί για δυο περίπου χρόνια. Στην πραγματικότητα τον χρηματοδοτούσαν, χωρίς να παίρνουν τόκους, ενώ είχαν γι' αυτό το χρονικό διάστημα, το καρδιοχτύπι, αν θα τελειώσει η οικοδομή, ή θα πτωχεύσει ο εργολάβος και

θα χάσουν τα λεφτά τους.

Συνήθως όλα τα διαμερίσματα πουλιόταν από χώμα κι έτσι εξασφαλιζόταν το απαραίτητο για την ανέγερση της οικοδομής κεφάλαιο. Οι εργολάβοι κέρδιζαν τρελά λεφτά, χωρίς να έχουν κεφάλαια. Γι' αυτό όλοι οι δραστήριοι έγιναν εργολάβοι οικοδομών και βάλθηκαν να στεγάσουν τους κατοίκους της χώρας, που φοφούσαν ν' αποκτήσουν δικό τους σπίτι. Κοντά τους πλούτιζαν μηχανικοί, συμβολαιογράφοι και έμποροι υλικών οικοδομών. Σε όλη αυτή την υπόθεση, ένα ήταν δύσκολο. Πώς να πείσουν τον οικοπεδόχο να τους εμπιστευτεί και να τους προτιμήσει, αφού οι εργολάβοι και οι υποψήφιοι εργολάβοι ήταν πολλοί και ακόμη άγνωστοι στην πιάτσα και με κάτι μικρές ομόρρυθμες ψευτοεταιρείες, που δεν γέμιζαν το μάτι. Οι οικοπεδόχοι διακινδύνευαν πολύ περισσότερο από τους αγοραστές διαμερισμάτων, αφού έβαζαν σε μια υπόθεση που θα διαρκούσε δύο χρόνια, ολόκληρο οικόπεδο, που ίσως δεν θα χτιζόταν σωστά. Για τους αγοραστές διαμερισμάτων ήταν διαφορετικά, από πολλές απόψεις. Έδιναν στον εργολάβο ένα μικρό ποσό, σε σχέση με την αξία του οικοπέδου και ακόμη βασιζόνταν στη σωστή επιλογή εργολάβου. Οι οικοπεδόχοι πού να βασιστούν; Όμως η δίψα τους να αποκτήσουν μερικά λουξ διαμερίσματα και να πλουτίσουν, τους ανάγκαζε να κάνουν επιφανειακή μόνο έρευνα γιά τη σοβαρότητα και τη φερεγγυότητα του εργολάβου.

Έτσι, παλιοί τεχνίτες οικοδομών,

έμποροι που είχαν μάντρες με οικοδομικά υλικά, λίγιοι μηχανικοί, υδραυλικοί και ηλεκτρολόγοι, αλλά και άνεργοι, όπως και άσχετοι μπακάληδες και μανάβηδες, έγιναν εργολάβοι, αφού για την άσκηση του επαγγέλματος δεν απαιτούνται και σήμερα ακόμη προσόντα ή διπλώματα. Μέσα σ' όλους αυτούς και ο Παντελής, που δεν είχε διπλώματα ή λεφτά, ούτε στον ήλιο μοίρα, αποφάσισε να γίνει εργολάβος οικοδομών. Ήταν όμως δραστήριος και είχε μυαλό που δούλευε γρήγορα και έξυπνα στην κατεύθυνση του εύκολου πλουτισμού. Βρήκε δυο παλιούς φίλους που δούλευαν μεπατζήδες σε οικοδομές και τους πρότεινε να γίνουν συνέταιροι σε οικοδομικές επιχειρήσεις. Αυτοί ήξεραν τη δουλειά, θα ήταν επικεφαλής στα συνεργεία για να μην τους κλέβουν και για να δουλεύουν σωστά οι εργάτες. Τα υπόλοιπα θα τα αναλάμβανε αυτός, ο Παντελής. Ποια υπόλοιπα; Τα υπόλοιπα είναι τα λεφτά του είπαν οι φίλοι του. Πού θα τα βρεις; Ο Παντελής τους είπε να μην ανησυχούν για τα λεφτά. Είχε ένα σχέδιο, που θα τους παρέδιδε χειροπόδαρα δεμένο κάποιο οικοπεδούχο, που θα τους ανέθετε την ανέγερση της πρώτης οικοδομής. Μετά την υπογραφή του εργολαβικού θα πουλούσαν από χώμα και θα συγκέντρωναν το κεφάλαιο που χρειαζόταν. Μετά, η εξεύρεση του δεύτερου οικοπέδου θα ήταν παιχνιδάκι, αφού θα ήταν πια εργολάβοι.

Οι φίλοι δέχτηκαν. Άλλωστε, δεν είχαν τίποτα να χάσουν. Έκαναν στα γρήγορα μια ομόρρυθμη εταιρεία, στην οποία αυτοί είχαν από 25% και ο Παντελής, που θα ήταν ο διαχειριστής, το 50%. Νοίκιασαν και ένα γραφειάκι, που έβλεπε μεν στο φωταγωγό, αλλά ήταν σε οικοδομή γραφείων, στο κέντρο της πόλης. Ο Παντελής πήρε από ένα φίλο του παλιατζή, δανεικά, μερικά έπιπλα. Δυο μικρά γραφεία, δυο πολυθρόνες,

τρεις καρέκλες και ένα μεγάλο, επιβλητικό χρηματοκιβώτιο. Έβαλε και τηλέφωνο και μια παλιά γραφομηχανή, δανεική κι' αυτή. Όταν οι δυο φίλοι πήγαν στο γραφείο, έμειναν άναυδοι. Απέναντι από τις δυο πολυθρόνες έστεκε το τεράστιο χρηματοκιβώτιο, με την πόρτα ανοιχτή και την κοιλιά του άδεια. Και όταν ο Παντελής τους κάθισε στις πολυθρόνες, τα έχασαν βλέποντας μπροστά τους το σιδερένιο θηρίο, που χωρούσε σχεδόν ολόκληρο άνθρωπο.

Ο Παντελής τους κάλεσε να σκεφτούν, τι εντύπωση θα δημιουργούσε στους επισκέπτες οικοπεδούχους το χρηματοκιβώτιο, γεμάτο δεσμίδες χιλιάρικα. Οι μεπατζήδες τόλμησαν να ρωτήσου, πού θα βρεθούν τα χιλιάρικά για να γεμίσουν το εσωτερικό του θηρίου, αλλά ο Παντελής τους αποπήρε και τους εξήγησε ότι αυτό είναι δική του δουλειά. Ένας φίλος του Παντελή, τυπογράφος στο επάγγελμα, έκοψε πολλά φύλλα χαρτιού στο μέγεθος του χιλιάρικού, ενώ άλλος φίλος, τραπεζκός αυτός, του έδωσε καμιά διακοσαριά ταινίες, με την επωνυμία της τράπεζας, από αυτές που χρησιμοποιούν οι ταμίες των τραπεζών, για να κάνουν δεσμίδες τα χαρτονομίσματα.

Τα χιλιάρικά είχαν κοπεί, οι ταινίες είχαν βρεθεί, έγιναν οι δεσμίδες με τα χιλιάρικά και τοποθετήθηκαν στην κοιλιά του θηρίου. Το χρηματοκιβώτιο με τόσο χρήμα μέσα του έλαμπε, φεγγαβολούσε. Έκαναν και την πρώτη πρόβα. Ο Παντελής καθισμένος στο γραφείο του, φορώντας το καλό του κοστούμι, στητός, σοβαρός, όπως ταιριάζει σε ένα διαχειριστή πλούσιας εταιρείας. Οι δυο μεπατζήδες στις πολυθρόνες, σε ρόλο επισκεπτών οικοπεδούχων. Και απέναντι το χρηματοκιβώτιο, με ξεχασμένη ανοιχτή την πόρτα και οι δεσμίδες τα χιλιάρικά να γεμίζουν το εσωτερικό του και να είναι έτοιμες να κυλήσουν στο πάτωμα. Και πάνω στη συζήτηση, να

σηκώνεται ο Παντελής και σε αυστηρό τόνο να υπενθυμίζει στους συνεταιίρους, ότι το χρηματοκιβώτιο πρέπει να μένει πάντοτε κλειστό και κλειδωμένο και μετά να ηγαίνει κοντά του και με περισσή επιμέλεια να το κλείνει και να το κλειδώνει. Ποιος οικοπεδούχος δεν θα έλιωνε μπροστά σε τόσα λεφτά και δεν θα τους έδινε το οικόπεδό του αντιπαροχή; Κανένας φώναζαν εν χορώ οι μπετατζήδες.

Έκαναν πολλές πρόβες και όταν πείστηκαν ότι έπαιζαν καλά τους ρόλους τους, ξεχύθηκαν σε αναζήτηση οικοπεδούχων. Ο Παντελής είχε επισημάνει δυο-τρεις. Το ίδιο και οι συνεταιίροι του. Ένας γείτονας του Παντελή, με ένα οικόπεδο φιλέτο, ήταν ο πρώτος οικοπεδούχος επισκέπτης του γραφείου.

Έβρεχε όταν έφτασε στο γραφείο, μαζί με τη γυναίκα του. Μόλις χτύπησε την πόρτα, ο ένας μπετατζής στήθηκε μπροστά στο ανοιχτό χρηματοκιβώτιο, κάνοντας ότι ψάχνει κάτι στα επάνω συρτάρια. Ο άλλος άρπαξε στο χέρι το τηλέφωνο και έκανε ότι μιλούσε. Ο Παντελής καθισμένος άνετα στο γραφείο του, αφού βεβαιώθηκε ότι οι συνεταιίροι έκαναν ό,τι έπρεπε, σηκώθηκε, άνοιξε την πόρτα και υποδέχτηκε εγκάρδια το ζεύγος. Έβαλε τους επισκέπτες να κάτσουν στις πολυθρόνες. Ο ένας μπετατζής έκλεισε γρήγορα το τηλέφωνο και έσπευσε να τους χαιρετήσει, με χειραψία, ενώ ο άλλος αφήνοντας το χρηματοκιβώτιο ανοιχτό, πήγε και αυτός και τους χαιρέτησε. Ο Παντελής χαμογελαστός και άνετος, κάθισε στο γραφείο του, έχοντας μπροστά του τους επισκέπτες, ενώ οι συνεταιίροι του βολεύτηκαν στο άλλο γραφείο.

Ο Παντελής ξεκίνησε τη συζήτηση για τον καιρό, που ήταν κακός, άστατος και βροχερός. Μιλούσε και τον σύγκρινε με τα περασμένα χρόνια και

αναπολούσε το καλοκαίρι, που είχε πια περάσει. Για οικόπεδο και αντιπαροχή και πολυκατοικία ούτε λέξη. Οι επισκέπτες απαντούσαν μονολεκτικά, κουνούσαν το κεφάλι τους και τα είχαν χαμένα, αφού τα μάτια τους δεν μπορούσαν να ξεκολλήσουν από το χρηματοκιβώτιο. Πέρασαν έτσι είκοσι λεπτά και ξαφνικά ο Παντελής σηκώθηκε και χωρίς να πάψει να μιλάει για τον καιρό, πήγε με ύφος μεγαλοπρεπές ως το χρηματοκιβώτιο και αφού θύμισε σε αυστηρό τόνο στους συνεταιίρους του, ότι το χρηματοκιβώτιο πρέπει να είναι πάντοτε κλειστό και κλειδωμένο, το έκλεισε και το κλειδωσε με αργές και σίγουρες κινήσεις. Στα επόμενα πέντε λεπτά όλα συμφωνήθηκαν. Βέβαια και τους έδιναν το οικόπεδό τους με αντιπαροχή, ασφαλώς η πολυκατοικία θα ήταν υπερλούξ κατασκευής, σίγουρα αύριο κιάλας θα υπέγραφαν το εργολαβικό συμβόλαιο.

Τα χρόνια πέρασαν και η χώρα χτίστηκε, από το ένα άκρο ως το άλλο. Και συνεχίζει να χτίζεται. Πολλοί έμειναν μικροί εργολάβοι οικοδομών, μερικοί μπήκαν φυλακή, κάτι λίγοι έγιναν μεγαλοεργολάβοι με πολλά λεφτά και σπουδαία κοινωνική θέση, με βίλες και εξοχικά. Μεγαλοεργολάβος και ο Παντελής, με συνεταιίρους τούς δυο παλιούς μπετατζήδες, εξακολουθεί να χτίζει, όχι γιατί έχει ανάγκη από λεφτά, αλλά γιατί δεν ξέρει τι άλλο να κάνει και αν δεν δουλέψει θα πεθάνει από πλήξη.

Ο Παντελής δεν άλλαξε. Δεν σήκωσε τη μύτη του, δεν πήραν αέρα τα μυαλά του. Και όταν κάποιο βράδυ έχει τα κέφια του, διηγείται, πίνοντας το τσιπουράκι του, την ιστορία με το χρηματοκιβώτιο, που τώρα κοσμεί το μεγάλο γραφείο του, άδειο όμως γιατί σήμερα το χρήμα είναι ηλεκτρονικό και πλαστικό και δεν φυλάσσεται σε μεγάλα χρηματοκιβώτια.

Ιστορικές Μηνίμες & Προσωπικές Αναμνήσεις

Συνέχεια από προηγούμενο

Επιστροφή από το Μέτωπο

Επιστρέφοντας από τον πόλεμο, έπρεπε να προσαρμοστούμε στην πραγματικότητα και η πραγματικότητα ήταν να προσαρμόσουμε τη ζωή μας στην υποδουλωμένη πατρίδα μας. Ήρθα, λοιπόν, στο χωριό ανήμερα του θωμά. Ήμουν από τους τελευταίους που επαναπατριζόμουν. Ο κόσμος στο χωριό και παντού ήταν ακόμα επηρεασμένος από τα κατορθώματά μας στην Αθβανία. Μας έβλεπαν σαν ήρωες, σαν νικητές. Στο χωριό, αθλήα ούτε και στο Καρπενήσι, δεν έφθασε ακόμα ο στρατός κατοχής, γι' αυτό ο κόσμος συνέχιζε τη ζωή του σαν να μη συνέβαινε τίποτα.

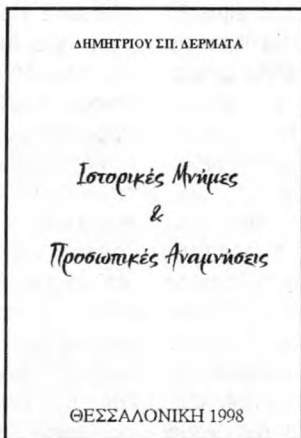
Η δική μου πρώτη δουλειά ήταν να πληροφορηθώ για το μαγαζί στη Λαμία. Η πληροφορία μου ήταν συμφορά... Η περιοχή που ήταν το μαγαζί βομβαρδίστηκε από τους Γερμανούς. Το μαγαζί ανοίχτηκε και ληηληατήθηκε από τον όχλο των γύφτων. Ό,τι απόμεινε πάρθηκε από τη γυναίκα του Ξαδέλφου μου και συνεταιίρου μου Γιώργου Παναγιωτόπουλου και φυγαδεύτηκε για το χωριό της. Τίποτα αήλο δεν μπορούσα να κάνω παρά να παραμείνω στο χωριό μαζί με την οικογένεια και αναλαμβάνοντας κατά ένα τρόπο την ευθύνη της.

Ήταν άνοιξη. Μπήκαμε στην καλλιέργεια των χωραφιών. Δεν αφήσαμε καμιά άκρη άσπαρτη. Έμαθα ότι στη Λαμία ο Ξάδελφός μου έφερε τα πράγματα στο μαγαζί και το άνοιξε χωρίς να με ειδοποιήσει. Το μαγαζί λειτουργούσε με το

όνομά μου. Κατέβηκα αμέσως στη Λαμία. Συναντηθήκαμε, ήρθαμε σε κάποια αντίθεση. Η αλήθεια είναι ότι χρώσταγα στον πατέρα του ορισμένα χρήματα. Στον εισαγγεήα που πήγα και ρώτησα για την περίπτωση, πήρα την πληροφορία ότι έπρεπε να ξεοδέσω πολλήα χρήματα και δίκιο, όπως είναι σήμερα η κατάσταση, δεν θα μπορούσα να βρω και το καλύτερο θα ήταν ο συμβιβασμός. Αυτό και έκανα. Πήρα ορισμένα πράγματα, όσα αναλογούσαν σχεδόν στο ποσό

συμμετοχής στο κεφάλαιο που είχα αρχικά καταθέσει και αναλογία στο υπάρχον σήμερα εμπόρευμα και χωρίσαμε χωρίς να μαλώσουμε. Αγόρασα ακόμα από κάποιους μαυραγορίτες χασάπηδες ζωεμπόρους, που σφάζανε στην αγορά, κάτι μεγάλα γελάδια, 2 τομάρια, από αυτά που φτιάχνουνε τσαρούχια στα χωριά και μαζί με τα χρώματα, τα νήματα, τα διάφορα αήλα ψιλικά που πήραν από το μαγαζί ήρθα στο χωριό. Η μητριά μου ήξερε να κόψει και να επεξεργασθεί τα δέρματα. Τ' αήάτισε, τα έκοψε φασκιές, δηλαδή τεμάχια σε κανονικές αναλογίες για τσαρούχια.

Τα χρήματα άρχισαν να εξευτελιζονται. Η ζήτηση για τρόφιμα ήταν μεγάλη. Ο Γλήξμπουργκ με το σκυλοήο την παρέα του φεύγοντας πήραν μαζί τους και το χρυσό από τις τράπεζες και αφού δεν υπήρχε αντίκρισμα τα χαρτονομίσματα που κυκλοφορούσαν δεν είχαν αξία. Ο κόσμος άρχισε να συναήλθσεται με

είδος. Πράγμα με πράγμα, λοιπόν. Δεν υπήρχε χρήμα για συναλλαγή. Αυτό που εκδίδανε, το κατοχικό, ήταν πληθωρικό και κάθε μέρα μειωνόταν η αξία του. Ό,τι είχε ο καθένας το έκρυβε και το αντάλλαζε με ό,τι χρειαζόταν. Εγώ έφτιαξα ένα κασονάκι, όπως είχανε οι γυρολόγοι που έρχονταν στα χωριά, και το γέμισα με κλωστές πεταλούδας. Ακόμα, από τα μάτια έφτιαξα άηλη μασούρια με νήματα, φακελάκια με μπογιές διάφορες και ποητιά άηλη ψιλλικά. Φορτωνόμουν μ' αυτά και με φασκίες και πήγαινα στα χωριά Σελλιά, Μηλιά, Φειδάκια, Γόλιανη, Νόστιμο, Καρύτσα. Τ' αντάλλασσα με ό,τι εύρισκα, καλαμπόκι, σιτάρι, τυρί, μέλι, ό,τι φαγώσιμο. Με τον τρόπο αυτό εφοδίασα το σπίτι μου με τ' απαραίτητα να βγάλουμε το χειμώνα. Γι' αυτό δεν μας κακοφάνηκε το '41. Με τα δικά μας σοδήματα και με αυτά που προμηθεύτηκα από το μικρεμπόριο, το σπίτι μας ήταν δυνατό και δεν υποφέραμε από πείνα και στέρση, όπως υπέφεραν άηλοι, που και δω ακόμα στα χωριά ο κόσμος λιμοκτονούσε, πρίζονταν, αρρώσταιναν και πέθαιναν, ακόμα και στο χωριό μας από την πείνα.

Κατά τ' άηλη, στο Καρπενήσι εγκαταστάθηκε ο στρατός κατοχής από Ιταλούς. Αυτά που μας ρέγανε στην Αθήνα να κρατήσουμε τους Ιταλούς έξω από τα σύνορά μας, αποδείχθηκαν παραμύθια. Οι Γερμανοί που κάνανε κουμάντο χρησιμοποιούσαν τους Ιταλούς για χωροφύλακες στα μικρά μέρη και κρατούσαν για τον εαυτό τους τις μεγάλες πόλεις. Έτσι και δω. Είχαν το αρχηγείο τους στη Λαμία και υποσταθμό στο Καρπενήσι επανδρωμένο με Ιταλούς, οι οποίοι συνεργαζόμενοι με τη δική μας χωροφυλακή κρατούσαν την τάξη.

Αφού, λοιπόν, ο μηχανισμός καταπίεσης, που έφτιαξε ο Μεταξάς, χρησιμοποιήθηκε, δεν άηληξαν πολύ τα πράγματα. Ο κόσμος ό,τι υπέφερε από τους δικούς μας τα ξαναπέρναγε αυξαντισμένα και με την προσθήκη των κατακτητών.

Η οικονομία του τόπου και η παραγωγικότητα ήταν χρεοκοπημένη, αφού το

κύριο έσοδο της Ευρυτανίας ήταν η γίδα. Ο κοντοστούνης Μεταξάς την απαγόρευσε, αναγκάζοντας τους κτηνοτρόφους, ακόμα και τα νοικοκυριά να πουλήσουν τις γίδες τους, που ήταν η τροφοδοσία τους, σε εξευτελιστικές τιμές και κάνοντας τον κόσμο να μεταναστεύσει. Αηλιά και πού να πάει, τώρα; Αφού όηες οι στρατές κλείσανε ριγώ της κατοχής! Στην Αμερική, που ήταν η μόνη διέξοδος, ακόμα στον Καναδά και την Αυστραλία. Ο κόσμος, λοιπόν, εγκλωβίστηκε στην Ευρυτανία και προσπαθούσε να επιζήσει σπέρνοντας τα ρόγκια στα βουνά και παρακαλώντας τις επουράνιες δυνάμεις να κάνουν ευνοϊκό καιρό να ευδοκμήσουν τα σπαρτά τους. Η ζοφερή αυτή κατάσταση κράτησε όηο το '41 και συνεχιζόταν και το '42. Η ύπαιθρος, η επαρχία δεν είχε να θρέψει τα παιδιά της που μένανε στον τόπο τους, αηλιά τώρα προστέθηκαν και τ' άηλη παιδιά της, οι μετανάστες που ήταν στις διάφορες πόλεις, που τώρα επαναπατρίζονταν κυνηγημένοι από τον πόηεμο και την κατοχή. Έηθαν στα χωριά και στα φτωχικά τους σπίτια και χωράφια για να επιζήσουν.

Η ανέχεια και η πείνα απηλώθηκαν παντού. Τα υπάρχοντα τρόφιμα στα μπακάηικα, όσα δεν πρόηλαβε ν' αγοράσει ο κόσμος, κρύφτηκαν και αφού σταμάτησε το εμπόριο και αυτά δεν τα αντικαθιστούσαν. Διατίθονταν μόνο, ακριβοπληρωμένα, σε όποιους ήηελαν οι έμποροι. Αηλιά δεν έφτανε αυτό, άρχισε από το στρατό κατοχής και ηλιάτικο. Δεν χάνονταν καμιά ευκαιρία να εκδράμουν στα χωριά οργανωμένα τμηματα ή μεμονωμένα άτομα από το στρατό κατοχής, συνοδευόμενα και από δικούς μας ν' απαιτούν διάφορα τρόφιμα από τους χωριάτες. Αυτοί αηλιά και το έμψυτο αίσθημα των Εηλήνων για τη ηευτεριά, τα οποία καταδειναστεύονταν από το υπάρχον δικό μας καθεστώς και τους κατακτητές, ζητούσαν κάποια διέξοδος. Άρχισε δειλιά, δειλιά να δημιουργείται κάποια αντίδραση, κάποια διάθεση για οργάνωση, γι' αυτόν τον σκοπό.

Συνεχίζεται

Έρωτος και Ρέντη γωνία

του Κώστα Τριανταφύλλη

Συνέχεια από προηγούμενο

» Οι ώρες στο ξενοδοχείο ήτανε μαρτυρικές. Μπροστά μου έβλεπα, όπως πάντα, τη Βάνα, ενώ στ' αυτιά μου ηχούσαν τα κλάματα του παιδιού μου και τα παρακάλια του να γυρίσω στο σπίτι.

» Ελπίδα σωτηρίας καμία. Η ιδέα της αυτοκτονίας όλο και περισσότερο ωριμάζε στο μυαλό μου. Σκέφτηκα να καταφύγω σε μοναστήρι, μα δεν τ' αποφάσιζα. Κάθε μεσημέρι εκεί, στην πλατεία Κλαυθμώνος, στους Αγίους Θεοδώρους, έκανα το σταυρό μου. Τι να σου κάνουν και οι άγιοι, όλοι πάμε κοντά τους, άμα βρούμε τα σκούρα.

» Με τη γυναίκα μου και τα παιδιά μου κάποτε θα μπορούσα να τα βρω. Για ένα πράγμα παρακαλούσα τους αγίους, να μου πάρουν αυτή τη γυναίκα από μπροστά μου, μα τίποτα.

» Ο Λάζαρος ανέβαινε ένα και δυο μεσημέρια στην εβδομάδα στην Αθήνα για να μου κάνει συντροφιά, για να είμαι όμως ειλικρινής, δεν την ήθελα. Τον βαριόμουνα και τον ντρεπόμουνα. Εκείνος έλεγε την καλή του κουβέντα κι έφευγε. «Να το παλέψεις. Όλα θα 'ρθουν δεξιά. Ο Θεός δε θα σε αφήσει έτσι».

» Ένα βράδυ ξύπνησα νωρίς, κατά τις δώδεκα, από έναν εφιάλτη. Έβλεπα το παιδί μου να μ' αγκαλιάζει και να ουρλιάζει. Πού να με ξαναβρεί ο ύπνος! Στριφογύρισα κάμποση ώρα και μετά έφυγα για την αγορά. Εκείνη την ώρα δεν υπήρχε ψυχή μέσα, μονάχα αχθοφόροι και κάποιοι επαρχιώτες που έτυχε να μπούνε νωρίς. Κουβέντιασα με έναν εργάτη του σωματείου, που πολλές φορές ξεφορτώνε και δικά μου κρέατα και μου 'λεγε κάποια συμβάντα απ' τη ζωή του, πράγματι πολύ πιο τραγικά απ' τα δικά μου. Ήτανε πολιτικός μηχανικός, αλλά διάφορα οικογενειακά περιστατικά τον έκαναν

να καταλήξει αχθοφόρος στην κρεαταγορά.

» Μ' αυτόν τον άνθρωπο γίναμε φίλοι και κάναμε παρέα, όταν τύχαινε να κατέβω νωρίς στην αγορά. Αυτός μου έβαλε την ιδέα να βουτήξω ένα ψυγείο και να πάω στην Πολωνία μόνος μου για κρέατα. «Θα ξεσκάσεις, βρε αδερφέ», μου λέει, «Έχεις ανάγκη από χρήματα;»

» Όχι.

» Για ποιον δουλεύεις;

» Ξέρω κι εγώ; Όπως ήρθανε τα πράγματα, μπορεί να δουλεύω και για τον άνδρα της γυναίκας μου.

» Γελάσαμε.

» Σαν να 'χει δίκιο ο φίλος μου, θα είναι πολύ καλό για μένα μια περιπέτεια, ένα ταξίδι. Έπειτα, τα παιδιά που έχω στα μαγαζιά είναι έμπιστα. Εξάλλου, δεν μπορούν και να μου κλέψουν πολλά πράγματα. Βλέπεις, η δουλειά η δική μου, εκεί κάτω στου Ρέντη, είναι χοντρή. Έχεις είκοσι τόνους κρέας, ή θα το πουλήσεις και θα 'χεις το χρήμα ή θα

'χεις το κρέας. Στο άλλο, επάνω, εκεί υπήρχε φόβος για πολλά πράγματα, αλλά εγώ τ' αποφάσισα. Δίπλωμα είχα από μικρός, ετοίμασα και τ' άλλα χαρτιά κι ένα πρωινό ξεκίνησα για την Πολωνία με το πιο καλό μου ψυγείο.

» Χωρούσε πάνω από δεκατρείς τόνους κρέας τακτοποιημένο αραιά. Ήταν καινούργιο εργαλείο και φόβος να μ' αφήσει στο δρόμο δεν υπήρχε. Δε βιαζόμουν, όποτε φτάσω κι όποτε γυρίσω. Σιγά, σιγά. Δεν υπολόγισα όμως ένα μεγάλο μειονέκτημα που 'χα.

» Ποιο;

» Την ξένη γλώσσα. Αφού δε μιλούσα καμιά ξένη γλώσσα, για πού ξεκινούσα να πάω; Ούτε καν μου πήγε στο μυαλό. Όταν έφτασα στα γιογκοσλαβικά σύνορα και μου μιλούσανε τη δική τους γλώσσα, τότε κατάλαβα τι γκάφα

έκανε.

» Για καλή μου όμως τύχη, ένας Έλληνας έκανε οτοστόπ για το Βελιγράδι. Τον πήρα μαζί μου, εκείνος είχε το γιο του που σπούδαζε στη Βαρσοβία, τον ειδοποίησε και με περίμενε στα σύνορα. Να 'ναι καλά το παιδί, με γύρισε παντού, με το αζημίωτο βέβαια.

» Στη Βαρσοβία κάθισα πέντε μέρες, φόρτωσα μοσχάρια και, με τη βοήθεια του φοιτητή, πήρα το δρόμο προς Αυστρία. Όμορφα μέρη, μαγεμένα, μ' έκαναν κάπου, κάπου να ξεχνάω τα προβλήματά μου. Κοιμήθηκα κοντά στα σύνορα με τη Γιουγκοσλαβία και ξημερώνοντας ξεκίνησα εκείνον τον ατέλειωτο δρόμο προς τα κάτω.

» Σε μια διασταύρωση μπερδεύτηκα και έστριψα δεξιά. Ο δρόμος ήταν ίσιος, αλλά γλιστερός. Ξαφνικά, μπαίνει στο δρόμο μου μια αγελάδα, φρενάρω και το ψυγείο έπεσε αριστερά του δρόμου σ' ένα χαντάκι, με τη μούρη. Αυτό ήτανε. Δεν θυμάμαι τίποτ' άλλο. Κάποια στιγμή, νόμισα ότι κάποιος με κοπανάει στο κεφάλι. Μπορεί ναι, μπορεί να 'τανε κι απ' το χτύπημα, θα σε γελάσω.

» Δεν ξέρω μετά από πόσες ημέρες, εβδομάδες, ξύπνησα από φρικτούς πόνους κι είδα ότι βρίσκομαι στο κρεβάτι ενός νοσοκομείου. Το σώμα μου ήταν σχεδόν ολόκληρο στο γύψο.

» Το μαρτυρίο μου αυτό, φίλε, δεν περιγράφεται. Όσα κι αν σου πω, είναι λιγότερα απ' αυτά που τράβηξα, κι όμως εσύ μπορεί να τα θεωρήσεις παραμύθια, φαντασίες.

» Όχι, δεν έχω λόγους, αλίμονο. Συνέχισε.

» Οι πόνοι αβάσταχτοι. Όταν δεν άντεχαν οι υπόλοιποι ασθενείς τα ουρλιαχτά μου, φώναζαν και μου έκαναν καμιά ένεση. Δεν καταλάβαινα ούτε μια λέξη από τη γλώσσα τους, ούτε κι αυτοί βέβαια από τη δικιά μου. Δε γνώριζα τι έχω και αν υπήρχε ελπίδα να γίνω καλά ή όχι. Δεν είχα αίσθηση του τόπου και του χρόνου. Δεν μπόρεσα να δώσω να καταλάβουν οι αστυνομικοί την εθνικότητά μου. Ήμουν ασθενής χωρίς όνομα, γιατί, απ' ό,τι συμπεράνα αργότερα, οι Γιουγκοσλάβοι αγρότες μού πήραν ό,τι είχα και δεν είχα και με μεταφέρανε σχεδόν γυμνό στο νοσοκομείο. Θα πρέπει ακόμα να αφάνισαν ολόκληρο το ψυγείο με τα κρέατα, γιατί ατύχημα μ' αυτόν τον αριθμό κυκλοφορίας

δεν καταγράφηκε ποτέ στη Γιουγκοσλαβική επικράτεια.

» Άμα δεν ξέρεις γλώσσα, πώς να συνεννοηθείς με το γιατρό, με τους άλλους;

» Πονούσα, ούρλιαξα. Διψούσα, ζητούσα νερό, δε με καταλάβαινε κανένας, οπότε, για να με προσέξουν, ξαναούρλιαξα κι αντί για νερό έτρωγα ένεση παυσίτονη. Βλέπεις, ήτανε και τα δυο μου χέρια στο γύψο και δεν μπορούσα να κάνω ούτε νοήματα. Κάποια φορά, κατάφερα να ζητήσω νερό βγάζοντας τη γλώσσα έξω και κάνοντας όπως κάνουν τα σκυλιά, όταν διψάνε.

» Μη με ρωτήσεις τελικά τι ακριβώς είχα, ούτε και πόσο καιρό κάθισα εκεί μέσα, μπορεί και έξι μήνες, μπορεί και δεκαέξι. Οι γιατροί κάνανε καλά τη δουλειά τους. Δεν τα πήγαινα καλά με μια χονδροκόλα νοσοκόμα που μάλλον ήταν προϊσταμένη. Μπορεί να 'χε δικιο η γυναίκα, είχα γίνει παράξενος απ' την ταλαιπωρία κι από τα πολλά φάρμακα.

» Σιγά, σιγά μού αφαιρέσανε τους γύψους απ' τα χέρια κι αργότερα απ' τα πόδια. Ζήτησα με νοήματα από έναν επισκέπτη να μού βάλει έναν καθρέφτη, να δω το πρόσωπό μου. Έπαθα σοκ. Ολόκληρο το κεφάλι μου και το πρόσωπό μου γεμάτο ράμματα. Το μαύρο αίμα που δεν είχε απορροφηθεί συμπλήρωνε τη φοβερή εικόνα. Δεν γνώριζα τον εαυτό μου, έβαλα τα κλάματα. Όμως, με παρηγορούσε το γεγονός ότι αισθανόμουν τον εαυτό μου, δηλαδή τα μυαλά μου, να 'ναι στη θέση τους.

» Θα πρέπει να πέρασαν πάνω από δέκα μήνες, ώσπου να με σηκώσουν όρθιο, γιατί, απ' ό,τι αισθανόμουν, είχα σοβαρό πρόβλημα στη μέση μου. Δεν ξέρω αν μπορείς να φανταστείς την ψυχική μου κατάσταση εκεί μέσα για τόσο καιρό.

» Ξέρεις τι θα πει ένα χρόνο να μιλάς μόνος σου;

» Ξέρεις τι θα πει να κοιμάσαι και να ξυπνάς με την αβεβαιότητα αν θα ξαναβγεις από εκεί μέσα ζωντανός;

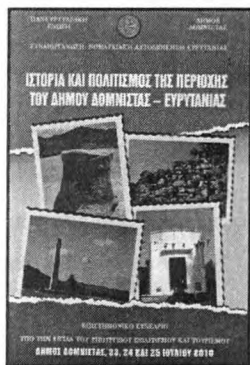
» Είχα γίνει μ' όλους τους δικούς μου τόσο κακός, που είχα κάνει όρκο, αν θα ξανάρθω ζωντανός στην Ελλάδα, να μη ξαναμιλήσω σε κανέναν.

Συνεχίζεται

Κινήσεις Ευρυτανικών Συλλόγων

Πανευρυτανική Ένωση

«Ιστορία και Πολιτισμός της περιοχής του Δήμου Δομνίστας Ευρυτανίας», ήταν ο τίτλος του τριήμερου συνεδρίου, που διοργάνωσε η Πανευρυτανική Ένωση, 23-25 Ιουλίου 2010. Οι συνεδρίες έγιναν στη Δομνίστα, τους Σταύλους και την Άμπλιανη Ευρυτανίας.

Μια πλειάδα εκλεκτών ομιλητών φώτισαν με τις εισηγήσεις τους πολλές πτυχές της ιστορικής πορείας της περιοχής, ενώ οι παράλληλες εκδηλώσεις χάρισαν ευχάριστες νότες και αναμνήσεις σε όλους όσους συμμετείχαν στο συνέδριο.

Εκδηλώσεις σαν αυτή, που αναδεικνύουν και προβάλλουν την ιστορική και πολιτισμική μας κληρονομιά, αποτελούν το αντίδοτο στην ιδέα της παγκοσμιοποίησης, της ισοπέδωσης δηλαδή κάθε εθνικής, παραδοσιακής και ιστορικής ιδιαιτε-

ρότητας ενός τόπου.

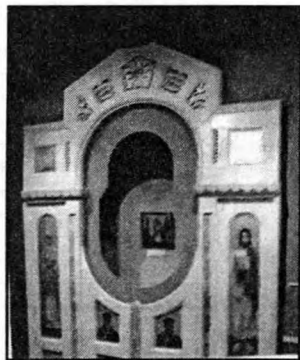
Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον αεικίνητο πρόεδρο της Πανευρυτανικής Ένωσης, κ. Κώστα Παπαδόπουλο, στα μέλη του Διοικητικού της Συμβουλίου και στους χορηγούς του συνεδρίου (Νομαρχία Ευρυτανίας, Δήμο Δομνίστας και ΤΕΔΚ).

Λαογραφικό Μουσείο Μεγάλου Χωριού

Στις 8 Αυγούστου 2010 έγιναν τα εγκαίνια του ανακαινισμένου και ανανεωμένου Λαογραφικού Μουσείου του Μεγάλου Χωριού. Όλος ο χώρος του Μουσείου έχει ανακαινισθεί και αξιοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ενώ τα εκθέματα παρουσιάζονται με επιμελημένο σχεδιασμό, ώστε να χαρίζουν στον επισκέπτη μια ευχάριστη περιήγηση.

Ο ρόλος των τοπικών μουσείων είναι πολύ ουσιαστικός, ιδιαίτερα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης που ζούμε. Προβάλλουν τις ιδιαιτερότητες ενός τόπου, προσφέρουν γνώση για τους διάφορους τύπους πολιτισμού που υπάρχουν στον κόσμο και συμβάλλουν στη διάσωση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς.

Το Μουσείο του Μεγάλου Χωριού αποτελεί τον πρώτο εκθεσιακό χώρο στην Ευρυτανία, που προβάλλει την τοπική ζωή και παράδοση με σύγχρονες μουσειακές προδιαγραφές. Αξίζουν θερμά συγχαρητήρια στον Σύνδεσμο Μεγαλοχωριτών και στα μέλη της Επιτροπής Λαογραφικού Μουσείου.

Χρυσιώτικα Νέα: Από την πρόσφατη ιστορία μας

Η εφ. «Χρυσιώτικα Νέα» του Συλλόγου Χρυσιωτών Ευρυτανίας, σε πρόσφατο φύλλο της (αρ.62) δημοσιεύει πολυσέλιδο άρθρο του εκδότη της κ. Γρηγόρη Τριανταφύλλου, που αναφέρεται στις «καταστροφές των Ιταλών και Γερμανών στην Ευρυτανία, κατά την περίοδο 1941-44. Στο άρθρο αυτό, μεταξύ των άλλων, αναφέ-

ρεται και στις θυσίες ορισμένων χωριών εξ αιτίας της εμπλοκής τους στον αγώνα της Εθνικής μας Αντίστασης.

Σε ό,τι αφορά τις καταστροφές σπιτιών από τις απανωτές πυρπολήσεις των ευρυτανικών χωριών, μάς δίνει έναν πλήρη πίνακα των χωριών με τις αντίστοιχες καταστροφές που προξένησαν άλλοτε οι Ιταλοί και άλλοτε οι Γερμανοί. Αν προσέξει κανείς αυτόν τον πίνακα σχηματίζει μια πλήρη εικόνα των σπιτιών που κάθε ευρυτανικό χωριό έχασε. Συνολικά, πάνω από 2.000 σπίτια κάηκαν στην Ευρυτανία. Αριθμητικά, τα περισσότερα σπίτια κάηκαν στο Καρπενήσι, στο Μικρό Χωριό και στη Λάσπη. Ας σημειωθεί ότι τα μόνα χωριά που κάηκαν και από τους δύο κατακτητές, δηλ. και από τους Ιταλούς και από τους Γερμανούς ήταν το Μεγάλο και το Μικρό Χωριό. Ο καλύτερος πίνακας αναφέρεται σε καταγραμμένα σπίτια. Ας μην ξεχνάμε ότι δίπλα σχεδόν από κάθε σπίτι υπήρχε και μια πετροκτιστή αχερώνα που είχε κι αυτή την ίδια τύχη με το σπίτι αλλά που δεν καταγράφεται:

Δήμοι – Κοινότητες	Προϋπάρχουσες οικίες	Καταστραφείσες οικίες		Υπεύθυνοι καταστροφής
		Ολοσχερώς Μερικώς		
Δυτική Φραγκίστα	135	80	34	Γερμανοί
Επισκοπή	65	46	-	Γερμανοί
Καλεσμένο	117	42	3	Γερμανοί
Καταβόθρα	130	-	3	Γερμανοί
Καρύτσα Δολόπτων	120	70	10	Γερμανοί
Καρπενήσιον	700	670	15	Γερμανοί
Καστανιά	140	10	-	Γερμανοί
Κλαυσεϊόν	136	43	55	Γερμανοί
Καρβασαράς	67	7	40	Γερμανοί
Κορυσχάδες	71	1	-	Γερμανοί
Κρίκελλον	400	140	-	Γερμανοί
Λάσπη	180	176	1	Γερμανοί
Μαραθιάς	150	7	-	Γερμανοί
Μαυρομάτα	70	-	1	Γερμανοί
Μάραθος	105	4	-	Ιταλοί
Μεγάλο Χωριό	335	100	10	Ιταλοί & Γερμανοί
Μικρό Χωριό	258	208	12	Ιταλοί & Γερμανοί
Μυρική	106	59	1	Γερμανοί
Νόστιμον	57	20	10	Γερμανοί
Παπαρούσιον	62	3	-	Γερμανοί
Παλαιοκατούνα	115	2	1	Ιταλοί
Προυσός	180	5	6	Γερμανοί
Παλαιοχώριον	136	25	5	Γερμανοί
Σταυροχώριον	60	20	30	Γερμανοί
Στένωμα	120	7	-	Ιταλοί
Χρύσου	144	70	-	Ιταλοί

Έκτός από τις πυρπολήσεις των σπιτιών, το Μικρό Χωριό, το Μεγάλο Χωριό και η Χρύσω, τον Δεκέμβριο του 1942, πλήρωσαν και με αίμα την αντίστασή τους κατά των Ιταλών. Στη Χρύσω, στη θέση «Νημάτι» οι Ιταλοί εκτέλεσαν 7 πατριώτες στις 6/12/1942, ως αντίποινα για τις απώλειές τους στη μάχη που είχαν εκεί με τους αντάρτες με επικεφαλής τον καπετάν Ερμή (Βασιλή Πριόβολο). Στο Μικρό Χωριό, μετά την ιστορική μάχη του Μικρού Χωριού, με επικεφαλής τον Άρη Βελουχιώτη και τους καπετάνιους Νικηφόρο, Λάμπρο, Λευτεριά και Περικλή, οι Ιταλοί ως αντίποινα, εκτέλεσαν την παραμονή των Χριστουγέννων του 1942, 13 πατριώτες, 11 από το Μεγάλο Χωριό και 2 από το Μικρό Χωριό.

Συγχαίρουμε τα «Χρυσιώτικα Νέα» και ειδικά τον κ. Τριανταφύλλου, που με το άρθρο του αυτό τίμησε τη μνήμη των εθνομαρτύρων και θύμισε τα δύσκολα αυτά χρόνια της πρόσφατης ευρυτανικής ιστορίας.

Επιστολές προς την Αδελφότητα

Μαζί με τις θερμές ευχαριστίες μας προς τον Διοικητή του Νοσοκομείου Καρπενησιού, γιατρό Γεώργιο Χαλιάσα, για τα πολύ καλά του λόγια προς το περιοδικό μας, δημοσιεύουμε την επιστολή του:

*Προς την
Εκδότρια – Διευθύντρια
Περ. «Μικροχωρικά Γράμματα»*

Με την παρούσα επιστολή θα ήθελα να προς ευχαριστήσω προσωπικά για την αποστολή του περιοδικού προς «Μικροχωρικά Γράμματα».

Επιτρέψτε μου χωρίς ίχνος φιλοφρόνησης να προς επιβραβεύσω για την πολύτιμη προσπάθειά προς, αναφορικά με την συγγραφη-έκδοση του περιοδικού προς. Είναι υψηλών προδιαγραφών και θα πρέπει να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση και άλλων εκδοτών. Θεωρώ ότι διακρίνεται για την υψηλή ποιότητά του, που διατηρείται στην πορεία των χρόνων, καθώς και για την πολυδιάστατη ύλη, το απλό αλλά μεστό ύφος των άρθρων, χάρη στο οποίο οφείλει την ευρεία του απήχηση στο αναγνωστικό κοινό. Θαρρώ ότι μεταλαμβάνετε πολύτιμες γνώσεις και προς νεότερες γενιές.

Ως Ευρυτάνας αισθάνομαι ιδιαίτερη ικανοποίηση που εκδίδεται ένα τόσο άρτιο από προς προς απόψεις περιοδικό. Εύχομαι ολόψυχα σε όλους προς συνεργάτες του περιοδικού υγεία και δύναμη να συνεχίσουν να παράγουν με τον ίδιο απαράμυλλο ζήλο αυτό το αξιόλογο πόνημα.

Μετ' εγκαρδίων ευχαριστηρίων
Ο Διοικητής του Νοσοκομείου Καρπενησιού
Χαλιάσας Γεώργιος

***

*Προς την
Αδελφότητα Μικροχωριτών*

Ο Αλέξανδρος Πανόπουλος, ο Ευρυτάνας συγγραφέας του βιβλίου, Τρεις φορές στο Γολγοθά, μαζί με τη δωρεά του προς την Αδελφότητα 10 αντιτύπων του βιβλίου του, που διατίθενται στο Μουσείο του χωριού μας, έστειλε και την παρακάτω συγκινητική επιστολή του:

Ήμουν μόλις επτά χρονών, όταν πρωτοπερπάτησα τους πετρόστρωτους δρόμους του Μικρού Χωριού, και εγώ νόμισα ότι το πόδι μου πάτησε σε κάποια πόλη. Όταν μου είπε η μάνα μου πως εδώ που είμαστε το λένε Μικρό Χωριό, «λάθος, μανούλα» της είπα. «Αυτό δεν είναι μικρό, αλλά μεγάλο χωριό και όποιος το ονόμασε έτσι δεν πρέπει να ήταν έξυπνος άνθρωπος. Κοίτα μαρφή μάνα τα σπίτια τα ψηλά με τις σιδερένιες αυλόπορτες, κοίτα τους δρόμους που δεν υπάρχει ούτε κOURNIAΧΤΟΣ, ούτε λάσπες, κοίτα την εκκλησιά και το σχολείο. Εγώ πιστεύω πως είναι το μεγαλύτερο στον κόσμο...»

Χωρίς να καταλάβω, φτάσαμε στο σπίτι του κυρ-Γιάννη του Καλαντζή και μπαίνοντας μέσα χάζεψα με την αρχοντιά του. Η μάνα μου ζήτησε χρήματα δανεικά από τον κυρ-Γιάννη. Μας τα

έδωσε, μας κοίταξε με πραγματική συμπόνια και είπε: «Κυρά Βασίλαινα πώς θα τα ξεχρεώσεις; Περιμένεις εμπόσματα από την Αμερική;»

Ήτανε σχεδόν η πρώτη φορά που άκουγα από ένα τόσο σοβαρό πρόσωπο για την Αμερική, τη γη της Επαγγελίας. Για πολλά χρόνια αργότερα ξόδεσα πολύ σκέψη και πολύ στενοχώρια που δεν τα κατάφερα να φύγω για την Αμερική, γιατί έβλεπα πως εδώ δεν έχει ψωμί. Η μοίρα μου όμως, αντί να με στείλει στην Αμερική, με έστειλε πάντα εκεί που ο ανεμοστρόβιλος έσπαζε κόκαλα. Έναν απ' αυτούς τους ανεμοστρόβιλους τον πέρασα στο Μικρό Χωριό, όπου έσκαψα τον τάφο μου με τα δυο μου χέρια. Ήτανε η τρίτη φορά που έφτανα πολύ κοντά στον θάνατο και η τρίτη φορά που ένα αγγελικό χέρι, που άκουγε στο όνομα Γιάννης Μανίκας, με πήρε και με 'φερε πάλι στον επάνω κόσμο.

Από τότε και ύστερα κύλησε πολύ νερό κάτω από τη γέφυρα και η ζωή μου χάρισε πολλές λύπες και πολλές χαρές. Με έμαθε πως η ζωή είναι ωραία και πρέπει να την απολαμβάνουμε δίνοντας και παίρνοντας αγάπη και προσφέροντας στην κοινωνία ό,τι καλύτερο διαθέτουμε, χωρίς υστεροβουλίες και ανταλλάγματα. Όσο για το Μικρό Χωριό έπρεπε να λέγεται Μέγα, γιατί εκτός των άλλων έχει και κάτι παρόμοιο με την Αγία Λαύρα, όπου υψώθηκε το λάβαρο της Επανάστασης. Εδώ σηκώθηκε το ανάστημα του αδούλωτου Έλληνα ενάντια στους κατακτητές που την εποχή εκείνη φαίνονταν ανίκητοι. Δεν υπολόγισαν πόσοι είναι και τι οπλισμό διαθέτουν, αλλά στάθηκαν όρθιοι και βροντοφώναξαν: Όξω παλιόσκυλα από τα άγια χώματα της Πατρίδας μας.

Από τότε και ύστερα το Μικρό «Μέγα» Χωριό έγινε σύμβολο του ξεσηκωμού και δεν υπάρχει Έλληνας που δεν σκοπεύει να το επισκεφθεί και να τραγουδήσει μαζί μας:

Λαμποκοπούν χρυσά σπαθιά, πέφτουν ντουφέκια ανάρια,
ο Άρης κάνει πόλεμο, μ' αντάρτες παλικάρια!

Με αγάπη και εκτίμηση
Αλέξανδρος Πανόπουλος

Λίγο γέλιο

Κρατάτε σημειώσεις

Ένα ηλικιωμένο ζευγάρι έχει πρόβλημα μνήμης. Ο γιατρός τους συμβουλεύει να γράφουν ένα σημείωμα για ό,τι θέλουν και αυτό θα τους θυμίζει ό,τι ξεχνούν. Το ίδιο βράδυ, καθώς κάθονται και βλέπουν τηλεόραση, ο σύζυγος λέει τη γυναίκα του:

-Πάω στην κουζίνα, θέλεις να σου φέρω τίποτα;

-Ναι, θέλω λίγο παγωτό. Όμως το θέλω με λίγο σιρόπι φράουλας και με λίγα τριμμένα αμύγδαλα. Γράψ' τα για να μην τα ξεχάσεις.

-Σιγά μην τα γράψω. Αυτά τα θυμάμαι.

Φεύγει για την κουζίνα και μετά από κάμποση ώρα επιστρέφει και δίνει στην γυναίκα του ένα πιάτο με δύο αυγά και δυο φέτες τυρί. Η γυναίκα παίρνει το πιάτο, το κοιτάζει και λέει:

-Βλέπεις; Για να μην τα γράψεις, ξέχασες να φέρεις το ψωμί.

Σπ.Χ.Μ.

Παγκοσμιοποίηση

Ερώτηση: Ποια είναι η πραγματική έννοια της παγκοσμιοποίησης;

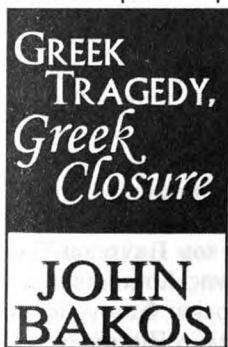
Απάντηση: Ο θάνατος της πριγκίπισσας Ντιάνας.

Ερώτηση: Γιατί;

Διότι ήταν μια Αγγλίδα πριγκίπισσα, με έναν Αιγύπτιο φίλο, που τράκαραν σε ένα Γαλλικό τούνελ, με ένα Γερμανικό αυτοκίνητο, που είχε Ολλανδική μηχανή, το οποίο οδηγούσε ένας μεθυσμένος Βέλγος, που είχε πει Σκοτσέζικο ουίσκι. Τους ακολουθούσε Ιταλός παπαράτσι, με Ιαπωνική μηχανή. Την πριγκίπισσα εξέτασε Αμερικανός γιατρός, που χρησιμοποιούσε Βραζιλιάνικα φάρμακα!

Στη στήλη αυτή παρουσιάζονται συνοπτικά βιβλία ή έντυπα που αποστέλλονται στην Αδελφότητα και αφορούν κυρίως Ευρυτάνες, την Ευρυτανία ή γενικότερα τη Ρούμελη

Greek Tragedy, Greek Closure, του Γιάννη Μπακογιάννη, Η.Π.Α., 2010.

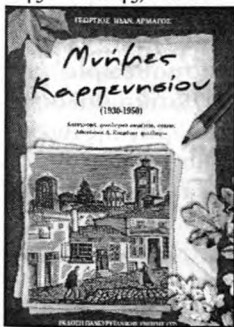

Με τον τίτλο αυτό: «Το επισφράγισμα μιας ελληνικής τραγωδίας» στο βιβλίο του, που εκδόθηκε στην Αμερική, ο συγχωριανός μας Γιάννης Κ. Μπακογιάννης γυρίζει πίσω στην παιδική του ηλικία για να

θυμηθεί γεγονότα και περιστατικά που σημάδεψαν τη ζωή του.

Εξιστορεί όσα έζησε στο Χωριό κατά τα δραματικά χρόνια της Κατοχής και του Εμφυλίου πολέμου που ακολούθησε. Είναι η προσωπική μαρτυρία, μέσα από τα μάτια ενός παιδιού, που άγγιξαν και μάτωσαν τη νεανική ψυχή του και έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην μετέπειτα πορεία και επιτυχημένη σταδιοδρομία του.

Μνήμες Καρπενησίου, του Γεωργίου Ι. Αρμάγου. Έκδοση Πανευρυτανικής Ένωσης, 2010

Ο Γιώργος Αρμάγος ανατρέχει νοερά στα περασμένα και αφηγείται λεπτομέρειες από τη ζωή του στο Καρπενήσι κατά τα παιδικά και εφηβικά του χρόνια αλλά και από τη ζωή στην

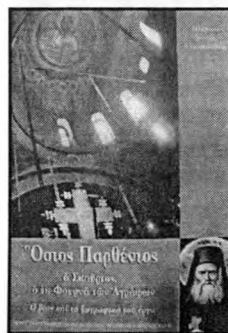
Αθήνα αργότερα.

Ο επιμελητής της έκδοσης, Αθανάσιος

Ι. Σταμάτης, με συγγραφική μαεστρία, μεταφέρει στο χαρτί τις ζωντανές μνήμες του Γ. Αρμάγου για να μάς δώσει ένα αξιολόγο βιβλίο με στοιχεία από την πόλη, την κίνηση και τους ανθρώπους του Καρπενησιού από το 1930 ως το 1950.

Η Πανευρυτανική Ένωση με την έκδοση αυτή, συμβάλλει για μια ακόμη φορά στη διάσωση και διάδοση της ιστορικής μνήμης της γενέτειράς μας Ευρυτανίας.

Όσιος Παρθένιος: Ο Σκούρτος, ο εκ Φουρνά των Αγράφων. Έκδοση

Πανευρυτανικής Ένωσης και Συλλόγου Φουρνιωτών, Αθήνα 2010

Πρόκειται για την εξιστόρηση της ζωής και του έργου του Οσίου Παρθενίου, που συνδέθηκε με πολλές πτυχές της αγιορείτικης ιστο-

ρίας κατά τον 18ο αιώνα.

Ο συγγραφέας, μοναχός Πατάπιος Κανσοκαλυβίτης, ανατρέχει σε αρχεία και χειρόγραφους κώδικες και παρουσιάζει τον ενεργό ρόλο του Παρθενίου σε επίμαχα θέματα της εποχής στον Άθω.

Δίνει στοιχεία από τις δύσκολες συνθήκες ζωής στο Άγιο Όρος και παρουσιάζει το πλούσιο ζωγραφικό έργο του Οσίου Παρθενίου σε εικόνες και τοιχογραφίες, που κοσμούν ιερούς ναούς στον Άθωνα και όχι μόνο. Η τέχνη του Παρθενίου και του εργαστηρίου του, όπως σημειώνει ο συγγραφέας, εντάσσεται στο ανανεωτικό καλλιτεχνικό ρεύμα,

καθάρá αγιορείτικο, που εμφανίζεται τον α' τέταρτο του 18ου αιώνα και προτρέπει την επιστροφή και αντιγραφή των παλαιότερων προτύπων της τέχνης, της εποχής των Παλαιολόγων και κυρίως της συμβατικά λεγόμενης «Μακεδονικής» Σχολής.

Μαγειρέματα στο Μεγάλο Χωριό.

Έκδοση του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών «Η Αγία Παρασκευή», Αθήνα 2010

Ο τίτλος του βιβλίου τα λέει όλα. Συνταγές από παραδοσιακά φαγητά και γλυκά. Ξεφυλλίζοντας την καλαισθητή αυτή έκδοση του Συνδέσμου Μεγαλοχωριτών ο νους μας ταξιδεύει πίσω,

νιώθουμε το χνότο της γιαγιάς μας και τη βλέπουμε σκυμμένη πάνω στη γωνιά να ανακατώνει το φαΐ ή να βάζει τη γάστρα πάνω στο ταψί με την πίτα. Κι' ύστερα... τι πανδαισία! Η μοσχοβολιά γεμίζει τον αέρα.

Η συνταγή για ένα φαγητό ή γλυκό, ακόμα κι αν είναι ίδια, πάντα διαφέρει από νοικοκυρά σε νοικοκυρά, γιατί καθεμιά προσθέτει τη δική της προσωπική σφραγίδα. Όμως, τα χωριά της Ποταμιάς λίγο, πολύ, έχουν τις ίδιες γευστικές συνήθειες. Η τοπική νοστιμότατη κουζίνα μας, πρώτη στις δικές μας προτιμήσεις, δεν μπορεί παρά είναι πρώτη και στις προτιμήσεις των πολλών επισκεπτών μας. Συγχαρητήρια στον Σύνδεσμο Μεγαλοχωριτών.

Ο Κώστας Μπαλάφας και η Ελλάδα του, του Κώστα Μπουμπουρή, Αθήνα 2010

Πρόκειται για μια επιμελημένη και καλαισθητή έκδοση, χορηγός της οποίας ήταν ο γνωστός βραβευμένος Αγρα-

φώτης επιχειρηματίας Στέφανος Κωστούλας. Η παρουσίαση του βιβλίου οργανώθηκε από την Πανεϋρτυανική Ένωση στην αίθουσα της Παλαιάς Βουλής, στις 29 Σεπτεμβρίου 2010. Ομιλητές της εκδήλωσης

ήταν οι: Άγγελος Δεληβοριάς, Διευθυντής του Μουσείου Μπενάκη, ο ιστορικός-συγγραφέας Σαράντος Καργάκος, ο ομότιμος καθηγητής του Παντείου Πανεπιστημίου Κλεομένης Κουτσούκης, ο επιμελητής του Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης Ηρακλής Παπαϊωάννου και ο διευθυντής της Leica Academy Σπύρος Σκιαδόπουλος.

Ο συγγραφέας, Κώστας Μπουμπουρής, με άριστο τρόπο γραφής, περιγράφει στο βιβλίο του αυτό την προσωπικότητα και το πλούσιο καλλιτεχνικό έργο του αυτοδίδακτου Ηπειρώτη φωτογράφου, Κώστα Μπαλάφα.

Το πλούσιο φωτογραφικό υλικό, η ενδιαφέρουσα καλλιτεχνική διαδρομή του βιογραφούμενου μέσα από τη ρέουσα εκφραστική πένα του λογοτέχνη συγγραφέα, συνθέτουν ένα βιβλίο, που χαρίζει συναρπαστικές στιγμές στον κάθε αναγνώστη.

Η Χριστιανική Κοσμοθεωρία και η Ελληνική και Ευρωπαϊκή Φιλοσοφία, Συνοπτική αναφορά, της Αφροδίτης Ιωακείμ-Κωστοπαναγιώτου, Φιλόλογου – Επιτίμου Λυκειάρχη, Εκδόσεις Στ. Βασιλόπουλος, Αθήνα 2010.

Με τον σεμνό υπότιτλο «συνοπτική αναφορά», η κ. Κωστοπαναγιώτου μάς κάνει μια ευχάριστη και χρήσιμη ξενάγηση στην φιλοσοφική σκέψη από την αρχαιότητα ως την νεώτερη εποχή.

Ξεκινώντας την αναδρομή της στην

αναζητηση της αλήθειας από τους Έγνες φιλοσόφους, περνάει στους προσωποκρατικούς, τον Σωκράτη και όλους όσους ακολούθησαν (Πλάτωνας, Αριστοτέλης κ.ά.) για να κάνει μια στάση στην εμφάνιση του χριστιανισμού.

Από κει θα επισημάνει την επίδραση της νέας μονοθεϊστικής θρησκείας, που βασίσθηκε σε νέες αξίες: κατανόηση, ανεκτικότητα, δικαιοσύνη, συγχώρεση και πάνω απ' όλα την αγάπη.

Υπό την επίδραση του χριστιανισμού αναδείχθηκαν νέα φιλοσοφικά ρεύματα σκέψης, που εκφράστηκαν μέσα από μια πλειάδα φιλοσόφων από τους εκκλησιαστικούς πατέρες, την αναγέννηση και τους εκφραστής του ευρωπαϊκού διαφωτισμού (Βολτέρος, Ρουσσώ κ.ά.). Σταματάει στον νέο-ελληνικό διαφωτισμό, που στάθηκε κρίσιμος για την αναγέννηση του νεώτερου ελληνισμού.

Κλείνοντας τις 200 σελίδες του βιβλίου της, η συγγραφέας θα επισημάνει ότι «...Κάθε ένας από μας ως ταπεινός χριστιανός, ας πολλαπλασιάσει στο άπειρο την ένταση του συνθήματος, που έδωσαν οι μεγάλοι μας φιλόσοφοι Πλάτωνας και Αριστοτέλης και στο οποίο σύνθημα ο Χριστιανισμός εμφύσησε τη θεία και ζωοποιό του δύναμη.

Τότε η φιλοσοφία της θρησκείας και η θρησκεία της φιλοσοφίας θα είναι η αληθινή ζώσα δύναμη για το καλό του ανθρώπου και του πολιτισμού της ανθρωπότητας».

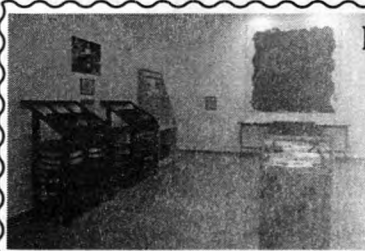
Εκ βαθέων... Σκέψεις και προτάσεις για την Ευρυτανία. Του εκπαιδευτικού και δημοσιογράφου Κωνσταντίνου Ηλ. Μήτσιου. Έκδοση της Πανευρυτανικής Ένωσης, 2010.

Ο κ. Μήτσιου, συνταξιούχος δάσκαλος, γνωστός από τα χρονογραφήματά του σε ευρυτανικές εφημερίδες, ετοίμασε ένα μπουκέτο από

δημοσιευμένα ευρυτανικού ενδιαφέροντος άρθρα του και μάς το παρουσιάζει σε μια καλαισθητή έκδοση.

Τα στοχευμένα σε επίκαιρα θέματα κείμενά του, πάντα σε ρέουσα, προσεγμένη γλώσσα, κάνουν τον αναγνώστη να παρατηρήσει, να αποφασίσει, να αντιδράσει, να συγχωρέσει, να προβληματιστεί. Πολλά απ' αυτά αναφέρονται σε διαχρονικές αξίες, που όσος χρόνος κι αν περάσει πάντα παραμένουν επίκαιρα. Οι 100 σχολιασμοί της επικαιρότητας του βιβλίου του Κ. Μήτσιου, ασφαλώς προσθέτουν ένα ακόμη λιθαράκι στη διάσωση σημαντικών στιγμών της σύγχρονης ιστορίας μας.

Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο Μικρού Χωριού

Ζωντανεύει εποχές που μπορεί να πέρασαν, αλλά δεν έπαψαν να είναι το αγαπημένο μας χτες

Επισκεφθείτε το

Κοινωνικά

Η στήλη αυτή φιλοξενεί κοινωνικά γεγονότα Μικροχωριτών, τα οποία γνωστοποιούνται έγκαιρα στη διεύθυνση του περιοδικού μας.

Βαπτίσεις:

• Και το όνομα αυτής...Σοφία, Πηνελόπη, Ρόζα.

Από την Νέα Υόρκη ήλθε το καλοκαίρι η Ευαγγελία, εγγονή της Ροδάνθης Κυρίτση, μαζί με τον άντρα της, τον αδελφό της και τους γονείς της για τη βάπτισμα του δεύτερου παιδιού τους.

Η βάπτισμα έγινε στις 21 Αυγούστου 2010 στον Ι.Ν. Αγίου Λουκά Λαμίας.

• Στην Κεφαλονιά, στη Μονή Αγίου Γερασίμου, βάπτισαν το τρίτο παιδί τους ο Δημήτρης και η Μαρία Δερματά. Της χάρισαν το όνομα της γιαγιάς της και την ονόμασαν Αναστασία.

Η Αναστασία είναι εγγονή του αξεχαστου γιατρού Γιάννη Δερματά. Η βάπτισμα της έγινε στις 21 Αυγούστου 2010.

Γάμοι:

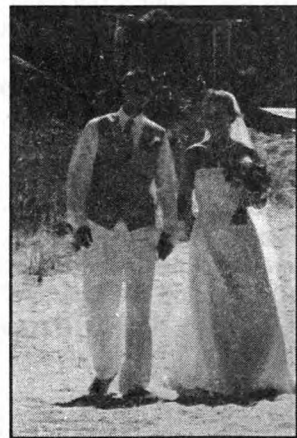
2010 στον Άγιο Παύλο Περιστερίου.

• Η Αναστασία Σκρεπετού, εγγονή του Γιάννη και της Λούλας Λιάπη και κόρη του Παναγιώτη και της Μαρίας Σκρεπετού παντρεύτηκε με το Στέλιο Κάσδαγλη, το Σάββατο, 15 Μαΐου

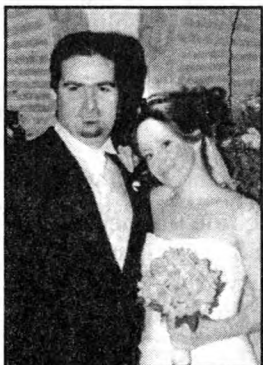
• Την 1^η Οκτωβρίου 2010, στον Ι.Ν. Αγίας Σοφίας Ν. Ψυχικού παντρεύτηκε η κόρη του Γιώργου και της Κασσιανής Τσατσαράγκου, Δήμητρα, με τον Κώστα Δεμέστιχα.

• Στην Αμερική το δισέγγονο της Ουρανίας Μπακογιάννη και ο γιος της Ελένης Λα

ϊνη-Κόνιτς, Γιάννης, παντρεύτηκε με την εκλεκτή της καρδιάς του Μπέτση στις 23 Ιουλίου 2010. Η Ελένη Λαϊνή επισκέφτηκε τον Αύγουστο το χωριό και μας έγραψε τις εντυπώσεις

της, που δημοσιεύονται στη στήλη «Μικροχωρίτες της Διασποράς» του παρόντος τεύχους.

• Η Ελένη Δερματά, κόρη του Σπύρου και της Αρετής Δερματά παντρεύτηκε με το Φώτη Κόλλια το Σάββατο 22 Μαΐου 2010 στον Ι.Ν. Αγίου Ελευθερίου Χαλανδρίου

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΑΣ ΞΕΧΝΟΥΝ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Μικροχωριτών ευχαριστεί όλους όσους εξοφλούν τις συνδρομές τους ή με χρηματικές δωρεές στηρίζουν το έργο της. Η συμβολή αυτή αποτελεί την κινητήρια δύναμη της Αδελφότητας, η οποία μπορεί και λειτουργεί χάρη στην οικονομική ενίσχυση των μελών της και την εθελοντική στράτευση των μελών του Δ.Σ. της.

Συνδρομές που έχουν εισπραχθεί από 16/5/2010 – 15/12/2010

Όνοματεπώνυμο	Συνδρομή	Ευρώ
Ξεκάρφωτος Δημήτριος	2009-2010	\$100
Κομπορόζου Ευαγγελία	2011-2013	150
Μπούρας Χρήστος	2007-2013	150
Λιάπης Δημήτριος και Όλγα	2010-2011	100
Κουτσούκης Αλέκος	2010	50
Ζωγράφος Δημήτριος	2010	20
Γάσπαρη Καίτη	2009	20
Ξένου-Βερνάρδου Αλίκη	2009-2011	50
Τσιμπογιάννη Αθηνά	2010	20
Πολύζου Φανή	2011	20
Μαστρογεωργόπουλος Στέφανος	2011-2012	100 \$
Κόνιτς-Λαίμη Ελένη	2010	50
Γιαν Σπύρος	2010	100
Γαβρίλη Καλλιόπη	2010	20
Φλέγγας Τάσος	2010	20
Καρανίκας Δημήτριος	2010	20
Κυρίτης Παναγιώτης	2010	20
Λιάπης Ιωάννης	2010	20
Σκρεπετός Παναγιώτης	2010	20
Κουκουβάς Ηλίας	2010	20
Φλέγγας Τάκης	2010	20
Κοκόσας Ιωάννης	2010	20
Γιαννακοπούλου Βάσω	2010	20
Παπαβασιλείου Χρυσούλα	2009-2010	40
Κεράνη Ν. Μαρία	2010	20
Κεράνη Π. Όλγα	2009-2010	40
Ραβδός Παντελής	2010	20
Αϊβαλιώτη Ελισάβετ	2010	20
Δερματάς Ι. Δημήτρης	2010	30

Δερματά Ι. Μαρίνα	2010	30
Δερματά Ι. Αναστασία	2010	30
Πλάκας Χρήστος	2010	20
Πλάκας Αθανάσιος	2010	20
Πλάκας Ευάγγελος	2010	20
Φωτίου Καλλιόπη	2010	20
Ζαχαρόπουλος Παναγιώτης	2010	20
Γαλανούδης Αθανάσιος	2010	20
Φατούρος Ελευθέριος	2010	20
Ζεμπιλα Έφη	2010	20
Κυρίτσης Σπύρος	2010	20
Τριανταφύλλης Κώστας	2008-2012	100
Τριανταφύλλης Χρήστος	2008-2012	100
Νασιόπουλος Νίκος	2010	20
Χριστοδουλιάς Πάνος	2010	20
Ζαχαρόπουλος Σεραφείμ	2009-2010	50
Δερματάς Σταύρος	2010	20
Ζορμπαλά Χρυσάνθη	2010	20
Φλώρος Ιωάννης	2010	20
Θάνος Κώστας	2010	20
Θάνου Νίκη	2010	20
Ανουσάς Ιωάννης	2010	20
Ηλιάδη-Δερματά Ειρήνη	2010	20
Μπάκης Σταύρος	2010	20
Σάρρας Ηλίας	2010	20
Τσακίρης Στέργιος-Ελένη	2010	20
Παναγιώτου Νίκος	2010	20
Μήτσιου Ελένη	2010	20
Κρεζία Μίνα	2010	20
Ντελή Παρασκευή	2010	20
Κομπορόζος Αθανάσιος	2010	20
Σκορδά Μαρία	2010	20
Αθανασόπουλος Αριστείδης	2010	20
Αθανασοπούλου Γεωργία	2010	20
Τσουκανά Παρασκευή	2010	20
Κακούρας Γεώργιος	2010	20
Καναρά Σούλα	2010	20
Μίχος Κωνσταντίνος	2010	20

Μίχος Ιωάννης	2010	20
Πανάρα Άννα	2010	20
Ζήσιμος Βασίλης	2010	50
Δημοπούλου Ευτυχία	2010	20
Ανδρεοπούλου Ευαγγελία	2010	20
Λιαροκάπη Ελένη	2010	20
Αντωνοπούλου Αλίκη	2010	20
Δημητρακοπούλου Σωτηρία	2010	20
Ψυχογιός Κωνσταντίνος	2010	20
Μπαϊρακτάρη Σίσσυ	2010	20
Τσαρού Αθανασία	2010	20
Παπαδόπουλος Ιωάννης	2010	20
Τάσιος Σπύρος	2010	20
Κουφαλιώτης Κλεομένης	2010	20
Μπετένιου Ρωζάνη	2010	20
Μπάκας Δημήτριος	2010	30
Χονδρού-Φωτοπούλου Χρυσούλα	2009-2010	60
Δερματά Σωτ. Σούλα	2010	20
Μπακατσά Γιώργος Βίκυ	2010	50
Ζορμπαλάς Ι. Δημήτριος	2009-2010	50
Κατσιγιάννη-Βενέτη Ανδρομάχη	2011	20
Γιούσμπαση-Πανουργιά Βασιλική	2010	20
Γρατσούνη Ι. Χρυσούλα	2009-2010	40
Γρατσούνη Ιωάννα	2009-2010	40
Παπακωνσταντίνου Φωτεινή	2009-2010	40
Πανώρη Αικατερίνη	2009-2010	40
Κομπορόζος Τηλέμαχος	2009-2010	40
Γκούμα-Κεράνη Φρόσω	2010	50
Γρατσούνη Ι. Χρυσούλα	2009-2010	40
Γρατσούνη Ιωάννα	2009-2010	40
Παπακωνσταντίνου Φωτεινή	2009-2010	40
Κομπορόζος Τηλέμαχος	2009-2010	40
Πανώρη Αικατερίνη	2009-2010	40
Γκούμα-Κεράνη Φρόσω	2010	50
Αρώνη Μαριάνθη	2010	20
Βονόρτα Μαργαρίτα	2010	20
Μπόζνου-Παπαδή Ελένη	2009-2010	40
Σωτηράκου-Παπαδή Ελευθερία	2009-2010	40

Κατσούλη-Φλέγγα Ροδάνθη	2011	20
Μπουλούμπαση-Φλέγγα Ιφιγένεια	2011	40
Κουτσούκη Μαρίκα	2010-2011	50
Κυρίτσης Ευάγγελος	2010	20
Λιάπης Παντελής	2010	20
Παναγιώτου Αριστοτέλης	2010	20
Δημητρόπουλος Αθανάσιος	2010	20
Γρατσούνη Ελισάβετ	2010	20
Παπαδημητρίου Όλγα	2011	25
Παπαδημητρίου Νικόλαος	2011	25
Λιάπης Νικόλαος	2010	20
Πλάκας Γεώργιος	2009-2010	50
Γιοβάνης Κωνσταντίνος	2010	20
Σιδερίδου-Θάνου Ευαγγελία	2010	20
Φλέγγας Αλέξανδρος	2011	20
Κεχριμπάρης Σπύρος	2010	20
Βίγλας Κωνσταντίνος	2011	50
Σταυράκη-Κοντογιάννη Ελένη	2010	20
Αφεντάκη-Παπαδάκη Σοφία	2011	30
Παπαδάκη Ναυσικά	2011	20
Κάλλης Γρηγόρης και Λαμπρινή	2011	50 \$
Κάλης Παναγιώτης και Γλυκερία	2011	50 \$
Μιχαηλίδης Θανάσης	2010	20

Συνδρομές Εσωτερικού

Ευχαριστούμε τα μέλη μας για την τακτοποίηση των συνδρομών τους. Υπενθυμίζουμε, ότι οι συνδρομές μπορούν να στέλνονται με ταχυδρομική επιταγή. Για διευκόλυνση είσπραξης της επιταγής, παρακαλούμε να γράφεται στο όνομα του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο επιλέγετε να τη στείλετε. Η απόδειξη είσπραξης εσωκλείεται στο αμέσως επόμενο τεύχος του περιοδικού Μικροχωρίτικα Γράμματα, στη σχετική στήλη του οποίου αναγράφεται και η συνδρομή.

ΠΡΟΣΟΧΗ - Συνδρομές ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ενημερώνουμε τους Μικροχωρίτες του εξωτερικού ότι η κατάθεση - εξαργύρωση τραπεζικών επιταγών στο όνομα της Αδελφότητας δεν γίνεται πλέον δεκτή από τις ελληνικές τράπεζες, λόγω του μεγάλου κόστους επαλήθευσής τους. Οι πληρωμές μπορούν να γίνονται μόνο με έμβασμα απευθείας στον: Αριθ. Λογαριασμού: 157/296025-71, που είναι ο λογαριασμός της Αδελφότητας στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και να ενημερώνουν την Αδελφότητα σχετικά για έλεγχο του λογαριασμού.

Δωρεές εις μνήμη που έχουν εισπραχθεί από 16/5/2010 –15/12/2010

Όλες οι δωρεές στη μνήμη προσφιλών προορίζονται για τα έξοδα λειτουργίας του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου του Μικρού Χωριού

Ονοματεπώνυμο

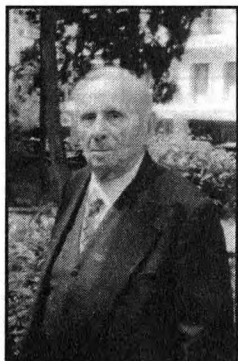
Ευρώ

Κομπορόζου Ευαγγελία, στη μνήμη αδελφής της Παναγιώτας Μούτσελου	100
Κομπορόζου Ευαγγελία, στη μνήμη πεθερού της Νίκου Κομπορόζου	50
Κομπορόζου Ευαγγελία, στη μνήμη Παύλου Πετρόπουλου	50
Χατζοπούλου Βασιλική, στη μνήμη συζύγου της Βασιλείου και γονέων Χρήστου και Αντιγόνης Μαστρογεωργοπούλου	100
Αυγερόπουλος Αυγέρης, για το Μουσείο	300
Λιάπης Δημήτριος και Όλγα, στη μνήμη Παναγιώτας Μούτσελου	250
Λιάπης Δημήτριος και Όλγα, στη μνήμη Κατίνας Αττωνίου	250
Λιάπης Δημήτριος και Όλγα, για το Μουσείο	400
Κουτσούκης Αλέκος και Νίκη, στη μνήμη γονέων Γιώργου και Κατίνας Αντωνίου	100
Νικολοπούλου Φανή, στη μνήμη του συζύγου της Γιάννη	50
Παπαδημητρίου Όλγα, για το Μουσείο, στη μνήμη προσφιλών	150
Πολύζου Φανή, για το Μουσείο, στη μνήμη προσφιλών	50
Μαστρογεωργόπουλος Στέφανος, στη μνήμη γονέων και αδελφών	100 \$
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα, στη μνήμη Ντίνου Μυτιλήδη	80
Κεράνης Θανάσης και Χρυσούλα, στη μνήμη γονέων	100
Γαβρίλη Καλλιόπη, για το Μουσείο, στη μνήμη προσφιλών	50
Κεράνη Ν. Μαρία, στη μνήμη γονέων	100
Παπαβασιλείου Χρυσ. και Κατ., στη μνήμη πατρός Παναγιώτη Δ. Κεράνη	100
Παπαβασιλείου Χρυσ. και Κατ., στη μνήμη θείου Νικολάου Δ. Κεράνη	100
Αϊβαλιώτη Ελισάβετ, στη μνήμη συζύγου, γονέων και αδελφών	150
Δερματά Αναστασία, Δημήτριος και Μαρίνα, στη μνήμη συζύγου και πατρός Γιάννη	1.000
Δερματά Ι. Αναστασία, στη μνήμη Παναγιώτας Μούτσελου	100
Δερματά Ι. Αναστασία, στη μνήμη Γεωργίου Μώρη	50
Δερματά Ι. Αναστασία, στη μνήμη Νικολάου Κομπορόζου	50
Φωτίου Αθανάσιος, στη μνήμη πατρός Δημητρίου	20
Χαμπερής Σταύρος, στη μνήμη Χαρίκλειας Κυρίστη	25
Δερματάς Σπύρος και Αρετή, στη μνήμη Ιωάννη Φλώρου	100
Κυρίστης Σπύρος, υπέρ αναγκών Μουσείου	50
Σκορδά Μαρία, στη μνήμη Βασιλικής Ντελλή	30
Σκορδά Μαρία, στη μνήμη Γεωργίου Μώρη	20
Κουφαλιώτης Κλεομένης, στη μνήμη Αγγελή Παπαπαναγιώτου	50
Κουφαλιώτης Κλεομένης, στη μνήμη Δημητρίου Σκορδά	50
Κατσιγιάννη Ανδρομάχη, στη μνήμη γονέων	40
Βονόρτα Μαργαρίτα, για το μουσείο	50
Παπανίκος Θωμάς, για το μουσείο	50
Κάλλη Λαμπρινή, στη μνήμη Νικήτα Κουτσούκη	50

Λίγα λόγια γι' αυτούς που έφυγαν

Η μνημόνευση προσφιλών προσώπων στη στήλη αυτή γίνεται με φροντίδα των οικείων τους, αν το επιθυμούν, που θα πρέπει να στέλνουν στην διεύθυνση του περιοδικού μας ένα έτοιμο κείμενο ή τα απαραίτητα βιογραφικά στοιχεία και μια φωτογραφία.

Γεώργιος Μώρης

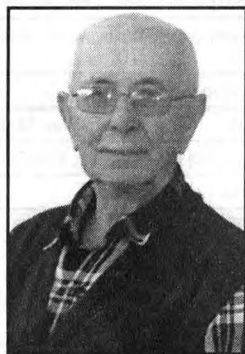
Ο Γεώργιος Μώρης, ο αγαπημένος Γιώργος μικρών και μεγάλων. Πρόσχαρος, απλός, έντιμος και ειλικρινής, γεμάτος ανθρωπιά και καλοσύνη, ήταν ένας αγνός Ρουμελιώτης, που κέρδι-

ζε εύκολα τη συμπάθεια όλων.

Γεννήθηκε το 1915 σ' ένα όμορφο ορεινό χωριό της Φωκίδας, την Καλοσκοπή. Σχεδόν παιδί, σε ηλικία 15 χρονών, άφησε το αγαπημένο του χωριό και εγκαταστάθηκε στη Θεσσαλονίκη, όπου μετά από σκληρή δουλειά, έστησε το δικό του μαγαζί. Με την εργατικότητα, την τιμιότητα και το μεράκι του κατόρθωσε να κάνει το ζαχαροπλαστείο του γνωστό σε όλη την πόλη. Συγχρόνως, μαζί με την αγαπημένη του σύζυγο, Μαρία Μαστρογεωργοπούλου, έκανε μια οικογένεια αποκτώντας 2 κόρες, τη Δέσποινα και την Καίτη. Η ευτυχία του συμπληρώθηκε με τις δυο πολυαγαπημένες του εγγονές, την Εβελίνα και την Μαρία.

Έφυγε από τη ζωή μέσα στην αγάπη και τη θαλπωρή της οικογένειάς του στις 18 Μαΐου 2010. Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει.

Γιάννης Φλώρος

Έφυγε στις 25 Ιουλίου του 2010 από τη ζωή ο Ιωάννης Φλώρος του Παναγιώτη, γεννημένος το 1921 στο Σέλλο Ευρυτανίας. Σε μικρή ηλικία έμεινε ορφανός από μάνα. Μετά

εγκαταστάθηκε στο Μικρό Χωριό. Σε ηλικία 19 ετών χάνει και τον πατέρα του. Σα μεγαλύτερο παιδί της οικογένειας ανέλαβε να φροντίσει και να μεγαλώσει τα μικρότερα αδέρφια του. Ζούσε με την οικογένειά του στην Αστροβίτσα Αιτωλικού.

Άνθρωπος ήσυχος, πράος, μειλίχιος, πολύ αγαπητός στους φίλους και συγγενικούς του. Ευτύχησε να δει παιδιά και εγγόνια. Έφυγε στα 89 του χρόνια μετά από πολύμηνη ασθένεια.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει.

Ιωάννης Νικολόπουλος

Τα ξημερώματα της 26^{ης} Οκτωβρίου 2010 έφυγε από κοντά μας σε ηλικία 83 ετών ο πολυαγαπημένος μας πατέρας και παππούς.

Γεννήθηκε το 1927 στο Μικρό Χωριό. Μετά τον πόλεμο έφυγε από το χωριό

και έζησε μαζί με τους γονείς του και την αδελφή του στον Πειραιά. Το 1963 μετακόμισε στο Δήμο Ζωγράφου, μετά το γάμο του με τη Φανή Μπαλτά από την Καστανιά Ευρυτανίας,

με την οποία απέκτησαν δύο κόρες, τη Βάσω και την Κατερίνα. Χάρηκε πέντε εγγόνια, ένα από τη Βάσω και τέσσερα από την Κατερίνα.

Ο νους και η ψυχή του ήταν στο χωριό του, το οποίο όμως δεν μπορούσε να επισκεφθεί συχνά, αφού το πατρικό του σπίτι χάθηκε στην κατολίσθηση του '63. Μόλις βγήκε στη σύνταξη άρχισε να επισκέπτεται το καλοκαίρι το Μικρό Χωριό καθώς και την αδελφή του στο Μεγάλο Χωριό. Όμως η λαχτάρα του να φτάσει γρήγορα στο αγαπημένο του χωριό απέσπασε την προσοχή του από το δρόμο, με αποτέλεσμα να ντελαπάρει το αυτοκίνητο και ο Γιάννης να βρεθεί για τρεις μήνες στην εντατική και στο νοσοκομείο. Αγωνιστής και πεισματάρης όπως ήταν συνήλθε, αλλά τα προβλήματα με τη μέση και τα πόδια του δεν τον άφησαν να επισκεφθεί ξανά την ιδιαίτερη πατρίδα του.

Τα τελευταία δέκα χρόνια είχε εγκαταλείψει την Αθήνα και είχε εγκατασταθεί μόνιμα στους Αγ. Θεοδώρους Κορινθίας με τη σύζυγό του Φανή, η οποία τον φρόντιζε, αφού από το περασμένο Πάσχα είχε μείνει στο κρεβάτι.

Άφησε την τελευταία του πνοή στο Νοσοκομείο Κορίνθου γαλήνια μέσα στον

ύπνο του.

Τα παιδιά και τα εγγόνια του θα τον θυμούνται με πολύ αγάπη.

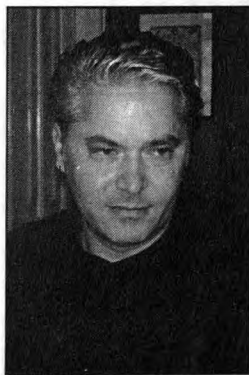
Ας είναι ελαφρύ το χώμα που τον σκεπάζει. Αιωνία του η μνήμη.

Ευρυτανικό πένθος

Έφυγε ξαφνικά από τη ζωή, στις 14 Νοεμβρίου 1010, ένας νέος επιστήμονας, μόλις 42 ετών, ο Γιώργος Τσιαντής από το διπλανό μας χωριό, τη Χελιδόνα.

Γόνος της πολύκλαδης οικογένειας των Τσανταίων, ο Γιώργος ήταν καθηγητής της Φιλοσοφίας και συγγραφέας πολ-

λών φιλοσοφικών άρθρων και δημοσιευμάτων. Είχε έλθει στο χωριό του, τη Χελιδόνα, να ψηφίσει στον β' γύρο των τοπικών εκλογών και ο θάνατος τον βρήκε στο πατρικό του σπίτι.

Μέσα σε μεγάλη συγκίνηση έγινε εκεί η κηδεία του. Μαζί με τους απαρηγόρητους γονείς και τ' αδέρφια του, θρηνεί ολόκληρο το χωριό του, ο επιστημονικός κόσμος και όσοι τον γνώριζαν στην Ευρυτανία και εκτός Ευρυτανίας για τον απροσδόκητο αυτό θάνατό του.

Ήταν ένας άξιος, σεμνός νέος επιστήμονας με λαμπρό μέλλον. Ας είναι ελαφρύ το χώμα της ευρυτανικής γης που τον σκεπάζει. Αιωνία του η μνήμη.

Κομμώσεις

Ανδρικές - Γυναικείες - Παιδικές

"ΚΙΚΗ"

Κική Φούκα-Σκοτίδα
Καραισκάκη 4, Καρπενήσι
Τηλ. 22370 25666

Ταβέρνα - Ψησταριά

"Ο Χρήστος"

Ε. Χρήστου Βαστάκη
Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41454 • Κιν.: 6974989615

TAXI

Γιάννης Καραγκούνης

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41392, Κιν. 6972 707840

ΑΓΟΡΑΙΟ

Βασίλης Μπούρας

Νέο Μικρό Χωριό
Τηλ. 22370 41300/41281,
Κιν. 6972 288457

Καφετέρια

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Νέο Μικρό Χωριό Τηλ. 22370 41300

ΡΑΔΙΟ ΤΑΞΙ ΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

24 ώρες το 24ωρο
Τηλέφωνο: 22370 22011

Ξυλόγλυπτα

Χειροποίητες πρωτότυπες
δημιουργίες σπάνιας ομορφιάς

Έκθεση - Διάθεση:
Νέο Μικρό Χωριό "Το Τζάκι"
Τηλ. 22370 41318

ΞΥΛΙΝΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΕΣ

...με έμπνευση από τη φύση

Έκθεση - Διάθεση:
Παλιό Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41031

Απειριέ

Ζωγραφική - Εικόνες
Στέλλα Γιαννακοπούλου

Ερεχθείου 37, Ακρόπολη - Αθήνα
Τηλ. 6977179703 (Μόνο γραπτά μηνύματα)
210-9226348

Εστιατόριο - Ψησταριά

"Ο Παράδεισος"

Αφοί Καλύβα

Διασταύρωση Μικρού-Μεγάλου
Χωριού

Τηλ. 22370 41320, Κιν. 6973 431421
Web: www.hellastourism.gr/paradisos

ΤΑΝΟΣ

Computer Expert Co.

Θάνος Δημητρόπουλος

Κορθίου 19, 11254 Αθήνα
Τηλ./Fax: 210 2230673
Φαξ/Επίσημη: 2310 20 20 89
Κιν. 6936 96 88 50
« 6932 46 23 32
E-mail: thanos@panafonet.gr

HP CAD/CAM products:

ME - Mechanical Eng.-2D
SD - Solid Designer - 3D
E3 - Electrical, Electronic
Engineering Design

CAD/CAM/EEE
COMPANY

Ξενοδοχείο

Country Club Hellas Hotel

Δ/ση: Πόπη Μπακατσιά
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370.41570-6, Fax: 22370 41577

Web: www.countryclub.gr

Ξενοδοχείο

Εστιατόριο – Καφετέρια

“Η Χελιδόνα”

Δ/ση: Σταυρούλα Τζαβέλη
Παλαιό Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41221, Κιν. 6976 912009

Ξενώνας

“Η Γωνιά”

Δ/ση: Γιώργος Γιαννακόπουλος
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41393, Fax: 22370 41586

Web: www.giannakopoulos_g.gr

Ξενώνας

Ταβέρνα – Καφετέρια

“Το Ρίζωμα”

Δ/ση: Θεόδωρος Μπούρας
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41170, Fax: 22370 41486

Ψησταριά – Εστιατόριο
Χωριάτικη Κουζίνα

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια
Α΄ κατηγορίας

“Το Χωριάτικο”

Δ/ση: Βασιλική Νασιοπούλου
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41257/ 41103

Ξενώνας – Καφετέρια

Studio Merses

Υπευθ. Κρατήσεων: Αγορίτσα Τσινιά
Παλαιό Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41444, Fax: 22370 41111

Κιν. 6974 114182

Web: www.merses.gr

E-Mail: merses@acn.gr

Ξενώνας

Ιβίσκος Studios

Δ/ση: Σωτήρης Ζήσιμος
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41515, Fax: 22370 41315

Κιν. 6972 555638

Web: www.iviskos.gr E-Mail: info@iviskos.gr

Ενοικιαζόμενα

Πανοραμικά Δωμάτια

“Το Τζάκι”

Δ/ση: Παρασκευή Ν. Αζακά
Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41318/41465,

Fax: 22370 41094 Κιν. 6977 808961

Ενοικιαζόμενα Πολυτελή

Δωμάτια

Ουρανία Τάσιου

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41349

Ενοικιαζόμενα Δωμάτια

Φωτεινή Ζάρα

Νέο Μικρό Χωριό

Τηλ. 22370 41236/ 41433

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΛΙΑΠΗ

Αθήνα - Λαμία - Μακρακώμη
Άγιο Γεώργιο - Καρπενήσι
Δ/νση: **Μαρία Π. Σκρεπετού**

Κηφισού 91β 8, Αθήνα
Τηλ. 210 3454825 - 3452186
Fax: 210 3452186

ΞΥΛΟΦΥΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΟΥΛΑΒΕΡΗΣ
ΜΙΚΡΟ ΧΩΡΙΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Τηλ. 22370 41058 Κιν: 6972 79 12 81

ΦΑΡΜΑΚΕΙΟ

ΣΟΦΙΑ ΛΙΑΡΟΚΑΠΗ

ΜΠΟΤΣΑΡΗ 8 - ΤΗΛ. 0641 / 23.602 - ΑΓΡΙΝΙΟ

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΗΡ. ΛΙΑΠΗ

ΔΙΠΛΩΜ. ΑΓΡ. & ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ
ΑΔ ΚΟΡΦΗ 54-56
ΒΥΡΩΝΑΣ

ΤΗΛ. 697284806
210-7622751

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ - ΟΙΚΟΠΕΔΑ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

LAND BROKER

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΡΩΝΗΣ

Καραολή & Δημητρίου 70, 18534 Πειραιάς Κινητό
Τηλ 210 41.11.849, Fax 210 41.34.776 6972.71.75.75
Ζηνοπούλου 7, 36100 Καρπενήσι
Τηλ 22370 25.932

Πολύσεις
Εκτιμήσεις
Δάνεια
Ενοικιάσεις
Οικόπεδα
Ανταρροχές

café
ΑΣΤΕΡΙΑ
restaurant

Αμυλία Κουφραλιώτη

Παραλία Καμμένα Βούρλα
Τηλ.: 02350 23261,
80901, 80902

Penguin
Paint

Γιάννης Τσιμπογιάννης

- Διαφορετικά Δώρα Επιχειρησμών
- Εκτυπώσεις Offset
- Μεταφωτιστές
- Μηχανογραφικά Έγγραφα
- Φαρμακία

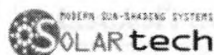
Ευρυπύλου 75 • 105 53 Αθήνα
Τηλ.: 210.3228.222 - 210.3214.815
Fax: 210.3214.815
Κιν.: 6944.550940

Αθανάσιος Π. Λιαροκάπης
Διακοσμητής

Interior Designer

**Αρχιτεκτονικός Σχεδιασμός
και Μελέτη Χώρων**

Κλεισsole 31 - Αθήνα - Τηλ. 30100
Τηλ. 0641 - 31233 (Α. 0643 - 24322
Κιν. 0932871607 - E-mail
athanasios@comnet.gr

Ioannis Zorbalas

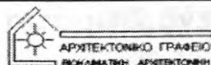
ZORBALAS S.A.
34 Glysti Str., 117 44
Athens - Greece

tel: +30 210 901 3344 5
fax: +30 210 901 3294
e-mail: zorbalas@solartech.gr
www.solartech.gr

Τεχνικές εργολαβίες - πέτρινες
κατασκευές

ΒΑΣΙΛΗΣ ΖΗΣΙΜΟΣ

Νέο Μικρό Χωριό. Τηλ. 22370 41056,
Κιν. 6977 624440

ΧΡΙΣΤΟΣ ΒΕΝΤΟΥΡΗΣ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝ Ε.Μ.Π.

ΚΥΠΡΟΥ 76Α ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ 16452 ΑΘΗΝΑ
τηλ (+30)2109826423 (+30)69365599467
e-mail: ventouris@hol.gr

ΠΑΤΩΜΑΤΑ
ΛΟΥΣΤΡΑ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ
ΣΚΑΛΕΣ

ΛΙΑΠΗΣ ΝΙΚΟΣ & Υιός

ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΓΓΥΗΜΕΝΗ

6610846 - 6048695 - 0972 136979

Διεύθυνση: Χρήστος & Ρούλα
Κουφαλιώτη
Τηλ.: 26920 23357
www.grandchalet_ms.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

• Το Δωδεκαήμερο των Χριστουγέννων	1
• Ιστορικό και Λαογραφικό Μουσείο του Μικρού Χωριού	3
• Ιστορικά μνημεία του χωριού	7
• Από τη Σκοπιά της Αδελφότητας	11
• Η βρύση του Μάρκου Μπότσαρη	17
• Από το χώρο της Ευρυτανίας	19
• Έναν αιώνα πριν... ..	22
• Μικροχωρίτες του παλιού καιρού	24
• Μητρώο Αρρένων του Δήμου Καρπενησίου (1845-1878)	26
• Από τα παραλείπομενα του Μακεδονικού Αγώνα	28
• Οι Μικροχωρίτες της διασποράς μας γράφουν	30
• Το Άλογο (διήγημα)	33
• Μεγάλοι επιστήμονες με μικρή προβολή (Κωνσταντίνος Καραθεοδωρής)	36
• Μέγας Αλέξανδρος και Απόστολος Παύλος - Βίοι παράλληλοι	37
• Αξιοκρατία, Ισονομία και άλλα ανέκδοτα	38
• Το χρηματοκιβώτιο (διήγημα)	40
• Ιστορικές Μνήμες και Προσωπικές Αναμνήσεις	43
• Έρωτος και Ρέντη Γωνία	45
• Κινήσεις Ευρυτανικών Συλλόγων	47
• Επιστολές προς την Αδελφότητα	49
• Βιβλιοπαρουσιάσεις	51
• Κοινωνικά	54
• Αυτοί που δεν μας ξεχνούν	55
• Λίγα λόγια για αυτούς που έφυγαν	60

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ

34 ΧΡΟΝΙΑ

ΠΡΩΤΟΙ σε ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ - Α.Τ.Ε.Ι.

- ΓΡΑΜΜΙΚΟ
- ΕΛΕΥΘΕΡΟ
- ΣΧΕΔΙΟ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

FOUNDATION

- ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ
- ART & DESIGN
- ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

 Edexcel
International

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ

- ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
- ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

Κ Ε Ν Τ Ρ Ο
Τ Ε Χ Ν Ω Ν
Π Λ Α Κ Α

ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΩΝ ΠΛΑΚΑ ΑΕ

ΑΘΗΝΑ

ΠΑΤΗΣΙΩΝ 65, 104 33 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ: 210 8250552, FAX: 210 8250627

και

ΨΥΧΙΚΟ • ΓΛΥΦΑΔΑ • ΚΗΦΙΣΙΑ

e-mail: info@plakas.gr
www.plakas.gr